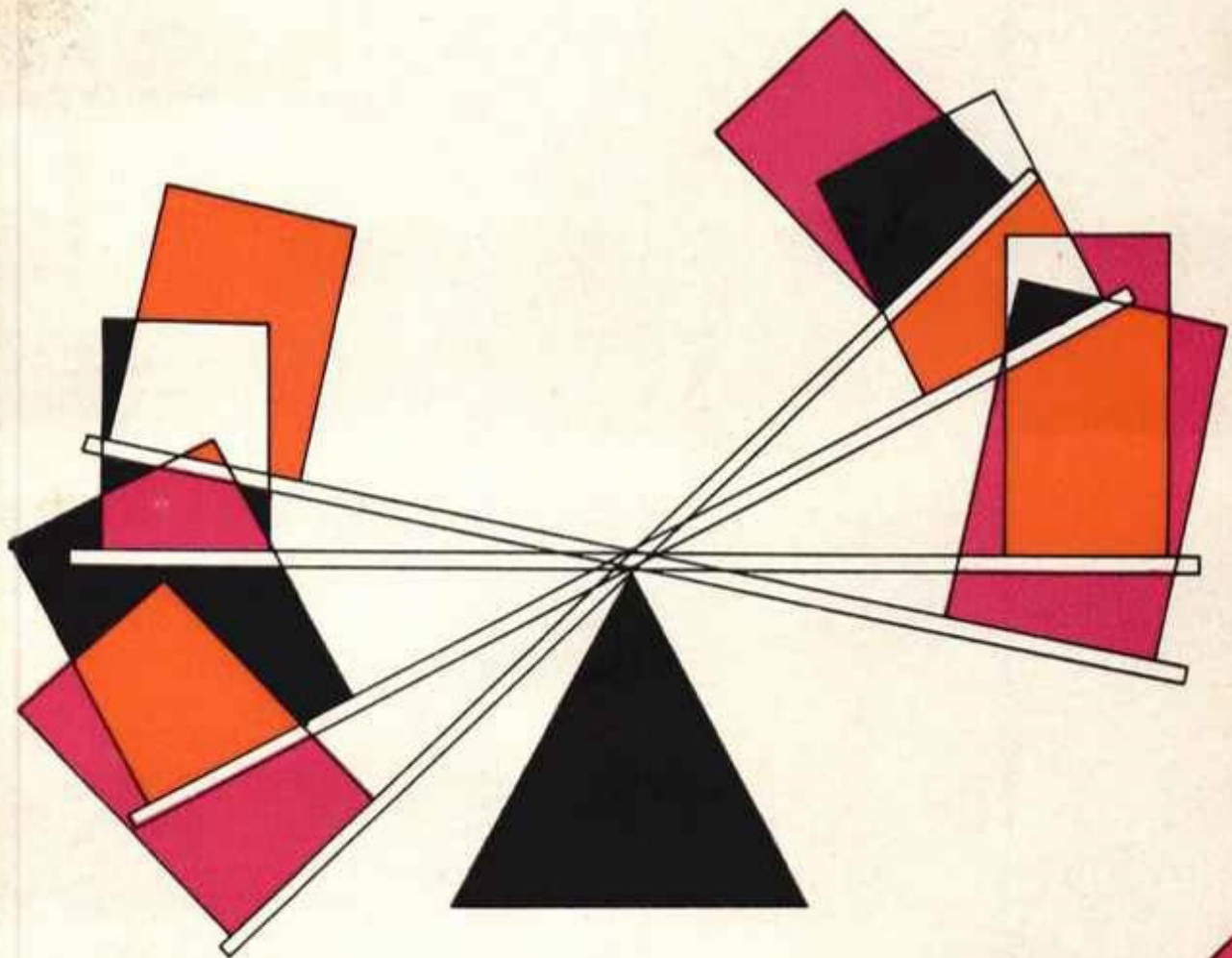

วารสารข้าราชการ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 7 สิงหาคม 2517

ที่ปรึกษา	
พันเอก จินดา	๗ สงขลา
นายประวิณ	๗ นคร
นายโสรัจ	สุจริตกุล
บรรณาธิการ	
ดร. อาทิตย	อุไรรัตน์
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	
นายจิระพงษ์	สวาชะวิ โรจน์
นางสุธี	สุทธิสมบูรณ์
กองบรรณาธิการ	
นายอศุขศักดิ์	ศิระจินดา
นายวรเทพ	สวัสดิ
นายอิทธิชัย	จันทรินทร์
นายเกษรดิสน	กลั่นสุวรรณ
นายอศุข	จันทรสักดิ์
นายณรงค์	นกุลการ
ผู้จัดการ	
เรือเอก ผจง	คันทิเฉลิม
ผู้ช่วยผู้จัดการ	
นายสมพงษ์	ศรีวิมล
ม.ร.ว. ชยธวัช	ศรีธวัช
นายจิระพงษ์	สวาชะวิ โรจน์

ปก : การปฏิรูประบบราชการ

โคธ : อารังค์ ทรงบัณฑิตย์

ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๗

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

ท่านสมาชิกที่สมัครเข้าด้วยกับ กฎหมาย ระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน บัญชาคลัง หรือบัญชา ข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ “บรรณาธิการ วารสาร” นี้

จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท

สมาชิก ปีละ ๔๕ บาท รวมค่าส่ง

ขอรับที่ผู้จัดการวารสารข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก

โทร. ๔๑๙๔๕๕ หรือ ๔๑๓๓๓๓ คือ ๓๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์พิมพ์ บางลำภู กรุงเทพมหานคร
นางจำรัส อ่องจรัส ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๔๒๙๖๕๖

สารบัญ

กฎหมาย กฎหมาย _____ ๒

บทบรรณาธิการ _____ ๖

ข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง _____ ๑๐

ระบบข้าราชการ : บัญชาและสาเหตุ _____ ๑๕

บัญชีถือจ่ายเงินเดือน _____ ๓๔

พรรคสังคมนิยมชาติไทย _____ ๓๗

๔๔ _____ ข้อเสนอในการแก้บัญชา
จังหวัดชายแดนภาคใต้

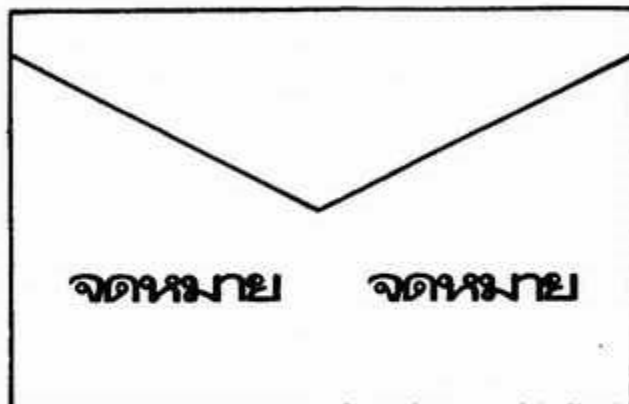
๕๖ _____ ใหม่ ๆ ในราชการ

๖๓ _____ ปัญหาระเบียบข้าราชการ พลเรือน

๗๔ _____ ระเบียบใหม่

๘๘ _____ สมาคมข้าราชการพลเรือน :
ชักชวนใหญ่ใจแคบ

๙๓ _____ มองคนละมุม

เรื่อง ขอชี้แจงข้อเท็จจริงในการร้องเรียนของข้าราชการ ก.ต.ป.

ตามนโยบาย ฯ ให้จัดสรรข้าราชการ ก.ต.ป. ตามความสมัครใจและความประสงค์ของส่วนราชการที่ได้รับจัดสรรโดยมอบหมายให้ ก.พ. พิจารณาดำเนินการ และทาง ก.พ. ได้ส่งบัญชีรายการตำแหน่งอัตราต่าง ๆ ให้ข้าราชการ ก.ต.ป. แสดงความจำนงว่าจะสมัครใจไปทำงานในหน่วยราชการใดเพื่อจะได้ประกอบการพิจารณาจัดสรรปรากฏว่ามีข้าราชการ ก.ต.ป. บางกลุ่มได้ทำบันทึกร้องเรียนต่อ พล.ร. ทาน โดยให้ข้าราชการและลูกจ้างเซ็นชื่อก่อนมีการประชุมซึ่งข้าราชการและลูกจ้างจำนวนสองในสามได้เซ็นไปโดยไม่ทราบมติที่ประชุมร้องเรียนจะออกมาในรูปใดและโดยนัยแห่งความสามัคคีในฐานะแพะแค้นร่วมกัน ความปรากฏในหนังสือร้องเรียนภายหลังว่า ได้บิดเบือนข้อเท็จจริงของข้าราชการส่วนใหญ่ที่มีความประสงค์เพียงแต่ให้สำนักงาน ก.พ. ผ่อนปรนในการเลือกอัตราในกรมกองต่าง ๆ ให้มากขึ้นเท่านั้น กระผมจึงขอประทานกราบเรียนเพื่อ พล.ร. ทานจะได้ทราบข้อเท็จจริงดังนี้.

๑. ข้อเรียกร้องประการแรกที่ขอให้โอนข้าราชการ ก.ต.ป. ไปสังกัดกระทรวงการคลังทั้งหมด และให้กระทรวงการคลังจัดสรรต่อไปนั้น หากพิจารณาโดยถี่ถ้วนแล้วทำให้สงสัยว่าทำไมหรือจึงจะจงใจไปอยู่กระทรวงการคลังทั้งหมด หากมิใช่จะไปแสวงหาสิ่งเคยมีเคยได้ทำนองเสียขอบฟ้า ปลาชอบอยู่น้ำแล้ว จะเพื่อประโยชน์อันใด ในเมื่อข้าราชการทุกคนในแผ่นดินย่อมถือเสมือนว่ามีความเท่าเทียมกัน รายได้เพียงเงินเดือนเพื่อยังชีพเท่านั้น . แสดงให้เห็นถึงจิตมุ่งไปยังรายได้พิเศษอื่น ๆ ในกรมภาษีของกระทรวงการคลังอันเป็นที่ทราบดีกันอยู่ทั่วไป และที่อ้างว่ามีความชำนาญในด้านตรวจสอบภาษีนั้น ขอประทานกราบเรียนว่ามีไม่ถึง ๑๐% เท่านั้นส่วนอีก ๙๐% เป็นประเภทร่างแห จะเห็นได้ว่าการที่จะจัดสรรแจกจ่ายไปตามส่วนราชการต่าง ๆ

ตามที่ส่วนราชการนั้นประสงค์น่าจะก่อประโยชน์มากกว่า เพราะส่วนราชการต่าง ๆ มีความต้องการกำลังคน หากจัดสรรข้าราชการ ก.ต.ป. เหล่านี้ไปเสียเวลาเรียนรู้งานเพียงเล็กน้อย แล้วปฏิบัติงานได้ ย่อมจะดีเสียกว่าที่จะเอาไปกองรวมกันไว้โดยที่เขาจำใจรับไว้ตามคำสั่ง ๗ ท่าน เพราะจะก่อให้เกิดปัญหาแก่กระทรวงการคลังซึ่งใช้ระบบ พี.ซี. ไปหลายกรมแล้ว และปัญหาคณลินงานจะเกิดขึ้นในกระทรวงการคลังซึ่งประเทศชาติเป็นผู้เสียหาย

๒. ข้อเรียกร้องประการที่ ๓ ที่ขอให้ข้าราชการเหล่านี้คงปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบภาษีโดยอ้างถึงกำลังคน เครื่องใช้เครื่องมือตลอดจนกฎหมาย ก.ต.ป. ยังมีได้ยิบเล็ก นั่นก็คือการเล่นสำนวนจากถ้อยคำพูดในที่ประชุม คือ “ขอให้คณะรัฐมนตรีทบทวนมติ ค.ร.ม. เพื่อมิให้ยิบเล็ก ก.ต.ป.” จะเห็นได้ว่า เป็นการเรียกร้องที่เกินขอบเขตแห่งความเป็นจริงโดยอาศัยโมหะความหลงตัวเป็นที่ตั้ง เพื่อขอให้คงไว้ซึ่งอำนาจอันเป็นทางนำมาซึ่งทรัพย์สินถาวรที่เคยมีเคยได้ โดยเฉพาะข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เพียงไม่กี่คนมีภยาคติในการที่จะไปปฏิบัติราชการในกรมกองอื่น ๆ แสดงว่าไม่เคยมีความคิดอุทิศตนให้แก่ราชการ เป็นมนุษย์จำพวกจมไม่ลง

๓. ข้อเรียกร้องประการที่ ๒ ที่ขอให้จัดสรรไปตามความสมัครใจโดยร่วมเป็นกรรมการกับสำนักงาน ก.พ. นั้น ขอประทานกราบเรียนว่าข้อนี้เป็นความต้องการของข้าราชการเกือบจะทั้งหมดประมาณ ๙๕% แต่จะมีปัญหาเกิดขึ้นอีก คือ เพียงแค่ไหน ประการใด จึงจะเป็นที่สมัครใจของข้าราชการทุกคน เพราะเป็นหลักธรรมดาที่ว่าขีดจำกัดความพอใจของคนนั้นไม่มี มักจะเลยเถิดเกินความพอดีและถูกต้องเสมอ ฉะนั้นถ้าจะปล่อยไปตามความสมัครใจโดยไม่มีขอบเขตก็จะเป็นภาระหนักแก่กระทรวงทบวงกรมที่จะรับ เช่น สมัครใจไปกรมศุลกากรเพราะมีเงินค่าล่วงเวลาทุกเดือนเป็นอย่างน้อย ประมาณ ๑๐๐ คน จะเกิดปัญหาในเรื่องการบริหารงานบุคคลระดับชาติ ซึ่งกระผมเห็นว่า ก.พ. ได้จัดสรรอย่างเป็นธรรมพอสมควรแล้ว

กระผมขอประทานกราบเรียนขอให้ ๗ ท่านสั่งการตามข้อ ๓ นี้ โดยให้สำนักงาน ก.พ. ขยายอัตรากำลังที่จัดสรรเพิ่มขึ้นตามความเป็นจริงที่ส่วนราชการอื่น ๆ ขอมมาโดยไม่ตัดทอน เพื่อให้ข้าราชการมีโอกาสมากขึ้นและให้บรรจุในตำแหน่งประจำในกรอบอัตรากำลังของกรมกองนั้น ๆ (มิใช่เป็นอัตราลอยอันเป็นการตัดความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ เช่น ข้าราชการในกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติที่ถูกจัดส่งในอัตราลอยในกรมสรรพสามิต เป็นต้น) โดยให้ ค.ร.ม. อนุมัติตำแหน่งแล้ว นับว่าเป็นการสร้างกุศลของ ๗ ท่านโดยแท้ แก่ข้าราชการ ก.ต.ป.

(ก.ต.ภ.) เดิม เพื่อบำรุงขวัญแก่ข้าราชการซึ่งเหมือนถูกลงโทษโดยไม่มีความผิดเป็นเวลา ๘ เดือนแล้ว อีกทั้งโดยขณะนี้ข้าราชการ ก.ต.ป. ได้แตกแยกออกเป็นก๊กเป็นเหล่าแทบจะไม่มีใครสามัคคีหลงเหลืออยู่เลย มีแต่ความเคียดแค้นชิงชัง ล้างผลาญ คอยจ้องเล่นงานฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยไม่ว่ากรณีใดๆ ซึ่งข้าราชการ ก.ต.ภ. เดิมมีพฤติกรรมเช่นนี้มานานแล้ว (โปรดกรุณาสอบถามจาก พล.ต.ต. อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร พณฯ ท่าน รัฐมนตรีมหาดไทย อดีตเลขาธิการสำนักงาน ก.ต.ป.) และในบัดนี้กรรมวิธีในการ แยกความสามัคคีได้ถูกจุดให้ลุกโผลงขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง ถ้า พณฯ ท่าน จะพิจารณาให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันอีกก็จะสูญเสียประโยชน์ของประเทศชาติอย่างที่สุด

จึงขอกราบเท้าประธานกราบเรียนมาด้วยความเคารพในตัว พณฯ ท่านนายกรัฐมนตรี เป็นอย่างที่สุด หวังในความเมตตาเป็นที่ตั้ง ความกรุณาเป็นที่ยึดเหนี่ยว

ควรมิควรสุดแต่จะกรุณา

ข้าราชการ ก.ต.ป. ส่วนใหญ่

เมื่อเร็ว ๆ นี้ท่านที่สนใจเรื่องราวของสำนักงาน ก.ต.ป. คงได้ทราบข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับเกี่ยวกับการจัดสรรข้าราชการ ก.ต.ป. ไปปฏิบัติงานยังส่วนราชการอื่น ๆ เนื้อหาของข่าวพอสรุปได้ว่า การจัดสรรได้กระทำโดยปราศจากเหตุผลและส่อไปในทำนองเลือกที่รักมักที่ชัง โดยผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นคล้ายกับว่ามีความเกลียดชังและโกรธแค้นสำนักงาน ก.พ. เป็นการส่วนตัว ซึ่งเท่าที่ผ่านมาสำนักงาน ก.พ. ยังไม่มีโอกาสได้ชี้แจงรายละเอียดในเรื่องนี้แต่ประการใด

อย่างไรก็ตาม ถ้าแนหนังสือที่กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี โดยข้าราชการ ก.ต.ป. ส่วนใหญ่นี้ น่าจะเป็นรายละเอียดที่แสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดสรรข้าราชการ ก.ต.ป. แก่บรรดาเพื่อนข้าราชการทั้งหลาย และโดยเฉพาะผู้ที่ยังเข้าใจการจัดสรรคลาดเคลื่อนไปได้บ้างไม่มากนักน้อย

กระผมในฐานะสมาชิกวารสารข้าราชการคนหนึ่ง รู้สึกว่าหนังสือนี้เป็นประโยชน์ต่อข้าราชการมาก อย่างน้อยเป็นสื่อกลางแสดงความคิดเห็นให้ผู้บริหารได้รับรู้ไว้บ้าง ซึ่งบางอย่างอาจจะเป็นเรื่องเล็กๆ ที่มองผ่านไป ผมจึงขอรบกวนท่านบรรณาธิการช่วยนำข้อความนี้ลงในวารสารด้วย จะขอบคุณเป็นอย่างสูง ตามความคิดเห็นดังนี้

การเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการพลเรือน เช่นการเลื่อนชั้นจัตวาขึ้นเป็นชั้นตรีนั้น ตาม พรบ. ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ ในมาตรา ๕๗

เลื่อนโดยการสอบคัดเลือก รู้สึกเป็นการยากมาก เพราะตำแหน่งมีน้อย แต่มีผู้สอบมาก จึงทำให้ขาดความยุติธรรมไป ต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวและพรรคพวก ผู้ที่มีความสามารถเฉพาะตัวอย่างเดียวไม่ค่อยจะมีความหมาย เช่นการสอบเลื่อนตำแหน่งช่างจัตวาขึ้นเป็นช่างตรี วุฒิประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพและเทียบเท่า แผนก ช่างกล ช่างก่อสร้าง หลักสูตร ๓ ปี เป็นต้น มีผู้สอบประมาณ ๔๐๐-๕๐๐ คนแต่บรรจุในตำแหน่งว่างได้เพียง ๑๐-๒๐ คนเท่านั้น ส่วนผู้ที่สอบผ่าน ๖๐% จะขึ้นบัญชีไว้ จนกว่าจะประกาศสอบใหม่จึงยกเลิก การขึ้นบัญชีไว้ คล้ายๆ กับเป็นยาหอม ระเบียบนี้ควรจะเปลี่ยนแปลง โดยผู้ที่สอบผ่าน ๖๐% ขึ้นไป และรับราชการมาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปีควรจะปรับขยายได้เลย ส่วนผู้ที่สอบได้คะแนนดีก็บรรจุไปตาม อัตราว่างที่มี (เพราะบุคคลดังกล่าวนี้ไม่ถึง ๑๐ ปี) ได้ ส่วนเงินเดือนไม่ต้องกล่าวถึง บางคนรับราชการมา ๑๐ ปี เงินเดือนสูงกว่าชั้นตรีอันดับ ๑ ขึ้นต่ำอย่างแน่นอน

เลื่อนโดยไม่ต้องสอบ ควรจะนับอายุราชการไม่น้อยกว่า ๑๕ ปีอย่างเดียวส่วนอื่นควรยกเลิก เช่น เงินเดือนเต็มขั้นชั้นจัตวา ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าประจำแผนก เป็นต้น บุคคลดังกล่าวนี้ปฏิบัติงานด้วยดีตลอดมา ควรจะเลื่อนได้เลย

เท่าที่ผมได้ยกตัวอย่างมานี้ไม่ใช่จะลดระดับของข้าราชการให้ต่ำลงไป ระเบียบส่วนใหญ่ยังเหมือนเดิม แต่ควรแก้ไขข้อปลีกย่อยตามที่ผมได้แสดงความคิดเห็นมานี้

หวังว่าผู้ที่มิหน้าที่เกี่ยวข้องจะรับไว้พิจารณาด้วย โดยเฉพาะท่านเลขาธิการ ก.พ.

สมาชิกวารสารข้าราชการ ฯ

บทบรรณาธิการ

ข้าราชการมีความหวังจากราชการ ลำดับ
ได้เป็น ๔ ประการ ด้วยกัน คือ

ประการแรก ขอให้มึงงานทำเป็นหลัก
แหล่ง แนนอน ที่พอเหมาะพอสมกับความรู้
ความสามารถของตน และได้รับเงินเดือนและ
สิทธิอื่นๆ บางประการ เป็นค่าตอบแทนน้ำพัก
น้ำแรงที่ตนได้ลงไป ข้อสำคัญคือต้องเพียงพอ
ที่จะยังชีพอยู่ได้ หรือจะไม่เพียงพอทีเดียว แต่
เมื่อเป็นรายได้ที่ดีที่สุดในขณะนี้ ก็จำเป็นต้อง
ทน ขอเพียงอย่าให้เขาไล่ออกเสียก่อนที่จะมี
งานอื่นดีกว่าก็แล้วกัน แต่สำหรับราชการ
การไล่ออกเป็นเรื่องที่เย็นใจได้ เพราะไม่มีใคร
เขาทำกันหรอก ตอนเช้าทำซักซาม ตอนเย็น
ทำอีกซักครึ่งซาม ก็อยู่ได้อย่างสบาย พอสิ้นปี
ก็ขอให้ได้เพิ่มบำเหน็จอีก ๑ ขั้น เพราะเมื่อ
ความชั่วไม่มี ความดีไม่ปรากฏ คือหมาย
ความว่าอยู่เฉยๆ โดยไม่ทำงานทั้งปี ก็ถือว่า
ไม่ได้ทำความชั่ว และไม่ได้ทำความดี ท่านว่า
ตามกฎหมายให้บำเหน็จ ๑ ขั้น ไม่เดือดร้อน
อะไร พวกเดือดร้อนมักจะเป็นพวกหาเรื่อง
ที่พยายามจะทำวันละห้าซามสิบซามมากกว่า

เพราะยิ่งทำมาก ก็มีโอกาสมักได้มาก ซึ่ง
ราชการไม่สนับสนุน แล้วยังเป็นที่เขม่นของ
พวกวันละซามยิ่งนัก ดีไม่ดี เจ้านายพลอยเป็น
ไปเสียด้วย ดังนั้น สู้เช้าซาม เย็นซาม บิละชั้น
ไม่ได้เข้าตามหลักภาษีไทยว่า “ห้า ๆ ไร่ห้า
สองเล่มงาน” เอาไว้คอยประหัดประหารซึ่งกัน
และกัน

ความหวังประการต่อมาในการรับราชการ
เห็นจะได้แก่การได้เลื่อนเงินเดือน ๒ ขั้น
เพราะเป็นที่รู้ว่าใครได้ ๒ ขั้นบ่อยๆ จะถึง
หลักชัยเร็วขึ้น หลักชัยที่ยึดถืออาวุโสของเงิน
เดือนเป็นเครื่องตัดสิน การเลื่อนขั้นเลื่อน
ตำแหน่ง และยศตราสายสะพาย เป็นหลักชัย
ที่ผู้รับผิดชอบในการบริหารงานบุคคลของรัฐบาล
มองเห็นและยกย่องนับถือ ดังนั้นใครๆ ก็
อยากได้ ๒ ขั้น นอกจากคนโง่ และคนที่รู้แจ้ง
เห็นจริงเกินไป โดยหลักการแล้วการบำเหน็จ
ความชอบ ๒ ขั้น หรือที่เรียกว่า การเลื่อนเงิน
เดือนเป็นกรณีพิเศษนั้น มีไว้เป็นการตอบแทนข้าราชการ
ที่ทำผลงานความดีอันเป็นประโยชน์ต่อทางราชการ
อย่างสูง และจริงจัง แต่ด้วยปรัชญาที่กลัวว่า
ข้าราชการ จะทำความดีกันมากเกินไป จึง

กำหนดโควตาไว้ว่า ข้าราชการชั้นจัตวา-ตรี อนุญาตให้ทำความดีได้ไม่เกิน ๑๐ เปอร์เซนต์ ที่เหลืออีก ๙๐ เปอร์เซนต์ ท่านสั่งว่าจงอย่า ทำดี เพราะมีฉะนั้นประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าเร็วเกินไป ส่วนชั้นโท-เอก ให้ทำความดีได้ไม่เกิน ๖ เปอร์เซนต์ และข้าราชการชั้น พิเศษไม่เกิน ๓ เปอร์เซนต์ และที่กำหนดให้ ชั้นจัตวา-ตรี เลื่อนเงินเดือน ๒ ขั้น ได้ ๑๐ เปอร์เซนต์ และชั้นโท-เอก เลื่อนได้ ๖ เปอร์ เซนต์ ก็เพราะว่าชั้นจัตวา-ตรี มีคนดีมากกว่า ชั้นโท-เอก แต่โดยสรุปแล้วในแต่ละกลุ่ม มี คนไม่ดี มากกว่าคนดี กล่าวคือ กลุ่มชั้น จัตวา-ตรี ๙๐ เปอร์เซนต์ เป็นคนไม่ค่อยดี และ กลุ่มชั้นโท-เอก หนักขึ้นไปอีก คือมีคนไม่ ค่อยดีถึง ๙๔ เปอร์เซนต์ สำหรับชั้นพิเศษนั้น แทบไม่ต้องพูดถึง ท่านขึ้นคานแล้ว จะทำยัง ไงๆ ท่านก็เป็นชั้นสูงสุดแล้ว อะไรต่ออะไร ก็ตามมาเอง จึงมีคนดีเพียง ๓ เปอร์เซนต์ อีก ๙๗ เปอร์เซนต์ต้องเรียกว่า ใช้ ไม่ได้

เพราะผู้บริหารงาน บุคคล ของ ประเทศ ท่านมีความคิดอย่างนี้ ท่านจึงกำหนดไว้อย่าง นั้น

หลังจากได้พยายามศึกษาที่มาของปรัชญาและหลักการเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การวินิจฉัย และการตัดสินใจ ขององค์กรสูงสุดในการบริหาร

ประเทศ มีหลักเกณฑ์อย่างไรบ้าง ก็ได้พบ ด้วยความถ่องแท้ว่า ที่ผ่านๆ มาสถาบันระดับ คณะรัฐมนตรี (สมัยนั้น) ท่านมิได้ตัดสินใจ ด้วยข้อมูลและเหตุผลที่ “ทรงเดช” อย่างที่หลง คิด

มาตรการตอบแทนผู้กระทำความดี ความ ชอบเป็นกรณีพิเศษ เพื่อเป็นเครื่องจูงใจให้ คนทำดี ที่กำหนดไว้เช่นนี้ ประกอบกับความ ล้มเหลวส่วนใหญ่ กับการพิจารณาผู้ที่สมควร ได้รับการตอบแทนดังกล่าว จึงเป็นเครื่องทำลายข้าราชการมากกว่าจะสนับสนุนให้ ข้าราชการทำดี

ความหวังประการที่สาม ได้แก่การเลื่อน ชั้นเลื่อนตำแหน่ง ตามความรู้ความสามารถ และความเหมาะสม ข้าราชการเมื่อได้ทำงาน ตามสมควรย่อมหวังที่จะก้าวหน้าขึ้นไปด้วยการ เลื่อนชั้นหรือตำแหน่งสูงขึ้น โดยคาดคิดว่าการพิจารณาเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง ก็ย่อม หมายความว่าผู้นั้นต้องมีความรู้ความสามารถดี เจ่น อย่างน้อยก็ต้องดีกว่าคนอื่น ๆ ที่มีอยู่ อีก ทั้งได้แสดงให้เห็นว่า จะ สามารถ ปฏิบัติภาระ หน้าที่ในตำแหน่งใหม่ให้บังเกิดผลดีแก่ราชการ ส่วนรวมได้ การพิจารณาที่กระทำโดยสุจริต ยุติธรรม มิได้ถือฉันทาคติ หรือข้อยึดเหนี่ยว ใด ที่จะเป็นเครื่องบั่นทอนศรัทธาในคุณธรรม

ของการตัดสินใจในเรื่องดังกล่าว ซึ่งความจริงแล้ว ถ้าเป็นได้ดังนี้ข้าราชการทั้งหลายต่างก็จะมีกำลังใจมุ่งมั่นทำงานในหน้าที่ เพื่อพิสูจน์ว่าตนมีความสามารถเหมาะสมที่จะก้าวหน้าต่อไป แต่ในทางปฏิบัติปรากฏว่า รูปการณ์ยังมิได้ดำเนินไปเต็มรูปดังที่ต้องการ หากมีปัจจัยของความเป็นมนุษย์ปุถุชนเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมาก กล่าวคือ ดุลยพินิจว่าผู้ใดเหมาะสมก็ขึ้นอยู่กับข้อมูลอันจำกัด และไม่เที่ยงธรรมอคติและความโน้มเอียงอันมีอยู่ในจิตใจบุคคล มีส่วนทำให้การพิจารณา การเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง เป็นไปตามจังหวะชีวิต ขดาราศรี และชะตากรรม ไม่น้อยทีเดียว

ความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นความหวังของข้าราชการทั่วไป จึงมักมีลักษณะไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับบุคลิกเฉพาะและจังหวะจะโคน ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นการยึดหลักเกณฑ์ง่าย ๆ และพื้น ๆ บางประการเป็นเครื่องตัดสินใจ ในการเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่ง เช่น อายุของเงินเดือนที่ได้รับ หรืออายุของอายุ แสดงให้เห็นว่าเรายังไม่ประสงค์จะให้ส่วนรวม ได้รับประโยชน์ จากความสามารถของบุคคลอย่างเต็มที่

ประการที่สี่ น่าจะได้แก่โอกาส และอภิสิทธิ์ต่าง ๆ อันจะพึงมีพึงได้ หรือไม่พึงมีพึงได้แต่ก็ได้รับการรับราชการ พิจารณาดูให้ถ่องแท้แล้ว อาจเป็นความหวัง สำคัญที่สุดในการที่คนเข้ารับราชการ ถ้าจะว่าไปแล้วรับราชการ นั้น ไม่ว่าจะได้ตำแหน่ง สูง เท่าใด เงินเดือนสูงเพียงใดก็ตาม แต่ความจริงก็ไม่มากมายเท่าไร ที่ข้าราชการยังทนทำอยู่ ถ้ามิใช่เพราะเหตุใดเหตุหนึ่งดังกล่าวแล้ว ก็ต้องมุ่งหวัง โอกาส พิเศษ อันจะเกิดขึ้น จาก อำนาจหน้าที่ทางราชการให้ตนได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โอกาสพิเศษหรืออภิสิทธิ์นี้มีทั้งที่ชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรม กับที่มิชอบด้วยทั้งสองประการ ดังนั้น ไม่ว่าประการใดก็รู้สึกว่าจะมีชอบทั้งสิ้น เพราะข้าราชการไม่สมควรจะทำงานโดยมุ่งหวังจะได้ผลตอบแทนเพิ่มเติมจากที่ทางราชการประสงค์จะให้ได้รับ

ความหวัง ประการสุดท้ายนี้อาจกล่าวได้ว่า ยังอยู่ในจิตสำนึกที่ว่า “เอาไว้ถึงคราวข้าพเจ้าบ้างก็แล้วกัน อะไรวะไร อะไรวะ คงจะไม่เกินอำนาจที่จะทำได้” เมื่อเป็นดังนี้ข้าราชการส่วนใหญ่ก็มีความรู้สึกว่า ตอนนี้อะไรทำอะไรให้เป็นการตัดหนทางตนเองเลย คอยประคับประคองไต่เต้าขึ้นไปให้สูงๆ เสียก่อน. จะด้วยวิธีการรักษาดำรงตนเป็นยอดดี หรือ วิธีการเล่ห์กลมารยาใดๆ ก็ตาม ต่อเมื่อขึ้นเป็นใหญ่แล้วไอ้

ที่ตั้งใจว่าทำดีนั้น อาจกลายเป็นชั่วไปก็ได้ ด้วยเหตุว่า เบ้าที่หล่อหลอมตัวเองมาเป็นเวลาหลายปีนั้น ทำให้เราไม่อาจกลับเป็นตัวของตัวเองอย่างที่เคยเป็น เพราะสายเกินไปเสียแล้ว ภาพพจน์ที่เคยตั้งไว้หรือมองเห็นก็เลือนลางเปลี่ยนแปลง ไปจนหมดสิ้น ในร้อยราย จะเหลือคุณธรรมและความเป็นตัวของตัวเองอยู่ก็คงไม่กี่ราย ดังนั้นจึงอดนิยมชมชอบ อาจารย์ป่วย อาจารย์บุญมา อาจารย์อรรถสิทธิ์ อ้อ และอาจารย์สัญญา ไม่ได้

ด้วยความหวังทั้ง ๔ ประการนี้ เห็นได้ว่าแม้จะเป็นกลวิธีสำคัญ แต่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดผลต่อส่วนรวมได้ เพราะมาตรการต่างๆ ได้ถูกใช้ไปในทางที่ผิด หรือสวนทางกับเป้าหมายในการ บริหารงาน บุคคล เป็น ส่วนใหญ่ หากไม่ทั้งหมด ดังนั้นในขั้นต้นนี้จึงจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบ พิจารณาดูกัน ให้ชัดเจนอีกทีว่าจะแก้ไข ปรับปรุง ได้อย่างไร บ้าง จึง จะให้ มาตรการเหล่านั้นมีค่าที่ถูกต้อง

ข้อแรก น่าจะได้บัญญัติเป็นหลักการว่า

๑. ความชั่วไม่มี ความดีไม่ปรากฏ และทำงาน ไม่ถึง ระดับ มาตรฐาน ของ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ทั้งในแง่คุณภาพและปริมาณ ให้พิจารณาลดตำแหน่งและเงินเดือน

๒. ความชั่วไม่มี ความดีไม่ปรากฏ ทำงานเป็นปกติธรรมดาแบบเช้าชาม เย็นชาม ตามมาตรฐานราชการปัจจุบัน ให้ได้รับเงินเดือนเท่าที่ได้รับอยู่ในปีก่อน

๓. ความชั่วไม่มี ความดีปรากฏชัดเจน ทำงาน ในหน้าที่ได้ผลดี สมความมุ่งหมายของทางราชการทุกประการ ให้พิจารณาความชอบให้ ๑ ชั้น

๔. ความชั่วไม่มี ความดีชัดเจน และ ได้อุทิศให้แก่งานจนเกิดผลดีอย่างเต็มที่ ทั้งในความริเริ่ม ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และประโยชน์ส่วนรวม ไม่ใช่คนประเภท “ขอรับกระผม” เพื่อหวังประโยชน์ส่วนตัว ควรบำเหน็จความชอบให้เป็นกรณีพิเศษ

ข้อที่สอง การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งจะต้องมีหลักเกณฑ์และระบบการพิจารณาใหม่ที่เหมาะสมและเปิดเผย (วิธีการที่ว่ามีรายละเอียดที่ต้องพูดกันอีกมาก จึงไม่ขอกล่าวในที่นี้) แต่ละคนจะต้องรู้คุณสมบัติของตนและผู้ที่จะแข่งขันว่า ใครมีความสามารถเหนือ หรือด้อย กว่าใคร ประการใดบ้าง หากไม่ได้รับเลือกให้เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งควรรู้ว่าเพราะอะไร จะ

มีโอกาสนึกเมื่อไร และทางราชการมีทางช่วย
เหลือปรับปรุง หรือเตรียมตัวให้เขา พร้อมทั้งจะ
ได้เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งเพียงใด

ข้อที่สาม จำเป็นต้องสำรวจและพิจารณา
โอกาส อภิสิทธิ์ และช่องทางของงานลักษณะ
ต่างๆ ตำแหน่งต่างๆ ว่ามีอะไร ประการใด
แล้วหาทางจำกัด ควบคุม หรือแก้ไขเงื่อนไข
สำคัญประการแรกที่ต้องทำเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ

๑. ห้ามบุคคลดำรงตำแหน่ง ๒ ตำแหน่ง
ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งประเภทใด เช่น ตำแหน่ง
การเมือง รัฐวิสาหกิจ กรรมการบริษัท หรือ
แม้แต่กรรมการ ของทางราชการ ก็ควร หาทาง
จำกัด หรือยุบเลิกได้ เพราะกรรมการต่างๆ
ในราชการขณะนี้ เป็น อาการของโรคที่แสดง
ให้เห็นว่ากลไกของราชการ ใช้ไม่ได้ผลแล้ว จึง
ต้องตั้งเป็นกรรมการขึ้นมา

๒. เลิกเงินตอบแทนหรือสมนาคุณ ที่
สมควรได้รับ เช่น เบี้ยประชุมทุกกรณี หรือ
เงินตอบแทนอื่นใดที่ได้มาจากการ ใช้เวลา
แรงงาน ของทางราชการปฏิบัติ

แม้ว่าการสำรวจ โอกาส และอภิสิทธิ์
ของงานลักษณะต่างๆ จะเป็นเรื่องยาก แต่ไม่
เหลือวิสัยที่จะทำได้ หากงานใดมีช่องทางมาก
เมื่อได้เปิดเผย ให้รู้ทั่วไปแล้ว ควรต้องเพ่งเล็ง
คุณสมบัติ ของบุคคล ผู้จะมาดำรง ตำแหน่งนั้น
เป็นพิเศษ ทั้งนี้ ถ้านำระบบการคัดเลือกบุคคล
เพื่อเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งใหม่ ที่เหมาะสมมา
ใช้แล้วจะช่วยได้มาก

การปรับปรุงระบบราชการ เปรียบเสมือนการ ก่อเจดีย์
ทรายริมทะเลที่มีคลื่นซัดแรงอยู่ไม่ขาดระยะ ความสำเร็จจึงขึ้น
อยู่กับความเห็นชอบ และความร่วมมือร่วมใจ ของข้าราชการทุก
คน ซึ่งมีเหตุผลที่น่าจะเชื่อได้ว่าข้าราชการทุกคนต่างก็ปรารถนา
ที่จะเห็นเจดีย์ทรายเป็น รูปเป็นร่างขึ้นมาด้วยกันทั้งนั้น ขอแค่
เพียงให้ทุกคนเริ่มค้นกันแล้วกัน.

ข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมือง

รณสิโยกฤษฎ์

ได้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่เสมอ ๆ ทั้งในหน้าหนังสือพิมพ์ และวงการสนทนาว่า การที่การบริหารประเทศของไทยสับสนและไม่ มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรนั้น ก็เนื่องมาจากไม่ มีการแยกการบริหารงานประจำออกจากการ เมืองหรือ ไม่มีการแยกข้าราชการประจำออกจาก ข้าราชการการเมือง

ปัญหาเรื่องการแยกการบริหารออกจาก เมือง หรือการแยกข้าราชการประจำออกจาก ข้าราชการการเมือง เป็นปัญหาที่ยังหาข้อยุติ ไม่ได้ เพราะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมในแต่ละ สังคมแต่ละภูมิภาค แต่ละประเทศ บางประเทศ อาจเปิด โอกาสให้ข้าราชการมีความสัมพันธ์ อย่างใกล้ชิดกับการเมือง โดยสามารถรับสมัคร เป็นสมาชิกสภาผู้แทนได้ โดยมีต้องลาออกจาก ราชการ ในขณะที่บางประเทศอาจจะกำหนด ไว้มิให้ข้าราชการยุ่งเกี่ยวกับการเมือง

ในการพิจารณาว่า จะสามารถแยก ข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมือง ได้หรือไม่ เพียงใด เห็นควรที่จะแยกการ พิจารณาออกเป็น ๒ ตอน คือ ระบบการ บริหารประเทศ และฐานะของข้าราชการ ดังต่อไปนี้

ก. ระบบการบริหารประเทศ

ในการบริหารประเทศนั้น อาจแบ่ง ออกเป็น ๒ ขั้นตอนสำคัญ ๆ คือ

- (๑) การกำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นหน้าที่ของฝ่ายการเมือง หรือข้าราชการการเมือง และ
- (๒) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารงานประจำ หรือข้าราชการประจำ

แต่เนื่องจากการ บริหารงานประจำนั้น เป็นงานที่จำเป็นจะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความ ชำนาญในสาขาต่าง ๆ เป็นผู้ปฏิบัติและจะต้อง ปฏิบัติต่อเนื่องกันไป จึงไม่สมควรที่จะให้ นักการเมืองเข้าไปยุ่งย่ำก้าวก่ายกับการบริหาร งานประจำ แล้ว ก็จะมีการเล่นพรรคเล่นพวก หรือนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ในการแต่งตั้ง เลื่อน ขึ้น เลื่อนตำแหน่งเป็นต้น อันเป็นการทำลาย ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ หรืออาจจะมีการแต่งตั้งผู้ ไม่มีความรู้ ความสามารถเข้าไปปฏิบัติงาน อันจะเป็นผล ให้การปฏิบัติราชการขาดประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีการพยายามที่แยก การ บริหาร ออกจาก การ เมือง และแนวความคิดที่จะแยกการ บริหารออกจาก การเมืองนี้ ได้มีผู้พยายามเสนอมาเป็นเวลานานแล้ว เช่นประธานาธิบดีวูดโร วิลสัน (Woodrow Wilson) ได้เขียนบทความสั้นๆ ชื่อ “The Study of Administration” เมื่อ ๘๐ ปีมาแล้วว่า

“การบริหารราชการเป็นการดำเนินงาน ที่อยู่นอกขอบเขตการ ดำเนินงานทางการเมือง ปัญหาเกี่ยวกับการ บริหารราชการ เป็น ปัญหา คนละส่วนกับปัญหาทางการเมือง ถึงแม้ฝ่าย การ เมืองจะ เป็น ผู้กำหนด อำนาจ หน้าที่ของ ข้าราชการประจำ แต่ฝ่ายการเมืองก็ต้อง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการบริหาร หรือใช้อิทธิพล บังคับให้ข้าราชการประจำปฏิบัติราชการใดๆ เพื่อประโยชน์ทางการเมืองของตน”

และศาสตราจารย์ลูเธอร์ กุลลิก (Luther Gulick) กล่าวว่า

“การแยก การเมืองออกจากการบริหารก็ เพื่อเป็นหลักประกันว่า ฝ่ายบริหารและฝ่าย นิติบัญญัติซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงจะต้องไม่เข้ายุ่งเกี่ยวก้ำกัยในการปฏิบัติ

งานของข้าราชการ ซึ่งได้แต่งตั้ง ให้มีความรู้ ความสามารถดำรงตำแหน่งประจำสืบเนื่องกัน กันไปและ ไม่เข้า เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินการ ทางการเมือง การแยกข้าราชการประจำออกจากฝ่ายการเมืองก็ด้วยเหตุผลที่จะทำให้ ผู้มีความรู้ความชำนาญในสาขาต่างๆ เข้า ดำรงตำแหน่งข้าราชการประจำ จะทำให้ผล การปฏิบัติงานมีผลดีกว่าการแต่งตั้งข้าราชการ เมือง ซึ่งไม่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะ ให้ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการประจำ”

แต่อย่างไรก็ตาม ความพยายามที่จะแยก การบริหารออกจาก การเมือง ไม่สามารถ จะทำ ได้สำเร็จ เพราะสภาพความเป็นจริงของการ ปฏิบัติราชการที่ปรากฏอยู่ ไม่เปิดช่องทางให้ แยกการบริหารออกจากการเมืองได้เลย แม้ว่า ในทางทฤษฎีแล้ว การเมืองกับการบริหารงาน นั้น เป็นการดำเนินงานคนละส่วนดังได้กล่าว ไว้แล้ว แต่ในปัจจุบันนี้ การเมืองกับการ บริหารมีการดำเนินงานเกี่ยวข้องกันอย่างลึกซึ้ง การ บริหารเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถจะ แยกออกจากการเมืองได้ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจาก ไม่สามารถจะกำหนดลงไปให้ชัดเจนว่า ใน การบริหารประเทศนั้น ส่วนใดเป็นการเมือง และส่วนใดเป็นงานประจำ การเมืองและงาน ประจำมีส่วนสัมพันธ์เหลื่อมล้ำซึ่งกัน มากบ้าง น้อยบ้างอยู่เสมอแม้แต่ในประเทศที่เป็นผู้นำ

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น อังกฤษและสหรัฐอเมริกา ต่างก็ยอมรับกันว่า การเมืองกับการบริหารนั้น เป็นของคู่กัน ไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้โดยเด็ดขาด ดังคำพูดที่ว่า “การเมืองและการบริหารเปรียบเสมือนคนละคานของเหรียญอันเดียวกัน”

เมื่อพิจารณาถึงสภาพความเป็นจริงแล้ว จะเห็นได้ว่า ไม่สามารถจะแยกการเมืองออกจากการบริหารงานประจำได้ เพราะการบริหารงานประจำเป็นการปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุผล นโยบายของรัฐมีลักษณะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งสิ้น แม้นโยบายการบริหารก็มีลักษณะเป็นการเมือง เพราะนโยบายบริหารก็สืบเนื่องมาจากนโยบายการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองจะกำหนดรูปการบริหารของประเทศ และในประการสำคัญที่สุดก็คือนโยบายการบริหารนั่นเอง จะต้องได้รับความเห็นชอบ ตรวจสอบ และควบคุมโดยฝ่ายการเมืองในระดับสูงอยู่เสมอ ถ้าหากฝ่ายการเมืองในระดับดังกล่าวนี้ไม่เห็นชอบด้วย ก็อาจจะยกเลิกแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงนโยบายการบริหารนั้น ๆ เสียอย่างใดก็ได้

ข. ฐานะของข้าราชการ

ข้าราชการมี ๒ ฐานะด้วยกัน คือ ฐานะที่เป็นประชาชนคนหนึ่ง ซึ่งย่อมมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญของประเทศ กับอีกฐานะหนึ่งซึ่ง

เป็นข้าราชการ มีอำนาจหน้าที่และบทบาทโดยเฉพาะ แตกต่างกับฐานะแรก

เมื่อพิจารณาในฐานะที่ข้าราชการเป็นประชาชนคนหนึ่งของประเทศ ก็ควรจะมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญในการที่จะเข้าไปแสดงความคิดเห็นในการป้องกันประเทศ เลือกนโยบายที่ตนมีความพอใจมากที่สุด ตลอดจนควรจะมีโอกาสในการรวมกลุ่มทางการเมืองได้ หรือกล่าวได้ว่า ในฐานะนี้ข้าราชการย่อมมีสิทธิในทางส่วนตัวที่จะนิยม อุดมคติหรือนโยบายทางการเมืองพรรคใดก็ได้ จะสนับสนุนพรรคการเมืองก็ได้

แต่ถ้าพิจารณาอีกฐานะหนึ่ง ซึ่งเป็นข้าราชการผู้มีอำนาจหน้าที่และบทบาท โดยเฉพาะไม่เหมือนกับประชาชนธรรมดา ต้องทำหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชน โดยไม่เลือกหน้า นำนโยบายของชาติมาปฏิบัติโดยสุจริต ยุติธรรม ในฐานะนี้ข้าราชการจึงต้องเสียสละสิทธิบางอย่างในฐานะที่เป็นประชาชนธรรมดา คือ จะต้องเป็นกลางในทางการเมือง กล่าวคือ ข้าราชการประจำมีหน้าที่ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลโดยไม่คำนึงว่า จะมีความเชื่อส่วนตัวเกี่ยวกับการเมือง หรือการดำเนินนโยบาย ของรัฐบาลนั้น จะเป็น อย่างไร อันจะเป็น การ ป้องกัน การ ใช้ อำนาจ หน้าที่ ราชการ เพื่อประโยชน์ทางการเมือง และเพื่อให้เกิดความมั่นคง และความ สม่่าเสมอ ในการ ปฏิบัติราชการ กล่าวได้ว่า ข้าราชการประจำ

จะไม่ปฏิบัติราชการ เพราะเหตุไม่ชอบนโยบายของรัฐบาลไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตาม ข้าราชการย่อมมีสิทธิในทางส่วนตัว ที่จะนิยมอุดมคติหรือนโยบายทางการเมืองพรรคใดก็ได้ จะสนับสนุนพรรคการเมืองใดก็ได้เท่าที่จะไม่เสียผลแก่ราชการ และอยู่ภายใต้ขอบเขตตามที่กฎหมายของแต่ละประเทศกำหนดไว้

เรื่องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของข้าราชการนี้ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก็ได้บัญญัติรับรองไว้ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา ๕๐ ว่า “บุคคลซึ่งเป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ และพนักงานท้องถิ่น ย่อมมีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกับประชาชน พลเมือง เว้นแต่จำกัดในกฎหมาย หรือกฎหรือข้อบังคับที่ออก โดยอาศัยอำนาจกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ หรือวินัย”

จากการพิจารณาระบบ การบริหารประเทศและฐานะ ของ ข้าราชการ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า

(๑) ข้าราชการ ประจำหลัก ไม่พ้นที่จะต้องไปเกี่ยวข้องกับการเมือง ทั้งนี้เนื่องจาก ข้าราชการ ประจำ เป็นผู้รับ นโยบาย จากฝ่ายการเมืองมาปฏิบัติ และในการปฏิบัติงานเพื่อ

ให้บรรลุผลตามนโยบายนั้น ก็ต้องอยู่ภายใต้การตรวจ สอบและ ควบคุมของ ฝ่าย การเมือง นอกจากนั้น ในฐานะที่ข้าราชการก็เป็นประชาชนคนหนึ่ง ย่อมมีสิทธิที่จะไปเกี่ยวข้องกับการเมือง ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้

(๒) ข้าราชการ การ เมือง หรือนักการเมืองก็ต้องเข้าไปยุ่งย่ำมก้าวก่ายการบริหารงานของข้าราชการประจำ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจาก ข้าราชการการเมืองนั้น นอกจากจะเป็นฝ่ายกำหนดนโยบายแล้ว ยังจะต้องตรวจสอบและควบคุมการ บริหาร งานของ ข้าราชการประจำ เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ด้วย

แม้ว่าไม่สามารถ จะแยกการ บริหารออกจากการเมือง ไม่สามารถจะแยกมิให้ข้าราชการประจำเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมือง หรือ ข้าราชการ การ เมือง เข้า ไปยุ่งย่ำมก้าวก่าย การปฏิบัติงานของข้าราชการประจำดังกล่าวข้างต้นก็ตาม แต่สิ่งที่สามารถจะทำได้และควรจะทำโดยรีบด่วน ก็คือการวางหลักการไว้ว่า เมื่อ ข้าราชการประจำได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็น ตำแหน่ง ใดก็ตาม ต้องลาออกจากตำแหน่งประจำ ทั้งนี้ก็เพื่อให้ไปรับผิดชอบงานด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ มิใช่เป็นทั้งนักบริหารและนักการเมืองไปพร้อมๆ กันอย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้.....

ระบบข้าราชการ: ปัญหาและสาเหตุ

บุญเลิศ ไพรินทร์

ระบบราชการของเรามีปัญหามากมาย ตั้งแต่ปัญหาเล็กน้อยที่ไม่น่าจะเป็นปัญหา ไปจนถึงปัญหาใหญ่ที่นับได้ว่าร้ายแรงมีผลกระทบกระเทือนต่อความเจริญและความมั่นคงของประเทศ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะปัญหาที่ร้ายแรงจริงๆ เท่านั้น ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้ คือ

ก. ปัญหาเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน ปัญหาที่นับได้ว่า เป็นปัญหาสำคัญและร้ายแรงมาก และเป็นเรื่องที่กล่าวขวัญกันมาก แต่น่าเสียดายที่เป็นการกล่าวไปในทางไม่เป็นมงคล การคอร์รัปชัน คือ อะไร? เห็นจะไม่ต้องกล่าวถึง เพราะคงพอเป็นที่ทราบ ๆ กันอยู่แล้ว เพราะเป็นปัญหาที่บั่นทอนความเจริญและ

ความมั่นคงของประเทศอย่างฉกรรจ์และเป็นที่มาหรือสาเหตุของปัญหาอื่นๆ ได้อีกมากเช่น ปัญหาการขาดความสามัคคีและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชาติ ปัญหาคอร์รัปชันนั้นนอกจากมีลักษณะร้ายแรงในตัวของมันเองแล้ว ยังเป็นปัญหาที่แก้ไขและป้องกันได้ยากยิ่ง ทั้งนี้เพราะการคอร์รัปชันส่วนใหญ่เป็นเรื่องของความสมยอมระหว่างคู่กรณีทั้ง ๒ ฝ่าย เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วใครล่ะจะเป็นผู้กำจัดหรือหาทางแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันนี้ ผู้ที่จะแก้ไขนี้ต้องเป็นบุคคลที่ ๓ คือเป็นบุคคลภายนอกเหตุการณ์ ซึ่งเรื่องนี้เราจะเห็นว่านอกจากจะมีอุปสรรค ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับลักษณะนิสัยของคนไทยที่ว่า “ระแคะไม่ไร” ก็ดี หรือ “อย่า

เอามือไปขกั๊บ” กิติ หรือแม้กระทั่งความเป็นผู้มีควมสงสารเห็นใจ และเป็นคนใจอ่อนของคนไทยที่ไม่อยากไป “ทุบหม้อข้าว” ของใคร กิติ หรือในที่สุดเป็นเรื่อง ไม่อยากหาศัตรูใส่ตัวหรือ “หาหาใส่หัว” กิติ แล้วยังมีอุปสรรคสำคัญในเรื่องพยานหลักฐาน ที่จะนำมา ใช้ในการดำเนินการเอาผู้ผิดมาลงโทษด้วย นอกจากนั้นถ้าเป็นการคอร์รัปชัน กันเป็นทีมด้วยแล้วยิ่งแก้ได้ยาก ปัญหาคอร์รัปชันของประเทศ เราจะมีควมร้ายแรงน่ากลัวเพียงใดนั้น มีเครื่องชี้ให้เห็น ได้ คือ ขณะนี้มีการพูดกันมากกว่าปัญหาคอร์รัปชันนั้นแก้ไข ไม่ได้เพราะ มันซึมซาบเข้าไป ในสายเลือด ของ ข้าราชการไทยเสียแล้ว ท่านลองคิดดูว่า อะไรจะเกิดขึ้น ถ้าความรู้สึกนึกคิดเช่นนี้เกิดขึ้นกับประชาชนทั่วไป แน่نونเรื่องนี้จะทำให้เกิดความรู้สึกแตกแยกเป็น ๒ พวกขึ้น คือ พวกข้าราชการซึ่งมี โอกาส ได้ ประโยชน์ จากคอร์รัปชัน โดยไม่เป็นธรรมแก่สังคม พวกหนึ่ง และพวกประชาชนผู้เสียประโยชน์อีกพวกหนึ่ง และถ้าความรู้สึกเช่นนี้รุนแรงและฝังใจประชาชนมากขึ้นถึงขีดสุด เหตุการณ์เช่นในประวัติศาสตร์ประเทศรัสเซีย หรือฝรั่งเศสสมัยปฏิวัติอาจจะเกิดขึ้น สำหรับประเทศไทยนั้น เราคนไทยทุกคนจะยอมให้เกิดขึ้นหรือทั่ว ๆ ที่การปฏิวัติในครั้งนั้นน่าจะ

ให้บทเรียนแก่เราอย่างเพียงพอ แล้วว่ามีความสูญเสียแค่ไหน

ปัญหาคอร์รัปชันนี้ กล่าวได้ว่าเกิดขึ้นทุกขั้นตอนในการบริหารประเทศ คือ

(๑) เกิดขึ้นใน หน่วยจัดเก็บ รายได้ของ รัฐได้แก่ หน่วยจัดเก็บภาษีอากร และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ (ไม่ว่าจะเป็นกรมศุลกากร กิติ กรมสรรพากรกิติ หรือกรมสรรพสามิตกิติ ตลอดจนหน่วยงานท้องถิ่นอื่น ๆ กิติ) สิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นเค้าของการคอร์รัปชันในหน่วยงานเหล่านี้ก็คือพฤติกรรมในการบริหารราชการในหน่วยงานเหล่านั้น เช่นเมื่อมีการนำระบบจำแนกตำแหน่งไปปรับใช้ในหน่วยงานเหล่านี้มักจะมีเสียง วิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ นา ๆ ทั้ง ๆ ที่การนำระบบนี้ไปปรับใช้ในหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่มีผลประโยชน์ในเรื่องเงินทองหลายหน่วยงานด้วยกันก็ไม่ปรากฏว่ามีเสียงวิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างใด กรณีที่แน่ชัดยิ่งไปกว่านั้นก็มีซึ่งเป็นเรื่องที่ถ้าคิดดูเผิน ๆ จะเห็นว่าแปลก แต่ถ้ามองให้ลึกซึ้งจะเห็นว่าไม่แปลกอะไร คือข้าราชการบางคนทั้ง ๆ ที่กรมจะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น (หมายถึงเงินเดือนก็สูงขึ้นด้วย) กว่าตำแหน่งเดิมเขาจะไม่ยอม

หรือไม่ต้องการไปดำรงตำแหน่งใหม่นั้น แต่รักที่จะอยู่ในตำแหน่งเดิม อันนี้ถ้าเราคิดเฉพาะในเรื่องเงินเดือนอย่างเดียวจะเห็นว่าเป็นเรื่องแปลก แต่ถ้าคิดในแง่ของเงิน “ดาว” แล้วจะเห็นว่าไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร

การที่มีการคอร์รัปชันในหน่วยจัดเก็บรายได้ของหน่วยต่างๆ นั้น สืบเนื่องมาจากโอกาสเปิดช่องให้หลายทางด้วยกัน อาทิ กฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ เปิดช่องให้ผู้ทุจริตคอร์รัปชันใช้ช่องว่างของกฎหมายเป็นเครื่องมือ และที่สำคัญที่สุดก็คือคนที่ต้องการจะเลี่ยงกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ มีมากพุดังๆ ถ้าคนที่ต้องการเลี่ยงภาษีอากรมีมากเท่าไร โอกาสแห่งการคอร์รัปชันของข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็เปิดช่องให้มากขึ้นเท่านั้น เรื่องนี้เป็นเรื่องจริงที่สุดสามารถพิสูจน์ได้ง่ายๆ คือ ถ้าคนที่จะต้องเสียภาษีสักหนึ่งแสนบาท (แน่ละเขาจะต้องมีรายได้เป็นล้านๆ บาท) ยินดีที่จะเสียภาษีให้เต็มหนึ่งแสนบาท แล้วข้าราชการจะมีทางคอร์รัปชันได้อย่างไร

๒. เกิดขึ้นในหน่วยจัดสรรรายได้หรือทรัพยากรในการบริหารของรัฐ ได้แก่ หน่วยจัดสรรทรัพยากรการเงิน ได้แก่ สำนักงานงบประมาณกิตติ กรมบัญชีกลางกิตติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ตลอดจนหน่วยจัดสรรทรัพยากร

กำลังคน ได้แก่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกิตติ ข้าราชการหน่วยงานเหล่านี้ มีโอกาสที่จะคอร์รัปชันได้เหมือนกับหน่วยประเภทแรกที่กล่าวแล้ว แต่ระดับของการคอร์รัปชันอาจแตกต่างกัน เพราะโอกาสอาจเปิดช่องให้ไม่เท่ากัน จึงไม่เป็นการแปลกที่มีบางคนพูดว่าการของบประมาณต้องมีเปอร์เซ็นต์ หรืออะไรทำนองนี้ สิ่งเหล่านี้เป็นข้อเท็จจริงที่มีอยู่แต่หาหลักฐานไม่ได้ หรือหาได้ยากนั่นเอง

๓. หน่วยปฏิบัติงานทั่วๆ ไป ได้แก่ หน่วยปฏิบัติงานทั้งหลาย คือ กรม กองต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกรมชลประทานกิตติ กรมการแพทย์และอนามัยกิตติ กรมการฝึกหัดครูกิตติ หรือแม้กระทั่งกรมที่อยู่ใกล้วัดที่สุด คือ กรมการศาสนากิตติ และกรมอื่นๆ อีกมากมาย ข้าราชการในกรมปฏิบัติงานเหล่านี้ มีโอกาสที่จะคอร์รัปชันได้เช่นกัน และก็เป็นจำนวนไม่น้อยที่เงินรายได้ของรัฐที่สมควรจะนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ หรือนำไปจัดบริการให้ถึงมือประชาชนต้องรั่วไหลไปในช่วงนี้

๔. หน่วยให้บริการ ได้แก่กรมตำรวจกิตติ กรมการปกครองหรือฝ่ายอำเภอ (รวมทั้งจังหวัดด้วย) กิตติ กรมที่ดินกิตติ ตลอดจนกรมประชาสัมพันธ์กิตติ ข้าราชการในหน่วยงานเหล่านี้ล้วนมีโอกาสที่จะคอร์รัปชันได้ทั้งนั้น

และโดยข้อเท็จจริงก็มีการคอร์รัปชันอยู่ไม่น้อย มิฉะนั้นแล้วเราคงไม่ได้ยินคำว่ากระทรวง “มาเฟีย” หรือแม้แต่กรมประชาสัมพันธ์ก็บอกว่าเป็น “ประชา” สงเคราะห์ ไม่ใช่สงเคราะห์ประชา

ข. ปัญหาเกี่ยวกับการเล่นพรรคเล่นพวก ปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวกนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและร้ายแรงอีกปัญหาหนึ่งในระบบราชการ และเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาคอร์รัปชันอย่างใกล้ชิด เพราะคนที่ทำงานในหน่วยงานเดียวกันถ้าเป็นพรรคพวกเดียวกันก็จะส่งเสริมให้มีการคอร์รัปชันได้ง่ายขึ้นและมากขึ้นดังที่มีการกล่าวกันว่า “กินกันเป็นทีม” ปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวกเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน และเป็นปัญหาที่สร้างรอยด่างให้แก่วงราชการของไทยมาตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน ถ้าจะเปรียบเป็นโรคในร่างกายมนุษย์ก็เปรียบเสมือนโรคอัมพาตคงไม่ผิด เพราะหากระบบราชการของเรามีการเล่นพรรคเล่นพวกกันมากๆ แล้ว ในที่สุดการปฏิบัติราชการบางส่วนก็คงเป็นอัมพาต เพราะคงหาคนที่มีความตั้งใจจริงในการทำงานได้ยาก คงจะมีแต่คนคอยเอาพรรคพวกของตนเพื่อแสวงหาประโยชน์หรือเพื่อสร้างอาณาจักร

สิ่งที่เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าระบบราชการของเรายังมีปัญหาเรื่องการเล่นพรรคเล่นพวกก็คือ เมื่อมีการเปิดรับสมัครสอบบรรจุเข้ารับ

ราชการในกระทรวงทบวงกรมต่างๆ เรามักจะได้ยินคำถามที่ผู้สนใจจะสมัครหรือแม้แต่เจ้าตัวในเรื่อ่นั้นพูดอยู่เสมอๆ คือ กรมนี้รับกี่ตำแหน่งๆ เขามี “ตัว” หรือยัง ถ้าคำตอบเป็นไปในทางที่ว่ากรมนี้มีตำแหน่งที่จะรับได้น้อยเพราะเขามี “ตัว” อยู่แล้วจะก้อผู้ที่สนใจจะสมัครก็จะไม่สมัครเพราะเกรงจะเสีย “ค่าโง่” และก้มักจะเป็นเช่นนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ทำให้คนดีมีความรู้ แต่ไม่มีพรรคพวกไม่กล้าเสี่ยงไปสมัครสอบบรรจุในหน่วยงานที่มีพฤติกรรมเช่นที่กล่าวแล้ว จะมีก็แต่คนที่มีความผิดพวกซึ่งก็มักเป็นคนไม่สู้มีฝีมือเท่าไรนัก (เพราะถ้าเป็นคนดีมีฝีมือจริงๆ แล้ว เห็นจะไม่ต้องหาสมัครพรรคพวกคอยหนุนหลังก็คงสอบได้)

ปัญหาเกี่ยวกับการเล่นพรรคเล่นพวกนี้กล่าวได้ว่าเกิดขึ้นในทุกขั้นตอนของการบริหารงานบุคคลของกรมกองต่างๆ กล่าวคือ

(๑) การสรรหาและการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการอันนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเล่นพรรคเล่นพวกทีเดียวเป็นจุดที่สำคัญ เพราะจะต่อเนื่องไปถึงการเล่นพรรคเล่นพวกในขั้นตอนอื่นๆ อีกหลายขั้นตอน การเล่นพรรคเล่นพวกในการสรรหา และการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการนั้นเกิดขึ้นได้เพราะตัวบทกฎหมาย หรือระบบงานที่เกี่ยวข้องเปิดช่องให้ทำได้มาก ดังจะเห็นว่าตัวบทกฎหมายและระบบราชการให้อำนาจแก่กระทรวง ทบวง

กรมในการสรรหาและการคัดเลือกเข้ารับราชการได้เต็มที่ อันนี้เป็นการเปิดโอกาสหรือเอื้ออำนวยให้มีการฝากฝังบุคคลที่เป็นญาติพี่น้อง ลูกหลาน ตลอดจนพรรคพวกเพื่อนฝูงโดยไม่คำนึงถึงความรู้ความสามารถ ความเป็นธรรมแก่บุคคลอื่นในสังคม พฤติกรรมในการเล่นพรรคเล่นพวกในการสรรหาและการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีพฤติกรรมอื่นๆ ที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง เช่น การประกาศเปิดรับสมัครสอบในบางกรม ก็อาจประกาศพอเป็น “พิธี” โดยประกาศก่อนวันเปิดรับสมัครไม่กี่วัน ประกาศนั้นอันที่จริงเขียนไว้นานแล้ว คือนับระยะเวลาของการปิดรับสมัครจนถึงวันปิดรับสมัครก็ครบ ๑๕ วัน ตามที่กฎหมายต้องการ แต่เก็บไว้ในลิ้นชักเสียสืบทว่าวัน ประกาศจริง ๆ เพียง ๒-๓ วัน ก่อนปิดรับสมัครเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ คนภายนอกจะรู้ได้อย่างไรว่ามีการรับสมัคร จะรู้จักแต่ “คนใน” เท่านั้น หรือเรื่องลูกจ้าง ชั่วคราวก็เป็น อีก เรื่องหนึ่งที่แสดงถึงพฤติกรรมในการเล่นพรรคเล่น พวกที่สำคัญ กล่าวคือเมื่อ กรมใดมีพรรค มีพวกที่ต้องการบรรจุเข้ารับราชการแต่เกรงว่าจะสอบสู้คนอื่นไม่ได้ กรมก็จะหาทางขออัตราลูกจ้างชั่วคราวจ้างไว้ก่อนระยะหนึ่ง แล้วจึงเปิดสอบซึ่งก็มักปรากฏเสมอๆ ว่า ลูกจ้างชั่วคราว หรือ

แท้ที่จริงแล้วก็คือ “คนใน” นั้นก็สอบได้เสมอ เพราะเหตุ “รู้งานในหน้าที่ดีกว่าคนอื่น” เรื่องนี้พบเห็นได้ในกรม กองทั่วไป เราจะไม่ค่อยพบเห็นเลยว่ากรม ใดที่มีลูกจ้าง ของ กรม นั้น สอบแข่งขันกับบุคคลอื่น ๆ แล้วลูกจ้างจะสอบไม่ได้ จะมีบ้างก็เป็นส่วนน้อย เช่น สำนักงาน ก.พ. และกรมอื่นๆ อีกไม่กี่กรมในจำนวนน้อยร้อยละ กรม

(๒) การเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง สืบเนื่องมาจากการ เล่น พรรคเล่น พวก ในการสรรหาและการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการดังกล่าวในข้อ ๑ บุคคลที่เข้ามารับราชการด้วยวิธีการเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการเอาเปรียบแก่บุคคลอื่นที่สมัครสอบรุ่นเดียวกันโดยมีกรรมการล่าเอียง คอยตัดสิน เข้าข้าง อยู่ตลอดเวลาแล้ว เมื่อเข้ามารับราชการแล้วก็ยังเอาเปรียบข้าราชการคนอื่น ๆ ที่เข้ามารับราชการโดยไม่มีพรรคพวกหรือ “ปลอกคอ” ต่อไปอีก ข้าราชการพวกนี้มักจะอาศัยพรรคพวกของตนให้การสนับสนุนในการเลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งข้าราชการพวกนี้เป็นข้าราชการ ประเภทที่เรียกว่า “ลันกระดาษทราย น้ำลายแชลแล็ค” และทำให้ข้าราชการทั่วไปเกิดภาพพจน์ หรือคติในการทำงานว่า คนที่จะเอาดีในทางราชการได้อย่างรวดเร็วต้องมี ๔-๕ จำพวก คือ “เลียเดิน สีนมาก ปากสอพลอ ล่อไข่แดง

และแกร่งวิชา” เพื่อพฤติกรรมในการบริหารราชการมักจะเป็นเช่นนั้น ก็ทำให้ข้าราชการไม่มีความตั้งใจจริงในการทำงาน คอยแต่จะหาพรรคหาพวกเพื่อส่งเสริมให้ตนก้าวหน้าในราชการในตำแหน่งสูงๆ ขึ้นไป และมักปรากฏอยู่เสมอๆ ว่า ข้าราชการที่มี “พรรคพวก” นั้นไม่ค่อยตั้งใจจริงในการทำงาน คอยแต่เอาใจหรือหาโอกาสได้ใกล้ชิดหรือรับใช้ผู้ใหญ่อย่างเดียวและคิดว่าตนมี “ปลอกคอ” เรื่องการงานจะทำบ้างไม่ทำบ้างก็ได้ และมักจะ “โธ” บ่อยๆ เป็นทำนองว่า อ้าวไม่ต้องทำงานเท่าไรก็ถึง ๒ ชั้นสบายๆ ข้าราชการพวกนี้จะรู้สึกพอกพูนใจ และมีเกียรติมาก ที่ตนเป็นคนประเภทมี “ปลอกคอ” ตรงจุดนี้แหละที่ก่อให้เกิด ความเสียหาย อย่างร้ายแรง แก่วงการราชการ เพราะข้าราชการที่ตั้งใจปฏิบัติราชการ จะเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจและเกิดความท้อถอย ในหน้าที่ราชการของตน คำพูดที่ว่า “ทำไปก็เท่านั้นไม่ทำก็เท่านั้น” จึงมักได้ยินกันอยู่เสมอในวงราชการ ข้าราชการเหล่านี้ เมื่อหมดกำลังใจที่จะทำงาน ก็จะหันไปทำอย่างอื่น ที่ตนเองเห็นว่า น่าสนใจหรือได้ประโยชน์มากกว่า ประสิทธิภาพของ การกระทำ งานก็ จะลด น้อย ลง การงานล่าช้าเป็นไปในลักษณะที่เรียกว่า “เข้า

ขามเย็นขาม” การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ และการ ให้บริการ แก่ประชาชนก็ จะล้มเหลว และไม่ถึงมือประชาชนเต็มเม็ดเต็มหน่วย อาจสืบเนื่องมาจาก สาเหตุประการหนึ่ง ที่กฎหมายเปิดช่องให้อำนาจผู้บังคับบัญชามากเกินไป เช่น ในการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่งในระดับสูง (ในระดับชั้นโทขึ้นไป) กฎหมายบัญญัติให้พิจารณาให้ตามความเหมาะสม เมื่อเปิดไว้กว้างๆ เช่นนี้ โดยไม่มีการจำกัดคำว่า “ความเหมาะสม” นั้น คืออย่างไร การแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งจึงมีการเล่นพรรคเล่นพวกได้มากโดยอ้างเหตุ “เพื่อความเหมาะสม” ทั้งนี้เป็นผลมาจากระบบราชการของเรายังไม่มีระบบการวัดผลงานที่ดีพอ การวัดผลงานยังไม่มีหลักเกณฑ์ ที่แน่นอนซึ่งก็เป็นปัญหาอีกประการหนึ่งของระบบราชการ เท่าที่ผ่านมาเป็น การวัด ผลงาน แบ่ง ตามบุญ ตามกรรม หรือเรียกได้ว่าเป็นการวัดผลงาน “สังเดช” ทำให้มีการเล่นพรรคเล่น พวกกันมาก ยิ่งขึ้นไปอีก ปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวกนอกจากจะเป็นปัญหาที่ทำให้การปฏิบัติราชการโดยส่วนรวมไม่มีประสิทธิภาพดังกล่าวแล้วยังก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่น ๆ อีกด้วย เช่น ปัญหาการปกครองบังคับบัญชา เพราะการบริหารราชการ มีการเล่นพรรคเล่นพวก ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้น

ที่จะมีปัญหาคารกครอง บังคับบัญชาเพราะจะมีปรากฏการณ์ที่ผู้บังคับบัญชาไม่สามารถแก้ปัญหาหรือไม่สั่งการบางอย่างได้ เพราะเป็นการ “ลู่หน้าปะจุมุก” เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาใหญ่ คือ ปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวกทั้งสิ้น

(๓) การพิจารณาโทษทางวินัย และการให้ออกจากราชการเรื่องนี้ ก็เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งของการ บริหารราช การที่มีพฤติกรรมในการเล่นพรรคเล่นพวกได้มาก กล่าวคือ เมื่อมีกรณีที่ข้าราชการถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ตามกฎหมายก็ต้องมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวน ถ้าข้าราชการที่ถูกกล่าวหาเป็นพรรคเป็นพวกเดียวกับผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจ ตั้งคณะกรรมการตั้ง กล่าวก็จะมี การ ตั้งคณะกรรมการสอบสวนพอ “เป็นพิธี” แล้วก็ช่วยกันหาทางกลบเกลื่อน หรือปิดบังความผิดไว้ถ้าหลักฐานหลวม ถ้าหลักฐานมัดแน่นก็หาทางช่วยเหลือให้หนักเป็นเบา จึงกลายเป็นว่าการตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อทำการสอบสวนแทนที่จะเป็นการสอบสวนเพื่อเอาตัวผู้ผิดมาลงโทษก็กลายเป็นตั้งมาขึ้นเพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ผิด แต่ข้าราชการที่ถูกกล่าวหาไม่มีพรรคมีพวกก็จะถูกสอบสวน และลงโทษ ไปตามความผิดที่กระทำ หรืออาจหนักกว่าโทษานุ โทษที่ตน กระทำด้วยซ้ำไปถ้าไปขัดผลประโยชน์ของผู้ใหญ่เข้า

ทั้งหลายที่กล่าวมานี้เป็นพฤติกรรมในการเล่นพรรคเล่นพวกที่เกิดขึ้นในชั้น ตอนต่าง ๆ ของการบริหารราชการ จึงเป็นปัญหาของระบบราชการที่จำเป็นจะต้องแก้ไข

ค. ปัญหาเกี่ยวกับข้าราชการทำตัวเป็นนายประชาชน เรื่องนี้เป็นปัญหาที่พูดกันมาก และเป็นปัญหาที่รัฐบาลยังแก้ไขไม่ตก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก สังคมของเราเป็นสังคม คักคินา มาแต่ดั้งเดิม ทศนคติเก่า ๆ ยังฝังอยู่ในจิตใจของคนทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการเองก็ดี ประชาชนก็ดี จนถือได้โดยปริยายว่าสังคมยอมรับว่าข้าราชการเป็นชนชั้นสูง เป็นชนชั้นที่มีความรู้ เป็นชนชั้นผู้ปกครอง เป็นชนชั้นผู้นำของสังคม แม้ขณะนี้จะมีประชาชนบางกลุ่มที่พยายามจะเลิกยึดถือทศนคติเก่า ๆ เช่น ที่กล่าวนี้ แต่ในฝ่ายข้าราชการเองก็ยังยึดถืออยู่อย่างเหนียวแน่น และนี่ก็ว่าตนมีความรู้สูงกว่าประชาชนทั่วไป และมีพฤติกรรมแสดงออกในทางดูถูกเหยียดหยามว่าเป็นคนชั้นต่ำ เป็นคนบ้านนอกไม่มีการศึกษา และสรุปว่าเป็นคนไม่มีความรู้ความเข้าใจอะไรเมื่อทศนคติ หรือความเชื่อของข้าราชการเป็นเช่นนี้เสียแล้ว ความคิดในระบบราชการสมัยใหม่ที่ว่าข้าราชการคือผู้รับใช้ผู้บริการประชาชน ข้าราชการเป็นผู้ที่ได้รับเงินเดือนจากเงินภาษี ของประชา

ชนจึงเป็นแต่หลักการที่ปรากฏอยู่แต่เฉพาะในหนังสือคู่มือสอบบรรจุ หรือในสมุดคำตอบในการสอบบรรจุเข้ารับราชการเท่านั้น หากได้มีผลเป็นพฤติกรรมแท้ จริงในการ ปฏิบัติราชการประจำวันไม่ เมื่อเป็นเช่นนั้นผลที่ตามมาคือประชาชนที่มีฐานะต้องการติดต่อขอรับบริการจากทางราชการ จึงมักไม่ค่อยได้รับบริการโดยรวดเร็ว หากแต่จะเป็นไปในลักษณะของการให้บริการตามความพอใจของข้าราชการมากกว่าด้วยเหตุนี้ พฤติกรรมในการปฏิบัติราชการแบบเลือกปฏิบัติและการเรียกค่าน้ำร้อนน้ำชา หรือที่เรียกว่า “ต้องหยอดน้ำมัน” จึงปรากฏอยู่ทั่วไปในวงราชการ อันนี้จึงนำไปสู่ปัญหาคอร์รัปชันดังกล่าวในข้อ ก. ต่อไปอีก

ง. ปัญหาเกี่ยวกับคนล้นงาน และงานล้นคน รวมทั้งปัญหามาตรฐานการทำงานไม่ดีพอ เรื่องนี้เป็นปัญหาสำคัญไม่น้อย เพราะมีการพูดกันเสมอว่าเงินงบประมาณของประเทศต้องใช้จ่ายไปเป็นเงินเดือน ข้าราชการเป็นจำนวนมาก ประมาณกันว่า ๓๐% ของงบประมาณทั้งประเทศเมื่อพิจารณาถึงว่าประเทศเราเป็นประเทศที่ยากจนอยู่แล้ว งบประมาณมีจำกัด ถ้ายังจะต้องนำเงินงบประมาณอันจำกัดนี้มาใช้เป็นค่าเงินเดือนข้าราชการเป็นจำนวนมากแล้ว เงินที่จะเหลือไปใช้เพื่อพัฒนาประ-

เทศก็จะลดน้อยลงไป และยังคิดถึงปัญหาคอร์รัปชันด้วยแล้ว เงินงบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศที่จะตกไปถึงประชาชนจริงๆจะมีจำนวนน้อยน้อยเพียงใด ปัญหาเกี่ยวกับเงินเดือนข้าราชการมีอยู่เช่นนี้การมีคนเข้ารับราชการล้นงาน และงานล้นคนจึงเป็นความสูญเสียของประเทศที่น่าเสียดาย ทั้งนี้เพราะแทนที่เราจะใช้เงินงบประมาณของประเทศซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดนี้ ไปจ่ายเงิน เดือน ข้าราชการให้เหมาะสมสอดคล้องกับตามความต้องการของการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ แต่กลับต้องใช้ไปในการจ้างข้าราชการที่ล้นงาน และทำให้ส่วนราชการบางแห่งงานล้นคนเพราะขาดงบประมาณที่จะจ้างข้าราชการได้ (เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด) นั้น ย่อมทำให้ประเทศชาติสูญเสียเงินทองที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศโดยใช้เหตุ ด้วยเหตุนี้เราจะเห็นว่าปัญหาคนล้นงาน และงานล้นคนเป็นปัญหาหนึ่งที่จะมองข้ามไปเสียไม่ได้ และในปัจจุบันนี้ก็มีส่วนราชการไม่น้อยที่มีคนล้นงานและอีกหลายส่วนราชการงานกลับล้นคน ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องแก้ไข เรื่องปัญหาคนล้นงานและงานล้นคนนี้ยังเกี่ยวข้องกับปัญหามาตรฐานการทำงานไม่ดีพออีกด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะเมื่อมาตรฐานการทำงานไม่ดีพอแล้ว ก็ย่อมนำไปสู่ปัญหาคนล้นงาน

และงานล้นคนได้ง่าย และในทางกลับกันการที่มีคนล้นงานและงานล้นคนและปัญหามาตรฐานการทำงานจึงเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบกระเทือนถึงกันและกันอยู่เสมอ ปัญหาคนล้นงานและงานล้นคนเท่าที่ปรากฏอยู่ขณะนี้ เราทราบแต่เพียงว่าปัญหามีอยู่ แต่เรายังไม่ทราบรายละเอียดว่ามีส่วนราชการใดบ้างที่คนล้นงานและส่วนราชการใดบ้างงานล้นคน เพราะเรื่องนี้มีปัญหาทั้งในทางบวกและคือคนล้นงาน และในทางลบคืองานล้นคนรัฐบาลจึงยังแก้ปัญหานี้ไม่สำเร็จ

จ. ปัญหาเกี่ยวกับเงินเดือนข้าราชการ ไม่สมดุลงบกับค่าครองชีพ เรื่องนี้ก็เป็นปัญหาที่พูดกันมานาน และเกี่ยวข้องกับปัญหาเรื่องคนล้นงานและงานล้นคนอยู่มาก เพราะการจ้างคนเข้ารับราชการมากเกินไปความจำเป็นของงานย่อมทำให้เงินที่จะนำมาใช้ปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการมีน้อยลง ข้าราชการก็ต้องได้รับเงินเดือนไม่สมดุลงบกับค่าครองชีพอยู่ต่อไป

ปัญหาเรื่องเงินเดือน ไม่สมดุลงบกับค่าครองชีพนั้นนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ เพราะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ พุดง่าย ๆ เงินเดือนไม่พอกินก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้องดิ้นรนหารายได้พิเศษในทางที่

ชอบบ้าง ไม่ชอบบ้าง (ส่วนใหญ่อาจเป็นในทางที่ไม่ชอบ) ทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลงและยังเป็นสาเหตุนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ เช่นปัญหาคอร์รัปชัน อีกด้วย ก็รู้สึกว่าการเกิดจากความจำเป็นบังคับ แต่ต่อไปเมื่อตำแหน่งสูงขึ้นเงินเดือนสูงขึ้นพอจะนับได้ว่าพอใช้แต่ก็ยังมีการหารายได้พิเศษในทางที่ไม่ชอบ ทั้งนี้เพราะเคยชินจนเป็นนิสัยเสียแล้ว พุดง่าย ๆ ก็ว่าเสียคนเสียจนเคยตัวเสียแล้วนั่นเอง

ปัญหาเรื่องเงินเดือนไม่สมดุลงบกับค่าครองชีพนี้ เป็นปัญหาสำคัญโดยเฉพาะในระดับข้าราชการชั้นผู้น้อยเงินเดือนต่ำไม่มีรายได้พิเศษ (โดยชอบ) ในตำแหน่งหน้าที่ ไม่มีสิทธิพิเศษอย่างข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เช่นไม่มีรถประจำตัว หรือรถประจำตำแหน่ง เป็นต้น เรื่องอัตราเงินเดือนข้าราชการนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าไม่สมดุลงบกับค่าครองชีพ โดยเฉพาะข้าราชการชั้นผู้น้อย แต่การปรับปรุงอัตราเงินเดือนทุกครั้งจะปรากฏว่า ข้าราชการชั้นผู้น้อยได้รับเงินเพิ่มเพียงเล็กน้อย และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ได้รับเงินเพิ่มมาก และก็ยังปรากฏว่าอัตราเงินเดือนชั้นต่ำสุด กับชั้นสูงสุดยังห่างไกลกันหลายชั้น ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้วอัตราเงินเดือนชั้นต่ำสุดและสูงสุด

ของเขาไม่ได้ต่างกัน เป็นจำนวนหลายชั้น และเป็นจำนวนเงินมากเท่าของเรา ปัญหาเรื่องเงินเดือนนี้เราพูดกันมากกว่าไม่พอหรือไม่ สมดุลย์กับค่าครองชีพ แต่เราก็พูดกันไปอย่างนั้น ซึ่งบางทีเราก็ไม่ทราบว่าที่ว่าไม่พอนั้น มันขาดไปเท่าไร แล้วเท่าไรจึงจะพอ ก็เลยทำให้การปรับปรุงอัตราเงินเดือนแต่ละครั้ง เป็นการปรับปรุงอย่างเลื่อนลอยไร้หลักเกณฑ์ที่แน่นอนและมีเหตุผล

ฉ. ปัญหาเกี่ยวกับงานซ้ำซ้อนกัน
ปัญหานี้เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใน สถานการณ์ที่ ประเทศเราขาดแคลนกำลังคนที่มีคุณภาพ กำลังเงิน และวัสดุ เช่นนี้ ปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกัน นอกจากจะเป็นการสิ้นเปลืองปัจจัยในการบริหารงานดังกล่าวโดยไม่สมควร (เพราะเมื่อปัจจัยในการบริหารมีน้อยอยู่แล้วยังกระจายไปอยู่หน่วยงานโน้นบ้างหน่วยงานนี้บ้าง ก็ยังทำให้ การใช้ ทรัพยากร นั้น ไม่ได้ ประโยชน์เต็มที่) ปัญหาเรื่องงานซ้ำซ้อนกันยังก่อให้เกิดปัญหาการแย่งงานกันทำ ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาการขาดผู้รับผิดชอบที่แน่นอนเพราะมักจะมีการปิดความรับผิดชอบหรือ “โยนกลอง” กันอยู่เสมอ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของระบบบริหารราชการของเรา

ปัญหางานซ้ำซ้อนกัน ของส่วนราชการต่าง ๆ มีปรากฏอยู่หลายแห่ง เช่น กรมการ พัฒนาชุมชนกับสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท หรือสหกรณ์นิคม กรมส่งเสริมสหกรณ์ กับ นิคมสร้างตนเองของกรมประมงกระทรวงเกษตรและ หน่วยงานเท่าสาธารณภัย กรมตำรวจ เหล่านี้เป็นต้น การซ้ำซ้อนงานกันนี้สืบเนื่องมาจากระบบราชการของเรายังไม่มีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ และแบ่งแยกหน้าที่กันให้ชัดเจนส่วนใหญ่เราจะกำหนดไว้ในลักษณะกว้างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่มีการนำระบบวิธีการบริหารงานบุคคลสมัยใหม่ เข้ามาใช้นั่นเอง เป็นต้น

๒. สาเหตุของปัญหา กล่าวโดยทั่วไปการที่จะชี้ลงไปให้ชัดว่าสาเหตุของปัญหาทั้งหลายที่กล่าวมาในข้อ ๑ นั้น เป็นสิ่งที่กระทำไต่ยาก ทั้งนี้เพราะปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้แม้เพียงปัญหาเดียวก็อาจเกิดได้จากสาเหตุหลายอย่างประกอบกัน มิได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งแต่เพียงสาเหตุเดียว และเมื่อปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ต่างก็มีความสัมพันธ์ และเกี่ยวโยงถึงกันประจุลูกโซ่แล้ว การที่จะชี้ลงไปให้ชัดว่า ปัญหา นั้น ๆ เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียวจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจทำได้โดยถูกต้องอย่าให้ถึงขนาดที่กล่าวนั้นเลย แม้เพียงแต่จะ

ซึ่งลงไปว่าปัญหาเรื่องนั้นเกิดจากสาเหตุอย่างนั้น ก็เปอร์เซ็นต์ เกิดจากสาเหตุนี้ก็เปอร์เซ็นต์ และเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ ก็เปอร์เซ็นต์ ก็เป็น สิ่งที่ไม่อาจทำได้อยู่แล้ว การที่จะสรุปว่าปัญหาคงกล่าวเกิดจากสาเหตุใดเป็นการตายตัวจึงเป็น สิ่งที่ยังไม่อาจจะทำได้โดยถูกต้อง ทั้งนี้เพราะ โดยลักษณะของปัญหาเหล่านั้นที่แท้จริงแล้ว เกิดจากสาเหตุหลายอย่างประกอบกัน และสาเหตุเหล่านั้นต่างก็มีความสัมพันธ์ และเกี่ยวโยงซึ่งกันและกันกับปัญหาอื่น ๆ ที่กล่าวนั้น นี่เป็นลักษณะของปัญหาในทางสังคมศาสตร์ ทั้งนี้เหตุผลสำคัญเนื่องมาจากความจริงที่ว่าระบบราชการมิได้เป็นระบบเอกเทศที่มีความเบ็ดเสร็จ และเป็นอิสระในตัวของมันเอง - หากแต่เป็นเพียงระบบย่อยระบบหนึ่งซึ่งถูกรอบอยู่ด้วยระบบใหญ่อีกทีหนึ่งระบบใหญ่ที่กล่าวนั้น คือระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา และระบบสังคมนั่นเอง กล่าวได้ว่าระบบราชการเป็นเสมือนผลผลิต (PRODUCT) ของระบบใหญ่ หรืออาจจะเรียนว่า “ระบบแม่บท” เหล่านี้รวมกัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากระบบเหล่านี้ และอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าสาเหตุของปัญหาต่างๆ เหล่านั้นแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ สาเหตุในเบื้องปลาย หรือเรียกว่าปลายเหตุ

และสาเหตุในเบื้องต้น คือสาเหตุที่เป็นพื้นฐานหรือต้นเหตุ สำหรับปลายเหตุนั้นแต่ละปัญหา มาจากสาเหตุต่าง ๆ หลายประการ ซึ่งเหตุเหล่านี้ต่างมีความสัมพันธ์ และเกี่ยวโยงกันประคูกงไขว่ ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะต้นเหตุ เพราะถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ เป็นบ่อเกิดหรือรากเง้าของปัญหาทั้งหลายในระบบราชการที่เรา ยังแก้ไขไม่ได้ ต้นเหตุที่ว่านี้แท้จริงแล้วก็คือระบบใหญ่หรือระบบที่เป็น “แม่บท” ที่กล่าวถึงแล้วนั่นเอง ดังจะกล่าวถึงต้นเหตุอันสืบเนื่องมาจากระบบต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นเป็นลำดับไป

ก. ระบบการเมือง เป็นที่ทราบกันดีว่าระบบการเมืองก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ประเทศไทยเรากำลังอยู่ภายใต้การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ซึ่งถือกันว่า พระมหากษัตริย์เป็นเจ้าแผ่นดิน เป็นเจ้าชีวิต ทรงพระราชอำนาจอย่างล้นพ้นเป็นเวลาหลายร้อยปี และผลจากการนี้ระบบได้สั่งสมกล่อมเกลอาบรมถำทอดให้ฝ่ายปกครองกับประชาชนห่างเหินกันมาตลอดเวลา แม้ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองดังกล่าวแล้ว การปกครองก็หาได้เปลี่ยนเป็นระบบประชาธิปไตยตามชื่อที่เรียกกันอย่างแท้จริงไม่ หากแต่เป็นเสมือนการโอน

อำนาจจากบุคคลหนึ่ง (คือพระมหากษัตริย์) ไปยังบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง (คือคณะราษฎร) และโอนเป็นมรดกตกทอดแก่คณะปฏิวัติเรื่อย ๆ มา จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ระบบการเมืองของประเทศไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมานั้น เราถูกผู้ปกครองประเทศหรือผู้มีอำนาจในบ้านเมืองหลอกลวงมาตลอดเวลาว่าเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย แต่แท้จริงแล้วทำได้เป็นระบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ไม่ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเอาหลักหรือกติกาประชาธิปไตยที่เป็นหลักสากลข้อไหนเข้าไปจับ ก็เห็นว่าเข้ากันไม่ได้สนิท หรือบางข้อเข้ากันไม่ได้เลย คือขัดกันอย่างชัดเจนก็มี แต่ผู้มีอำนาจในบ้านเมือง หรือผู้ปกครองประเทศที่ผ่านมาก็พยายามใช้นโยบายต่าง ๆ เพื่อลวงประชาชนให้หลงเชื่อว่าการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ประชาชนบางส่วนก็หลงเชื่อตามที่ผู้ปกครองประเทศหลอกลวง แต่ก็มีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่ไม่เชื่อตามนั้น และคอยแสวงหาปฏิกริยาเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล หรือผู้ปกครองประเทศอยู่ตลอดเวลา รัฐบาลผู้ปกครองประเทศจึงต่างก็นิยมใช้อำนาจ (โดยอาศัยกำลังทหารเป็นเครื่องสนับสนุน) บีบบังคับให้ประชาชนยอมตามที่รัฐบาล หรือผู้ปกครองประเทศต้องการ อันนี้นำมาซึ่งระบบการเมือง และการปกครอง

ที่เรียกกันติดปากว่า “ระบบอำนาจเป็นธรรม” มิใช่ธรรมคืออำนาจ เมื่อประเทศตกอยู่ภายใต้การปกครองด้วยอำนาจเป็นธรรมติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ถูกกดขี่จากระบบการเมือง จะมีแต่ชนกลุ่มน้อยที่มีอำนาจในบ้านเมืองผูกขาดการเมืองไว้เพียงกลุ่มเดียว เหตุนี้จึงนำมาสู่ปัญหาทางการเมืองของประเทศ ที่สำคัญที่สุด คือ การเมืองของประเทศไทยเป็นระบบการเมืองที่มีฉนวนของการควบคุมโดยประชาชน เมื่อสภาพของระบบการเมืองเป็นเช่นนั้น ก็สะท้อนไปถึงระบบย่อยอื่น ๆ โดยเฉพาะระบบราชการกล่าวคือ ระบบราชการก็เป็นระบบที่ขาดการควบคุมจากประชาชน จะมีแต่การควบคุมจากเบื้องบน โดยอาศัยสายการบังคับบัญชา แต่หามีการควบคุมจากเบื้องล่างด้วยไม่ ด้วยเหตุนี้เมื่อผู้บังคับบัญชาในระบบราชการควบคุมไม่ทั่วถึง หรือทำตัวเป็น “โอ้โถ้ง” เสียเองแล้วก็ไม่เป็นปัญหาที่น่าจะสงสัยเลยว่าทำไมระบบราชการจึงมีแต่การคอร์รัปชันจนเรื้อรังไปทั่ว (ถึงขนาดที่บางคนกล่าวว่าเข้าไปในเส้นเลือดของข้าราชการเสียแล้ว) ทำไมระบบราชการจึงมีการเล่นพรรคเล่นพวก ทำไมระบบราชการจึงมีแต่การแผ่ขยายอิทธิพล ทำไมระบบราชการจึงมีการละเมิด หรือฝ่าฝืนกฎหมายระเบียบและข้อ

บังคับต่าง ๆ อยู่เสมอ (ทั้ง ๆ ที่ข้าราชการพลเรือน มีวินัยบังคับอยู่มากมายที่สุดในโลก) ทำไมข้าราชการจึงวางตัวเป็นนายประชาชน ทำไมจึงมีการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งหลาย ๆ ตำแหน่ง ทำไมข้าราชการการเมืองจึงแทรกแซงฝ่ายข้าราชการประจำ ทำไมข้าราชการจึงมีปัญหาคณลันงาน หรืองานล้นคน และทำไม....ทำไม..... ทั้งนี้ตอบง่าย ๆ ว่า เหตุผลประการหนึ่ง เป็นเพราะระบบราชการ ปลอดจากการควบคุม โดยประชาชน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากระบบการเมืองที่ฝ่ายผู้ปกครองประเทศ หรือรัฐบาลหาได้รับฉันทานุมัติจากประชาชนโดยแท้จริงไม่

ข. ระบบเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจ ก็เป็นทำนองเดียวกับระบบการเมือง กล่าวคือ ระบบการเมืองของ ประเทศที่ผ่านมาเป็นระบบ มีลักษณะ “อำนาจเป็นธรรม” ระบบเศรษฐกิจที่ผ่านมาก็ทำนองเดียวกันอาจกล่าว เป็นเชิงล้อเลียนได้ว่าเป็นแบบ “เศรษฐกิจ (เงิน) เป็นธรรม” กล่าวคือระบบเศรษฐกิจที่ผ่านมาแม้กระทั่งที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เป็นระบบที่เรียกตามภาษาชาวบ้านว่า “มือใครยาวสาวได้สาวเอา” เมื่อระบบเศรษฐกิจดังกล่าว ดังกล่าวก้าวไปข้างหน้าแล้ว ใครมือยาว กว่าก็ย่อมได้เปรียบ อยู่ตลอดเวลา ใครมือสั้นกว่าก็ต้องเป็นเบี้ยล่างอยู่ตลอดเวลา

เวลาเช่นกัน ด้วยเหตุนี้เองจึงไม่น่าจะสงสัยเลยว่า ทำไมนายห้างหรือเจ้าของกิจการซึ่งเพียงแต่นั่งไขว่ห้าง กระจิกเท้าสูบบุหรี่ “ดูลูกน้อง” ทำงานเฉย ๆ หรือนั่งติดลูกคิด จึงสามารถนั่งรถเก๋งคันยาวเป็นวา ๆ ได้ ส่วน “ลูกน้อง” ซึ่งต้องทำงานทั้งวันไม่ว่าในร่มหรือกลางแจ้งกลางฝน คงได้ค่าจ้างแต่เพียงพอ (หรือบางครั้งไม่พอ) กินไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น เรื่องนี้ตอบได้ง่าย ๆ ว่า เป็นเพราะค่าตอบแทนของทุนนั้นแตกต่างกับค่าตอบแทนของแรงงานมาก ตามหลักเศรษฐศาสตร์นั้น ทุนและแรงงานเป็นปัจจัยการผลิต ที่มีความสำคัญต่อการผลิตพอ ๆ กัน แต่เหตุใดค่าตอบแทนของปัจจัยการผลิตทั้งสองอย่าง จึงแตกต่างกันมากเช่นนั้น เรื่องนี้ก็คงตอบได้ว่าเป็นเพราะระบบเศรษฐกิจของเราเป็น ระบบที่เข้าข้าง นายทุนอย่างมาก ปัญหาที่น่าคิดต่อไปก็คือ ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น อันนี้กล่าวได้ว่า เป็นผลสะท้อนมาจากระบบการเมือง ดังที่กล่าวแล้วว่าระบบการเมืองของเราที่ผ่านมา กระเตื้องไป ในทางที่ถืออำนาจเป็นธรรม มีปัญหาที่ต้องคิดต่อไปว่า อำนาจนั้นมาจากไหน ตอบได้อย่างสั้น ๆ ว่า มาจาก ๒ ทาง คือ อาศัยกำลังทหารทางหนึ่ง และอาศัยกำลังเงิน หรือกำลังทาง เศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง ดังเราจะเห็นว่า ผู้มีอำนาจในบ้าน-

เมืองไม่ว่าในด้านบริหาร หรือนิติบัญญัติก็ตาม ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคล ๒ กลุ่มนี้ คือกลุ่มบุคคลที่มีกำลังทหารสนับสนุน และกลุ่มบุคคลที่มีกำลังทางเศรษฐกิจสนับสนุน เมื่อเป็นเช่นนั้นนโยบายหรือกฎหมายต่าง ๆ ที่ผู้มีอำนาจในบ้านเมืองผลักดันให้ออกมา จึงเป็นนโยบายหรือ กฎหมายที่เข้าข้างนายทุน นี่เป็นการมองเฉพาะในวงแคบ ๆ โดยพิจารณาเฉพาะแต่ปัจจัยภายในประเทศ แต่ถ้าจะมองให้กว้างออกไปถึงปัจจัยภายนอกประเทศด้วยแล้ว ยังจะเห็นชัดขึ้น กล่าวคือ เมื่อพิจารณาคุณนโยบายการเมืองในด้านต่าง ประเทศ ของ ประเทศไทยที่ผ่านมา จะเห็นว่าผูกมัดอยู่กับกลุ่มประเทศนายทุนอย่างแน่นหนา หรือจะพิจารณาในด้านอิทธิพลภายนอกประเทศที่มีต่อการเมืองไทย เช่น องค์การซี.ไอ.เอ. กัตติ หรืออื่นๆกัตติ จะเห็นว่าเป็นไปในทางส่งเสริมและคุ้มครองผลประโยชน์ของนายทุนทั้งสิ้น เมื่อพิจารณาปัจจัยทั้งภายในและนอกประเทศดังกล่าวประกอบกันแล้ว จึงแทบที่จะไม่ต้องสงสัยเลยว่า ทำไมนโยบายหรือกฎหมายต่าง ๆ จึงออกมาในทางที่เข้าข้างนายทุนมากตลอดมา ด้วยเหตุนี้จึงปรากฏว่าจะพิจารณาในด้านการเมืองหรือด้านเศรษฐกิจ หรือทั้ง ๒ ด้านนี้ควบคู่กันไปก็ตาม จะเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นระบบที่ผูกขาดอยู่เฉพาะในชนกลุ่มน้อยผู้

มีอำนาจในบ้านเมือง (ทั้งอำนาจทางทหารและอำนาจทางเศรษฐกิจ) ส่วนประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศถูกตัดขาดจากการเมืองและการเศรษฐกิจ แม้จะไม่ถึงขนาดถูกตัดขาดโดยสิ้นเชิง แต่ก็ถูกตัดขาดจากการเมืองและเศรษฐกิจไปมาก โดยกลไกต่าง ๆ ของผู้มีอำนาจในบ้านเมืองที่สรรหามาแอบอ้างเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่หลงไปว่าประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในทางการเมืองและทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกัน แต่โดยเนื้อแท้แล้วหาได้เท่าเทียมกันโดยแท้จริงไม่ ทั้งนี้เพราะต้องด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติประกอบด้วยนโยบาย กฎหมายและกิจการต่างๆที่ฝ่ายผู้มีอำนาจในบ้านเมืองกำหนดขึ้นให้ลำเอียงเข้าข้างนายทุน หรือกลุ่มผู้มีอำนาจอย่างมากดังกล่าวนั้นเอง เมื่อระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจเป็นเช่นนี้ ทำให้ชนส่วนน้อยซึ่งเป็นผู้ถูกคุมบังเหียนการเมืองและการเศรษฐกิจของประเทศสามารถดำเนินการต่างๆได้ตามอำเภอใจ ประกอบกับมีฝ่ายการเมืองที่ไม่รับผิดชอบต่อประชาชนอย่างแท้จริง แล้วก็ทำให้ไม่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม ระบบราชการประจำซึ่งเป็นเสมือนมือของฝ่ายการเมืองก็ไม่ต้องเอาใจใส่ต่อความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนนัก คงคอยแต่เอาใจฝ่ายการเมืองอย่างเดียวด้วย

เหตุนี้จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่าทำไมจึงมีปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวแพร่กระจายไปอย่างกว้างขวางในระบบราชการ

จากโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ปรากฏสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นไปในลักษณะที่ว่าคนรวยมีน้อย แต่รวยมาก คนจนมีมากและมีเงินน้อย เมื่อสภาพทางเศรษฐกิจเป็นเช่นนี้ก็ส่งผลกระทบไปถึงฐานะของประเทศโดยส่วนรวม ดังเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคนรวยมีน้อย คนจนมีมาก รายได้ของประเทศซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากการเก็บภาษีอากรและคนที่อยู่ในเกณฑ์ที่จะเสียภาษีอากรได้เต็มก็คือคนรวยซึ่งมีอยู่จำนวนไม่กี่คน ส่วนคนส่วนมากยังยากจนมีรายได้ไม่พอจะเสียภาษีได้มากนัก เมื่อคนที่จะเสียภาษีเป็นคนส่วนใหญ่ร่ำรวย การเสียภาษีก็น่าจะเป็นภาวะของคนกลุ่มน้อยและเป็นเงินก้อนใหญ่ คนพวกนี้โดยการสนับสนุนของนักการเมืองและผู้ทรงอิทธิพลทั้งหลายจะต้องหาทางหลีกเลี่ยงภาษีเพราะเป็นหลักธรรมดาที่คนพวกนี้จะคิดว่าตนรับภาระภาษีมากกว่าคนส่วนใหญ่และเนื่องจากเป็นเงินก้อนใหญ่จึงย่อมเกิดความโลภเสียดายและหาทางหลีกเลี่ยง

ภาษีเท่าที่โอกาสอำนวย เมื่อพิจารณาประกอบกับพฤติกรรมในการคอร์รัปชันของข้าราชการดังกล่าวแล้วก็จะเห็นได้ว่าเงินภาษีที่รัฐบาลได้รับย่อมจะมีทางรั่วไหลไปได้ รัฐก็จะมีรายได้น้อยลงไปอีก ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนเงินมาใช้ในการพัฒนาประเทศและปรับปรุงอัตราเงินเดือนข้าราชการ ในที่สุดก็เกิดปัญหาเงินเดือนข้าราชการไม่เหมาะสมกับค่าครองชีพตามมา เมื่อเงินรายได้ของประเทศที่จะใช้ไปในการพัฒนาประเทศมีน้อยและยังมีการรั่วไหลในระหว่างจัดสรรและในระหว่างการนำไปใช้ ในการปฏิบัติงานดังกล่าวอีกด้านหนึ่งแล้วก็ย่อมทำให้ผลการพัฒนาต่าง ๆ ตกถึงมือประชาชนส่วนใหญ่น้อยลงไปอีก ไม่ทำให้ประชาชนมีฐานะดีขึ้นแต่อย่างใด และฐานะการเงินของประเทศโดยส่วนรวมก็ย่อมไม่ดีขึ้นนำไปสู่ภาวะการณ์การเงินของประเทศตกอยู่ในภาวะขาดดุลยอยู่ตลอดมา เมื่อเงินขาดดุลยก็ต้องกู้ยืมต่างประเทศมาใช้จ่าย ประเทศซึ่งจนอยู่แล้วยังเป็นหนี้ก็ยิ่งยากจนยิ่งขึ้น และเมื่อเงินที่กู้ยืมจากต่างประเทศมาใช้เพื่อการลงทุนในประเทศขาดประสิทธิผล หรือมีประสิทธิผลน้อยมากด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ประเทศ

ซึ่งยากจนอยู่แล้ว และต้องมีภาระ ในการใช้หนี้ ต่างประเทศเป็นเงินจำนวนมาก เงินที่จะเหลือ ไปใช้จ่ายสำหรับ การลงทุนพัฒนา ประเทศก็น้อยลง ผลที่จะได้จากการพัฒนานั้นน้อยเป็น วงจรอยู่เช่นนี้ ปัญหาทั้งนี้เกิดจากต้นเหตุที่สำคัญคือโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจของเรา ไม่ถูกต้องและเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ดังกล่าว แล้วได้มากมาย

ก. ระบบการศึกษา ระบบการศึกษาของเรา นอกจากจะมีจุดอ่อน ในข้อที่ว่า “ ไม่สามารถจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้โดยทั่วถึงตาม ความ เหมาะสม กับอัต ภาพ ของ บุคคล (เช่นแม้การศึกษาในภาคบังคับก็ยังจัดไม่ได้ทั่วถึงแล้ว การศึกษาในระดับสูงขึ้นไปก็ไม่ต้องกล่าวถึง) แล้วยังมีจุดอ่อนที่สำคัญที่จะทำให้รัฐบาลถูกโจมตีอยู่เสมอมา กล่าวคือ ระบบการศึกษาของเรายังขาดการวางแผนที่ดีกล่าวคือ รัฐบาลได้ปล่อยปละละเลยในเรื่อง การวางแผนผลิต กำลังคน ของประเทศ เพื่อรองรับ ความต้องการ ในด้านกำลังคนของประเทศโดยส่วนรวม อันนี้เป็นสาเหตุสำคัญ ที่ทำให้เกิด ปัญหาสูญเปล่า ในการจัดการศึกษา ปัญหาคนว่างงาน ปัญหาขาดคนในงานบางประเภท ตลอดจนปัญหาสังคมอื่น ๆ อีกมากมาย การที่มีคนที่จบการ

ศึกษาภาคบังคับล้มงานหรือว่างงานนั้นเป็นสิ่งที่ไม่แปลกและไม่น่าตำหนิเท่าไรนัก เพราะคนในระดับนี้มีจำนวนมาก และขีด ความสามารถก็มีจำกัด กล่าวคือ อาจทำได้เฉพาะงานบางประเภท เช่น งานใช้แรงงาน ได้แก่ งานเกษตรกรรม งานกรรมกร และงานใช้แรงงานอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นการยากแก่รัฐบาลที่จะควบคุมดูแลหรือจัด หางานประ เภทนี้ ให้ประชาชนในระดับนี้ ได้ครบถ้วน แต่คนที่จบการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นมาซึ่งเป็นการศึกษาภาคพิเศษยังต้องว่างงานนั้นเป็นเรื่องที่เสียหายแก่ประเทศอย่างมาก และเป็นสิ่งที่ไม่ควรจะเป็น แต่กลับปรากฏว่ามีคนจำนวนมากที่จบการศึกษาในระดับนี้ต้องว่างงาน ซึ่งนอกจากจะไม่เป็นการรับใช้สังคมให้มากกว่าคนอื่น ๆ ที่ได้ รับประโยชน์จากสังคมในการศึกษาน้อยกว่าแล้ว ยังเป็นการถ่วงสังคมด้วยการก่อให้เกิด ปัญหาต่าง ๆ อีกด้วย ดังที่พบเห็นกันทั่วไปว่าคนที่จบการศึกษาในระดับนี้ที่ว่างงาน มักจะไม่ชวนช่วยหางานอื่นทำเท่าที่งานมีอยู่ หากแต่จะอยู่เฉย ๆ ทำตัวเป็น “พ่อ (แม่) พวงมาลัย” ที่ร้ายแรงกว่านั้นบางคนก็จับกลุ่มกันและสร้างปัญหาให้แก่สังคมจนในที่สุดถึงขนาดตั้งเป็นแก๊งค์และประพฤติตนไปในทางทุจริตก็มี

เรื่องนั้นนอกจากสืบเนื่องมาจากจุดอ่อนของระบบการศึกษาของเราที่ขาดการวางแผนที่ดี ในด้านการผลิตกำลังคนให้รองรับกับความต้องการด้านกำลังคนของประเทศแล้ว ยังเป็นผลมาจากจุดอ่อนอีกประการหนึ่งของระบบการศึกษาของเรานั้น คือ ระบบการศึกษาของเรายังมีจุดอ่อนในข้อที่ว่าการศึกษาของเราเป็นระบบการศึกษาที่สอนคนให้เห็นแก่ตัวทำนองเดียวกับระบบเศรษฐกิจ คือเป็นระบบที่สอนคนแบบมือใครยาวสาวได้สาวเอา สอนให้คนรู้จักแต่เพียงช่วยตนเองให้รอด โดยมีต้องคำนึงถึงคนอื่นว่าจะเป็นอย่างไร ดังจะเห็นได้จากการที่ระบบการศึกษาของเราเป็นไปในแบบที่ผู้ที่สอบได้เท่านั้นที่จะเลื่อนชั้น ผู้ที่สอบตกไม่ได้เลื่อนชั้น หรือถ้าในบางระดับก็ต้องออกจากโรงเรียนไปเลย ระบบการศึกษาของเราไม่ได้จัดให้เป็นไปในแบบที่จะช่วยคน พวกนี้คือไม่ได้เตรียมหาช่องทางไว้ ช่วยเหลือคนพวกนี้ว่าถ้าสอบตกแล้วจะช่วยเขาได้อย่างไร จะแก้ปัญหาของเขาได้อย่างไร จะสนับสนุนให้เขาเหล่านั้นได้ศึกษาความรู้ตามความถนัด ด้านอื่นๆ ของเขาได้อย่างไร ดังนั้นเป็นต้น

เมื่อระบบการศึกษาเป็นไปในลักษณะสอนคนให้เห็นแก่ตัวก่อนที่จะคิดถึงบุคคลอื่น

เช่นนี้ก็ทำให้เกิดเป็นทัศนคติฝังใจบุคคลติดมาถึงในระบบราชการด้วย คือ ทำราชการด้วยการเห็นแก่ตัว คิดแต่เพียงว่าทำอะไรตนจึงจะอยู่รอด ก้าวหน้าในราชการ และมีความสะดวกสบายต่าง ๆ มิต้องคำนึงว่าบุคคลอื่นหรือประชาชนคนใดจะเดือดร้อน ถ้าประชาชนหรือบุคคลอื่นใดเดือดร้อนโดยเหตุอันมิเป็นธรรม ข้าราชการที่ไม่หาทางแก้ไขต่อสู้ให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมขึ้นมาได้ เพราะมัวแต่ห่วงตัวเอง เกรงว่าตนเองจะได้รับความสะดวก และสูญเสียตำแหน่งหน้าที่การงาน ตลอดจนความก้าวหน้าในราชการ โดยมีได้ห่วงใยถึงความชอบธรรมทั้งหลาย เมื่อข้าราชการมีทัศนคติเช่นนี้ก็ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยขาดความสำนึกในความรับผิดชอบต่อประชาชน ยิ่งประกอบกับระบบการเมืองเป็นฉนวนการควบคุมของประชาชนก็ไม่ต้องสงสัยเลยว่าทำไมข้าราชการประจำจะได้ใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการไปในทางที่เป็นไปตามอำเภอใจ, หรือเป็นไปเพื่อสนองความต้องการของผู้บังคับบัญชาที่มีส่วนให้คุณให้โทษเขานั้นเองเมื่อเป็นเช่นนี้ปัญหา ต่าง ๆ

ดังกล่าวในข้อ ๑ จึงเกิดขึ้นมากมายแพร่หลาย
ในระบบราชการ

ง. ระบบสังคม ระบบสังคมของเรา
เรียกได้ว่าเป็นสังคมศักดินา กล่าวคือ เป็น
ระบบที่แบ่งคนออกเป็นชนชั้นต่าง ๆ ทั้งนี้
เนื่องจากระบบสังคมระบบการเมือง ระบบ
เศรษฐกิจและระบบการศึกษานั้น มีความ
สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดนั่นเอง ระบบสังคม
ของเรากล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมา
จากระบบสังคมของอินเดีย ซึ่งแบ่งชนชั้น
ออกเป็นวรรณะต่าง ๆ ระบบสังคมของเราจึง
เป็นระบบที่แบ่งคนออกเป็นชั้น ๆ คือพวก
ขุนนางซึ่งเป็นชนชั้นผู้ปกครองพวกหนึ่ง และ
พวกราษฎรซึ่งเป็นชนชั้นที่ถูกปกครองอีกพวก
หนึ่ง ทำให้ชนชั้นผู้ปกครองของไทยได้รับ
การยกย่องนับถือว่าเป็นชนชั้นสูง เป็นผู้
มีเกียรติ รวมทั้งได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถ เมื่อระบบสังคมเป็น
เช่นนี้ ระบบราชการซึ่งเป็นระบบย่อยของ
ระบบสังคมอีกชั้นหนึ่งจึงมีลักษณะเช่นเดียว
กัน คือถือว่าข้าราชการเป็นชนชั้นสูง เป็น
ชนชั้นที่มีเกียรติ มีความรู้เป็นชนชั้นที่ได้
การยกย่องนับถือ และเป็นที่ยกย่องของสังคม

ตลอดมา ส่วนราษฎรเป็นชนชั้นต่ำ เป็น
ชนชั้นที่ไร้เกียรติไม่มีความรู้ ไม่ได้รับการ
ยกย่องนับถือหรือบางครั้งกลับถูกดูหมิ่นเหยียด
หยามเสียอีก ด้วยเหตุนี้คนไทยจึงนิยมสั่งสอน
และส่งเสริม และให้การศึกษาแก่บุตรหลาน
เพื่อมุ่งเอาดีในทางราชการ จนมีคติในการ
อบรมสั่งสอนบุตรหลานว่า “สิบพ่อคำไม่เท่า
พระยาเลี้ยง” ทั้งนี้ เพราะความเชื่อฝังจิตฝังใจ
ที่ว่า การรับราชการเป็นของมีเกียรติ การ
รับราชการเป็นหนทางที่จะได้เป็นเจ้าคนนาย
คน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ
ดังได้กล่าวมาแล้ว ได้มากมายเช่น ปัญหา
ข้าราชการทำตัวเป็นนายประชาชน ปัญหา
คอร์รัปชัน ปัญหาการเล่นพรรคเล่นพวก
ปัญหาการแผ่ขยายอิทธิพล ตลอดจนปัญหา
คนล้นงาน งานล้นคน ปัญหามาตรฐานการ
ทำงานไม่ดีพอเป็นต้น

ค่านิยมในสังคมไทยก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ
ที่มีส่วนหล่อหลอมให้คนในสังคมจมปลักใน
ในวังของความเลวร้าย และสร้างปัญหาด้าน
อื่น ๆ อีกมากมาย ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย ๆ เช่น
คนไทยมักบูชาคนมีอำนาจวาสนา คนมั่งมี
เงินทอง ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะได้อำนาจ

วาสนา คนมั่งมีเงินทอง ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้น
จะได้อำนาจ หรือทรัพย์สินเงินทองเพื่อจะให้
ได้เป็นที่ยกย่องนับถือของสังคมซึ่งสิ่งต่าง ๆ
เหล่านี้อาจเป็นบ่อเกิดแห่งการเอาเปรียบ
กันในสังคม การทุจริต การฉ้อราษฎร์ การ
แบ่งออกเป็นชนชั้นต่าง ๆ โดยถือฐานะทาง
เศรษฐกิจและการเมืองเป็นสามัญดังนี้ เป็นต้น

ดังได้กล่าวมายืดยาวถึงปัญหาและสาเหตุ

ที่มีอยู่ในระบบราชการ ก็เพื่อยืนยันและมีการ
ยอมรับกันในขั้นต้นเสียก่อนว่า ระบบราชการ
ของเรามีปัญหาที่ต้องเยียวยา แก้อไขอยู่จริง
และปัญหาที่ว่านี้ หากมิได้แก้ไขเป็นการด่วน
แล้ว ก็อาจลุกลามทำลายล้างระบบข้าราชการ
ได้ในที่สุด สำหรับแนวการปฏิรูประบบ
ข้าราชการ เข้าใจว่าท่านผู้อ่านคงจะได้รับ
ทราบจากนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ซึ่ง
ได้นำเสนอไว้ในวารสารข้าราชการฉบับนี้บ้าง
แล้ว

บัญชีถือจ่ายเงินเดือน : ถึงเวลาปฏิรูปกัน หรือ ยัง

สั แ ค ว

บึงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๗ มีระยะเวลาเหลืออีกเพียง ๓ เดือนเท่านั้น คือเมื่อสิ้นเดือนกันยายน ก็จะขึ้นบึงบประมาณใหม่ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๘ แล้ว ในช่วงระยะเวลานี้ ส่วนราชการกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ กำลังเริ่มพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการ และลูกจ้างประจำของแต่ละสังกัด โดยพิจารณาการเลื่อนบำเหน็จความชอบให้เป็นไปตามกฎ ก.พ. ระเบียบแบบแผนและมติคณะรัฐมนตรีที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ขึ้นต่อไปเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดทำเรื่องการเงินเดือนประจำปี โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการจัดทำบัญชีถือจ่ายที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ และจะต้องจัดทำแล้วเสร็จ และนำส่งกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ไม่ช้ากว่าเดือน ตุลาคม ซึ่งเป็นเดือนแรกของบึงบประมาณ ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจจัดทำให้แล้วเสร็จและนำส่งทันในเดือน ตุลาคม ตามที่กำหนดไว้ได้ ส่วนราชการนั้นๆ จะต้องแจ้งเหตุผลความจำเป็นไปยังกระทรวงการคลังเพื่อกระทรวงการคลังจะได้พิจารณาผ่อนผันให้จนถึงสิ้นเดือน ธันวาคม บัญชีถือจ่ายเงินเดือนที่จัดทำเสร็จและส่งไปยังกรมบัญชีกลางแล้วนั้น ทางกรมบัญชีกลาง (กองเงินเดือน) จะดำเนินการตรวจสอบยืนยันความถูกต้อง เมื่อได้รับ

การยืนยันจากกรมบัญชีกลางว่าได้ตรวจสอบถูกต้องแล้ว ส่วนราชการนั้นๆ จึงจะดำเนินการเบิกจ่ายเงินเดือนในอัตราที่ได้รับเงินเดือนประจำปีตามบัญชีถือจ่ายนั้นต่อไปได้ เพราะตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือนๆ มาตรา ๖ กำหนดไว้ว่า “การจ่ายเงินเดือนของกระทรวง ทบวง กรม แต่ละปี ให้จ่ายได้ตามบัญชีถือจ่ายเงินเดือนประจำปีที่กรมบัญชีกลาง ได้ตรวจสอบยืนยันถูกต้องแล้ว” ดังนั้น ในระหว่างที่ยังมิได้รับการยืนยันความถูกต้องจากกรมบัญชีกลาง ส่วนราชการนั้นๆ จำเป็นต้องเบิกจ่ายเงินเดือนในอัตราเดิมตามบัญชีถือจ่ายปีเก่าที่เบิกอยู่ครั้งหลังสุดไปพลางก่อน เพราะตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือนๆ กำหนดไว้ว่า “เมื่อขึ้นปีใหม่ (บึงบประมาณใหม่) ถ้ากรมบัญชีกลางยังไม่ได้ตรวจสอบยืนยันบัญชีถือจ่ายเงินเดือนประจำปี ให้จ่ายเงินเดือนตามบัญชีถือจ่ายครั้งสุดท้ายไปพลางก่อนได้ เมื่อกรมบัญชีกลางตรวจสอบยืนยันแล้ว ให้เบิกเพิ่ม หรือเบิกหักผลกส่ง หรือนำเงินส่งใช้ แล้วแต่กรณี”

จะเห็นได้ว่า ส่วนราชการต่างๆ ได้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการจัด

ทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนมาเป็นเวลาสิบ ๆ ปี แล้ว ผู้เขียนได้คลุกคลีอยู่กับงานด้านการตรวจสอบบัญชีถือจ่าย การจัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือน การเบิกเงินเดือนในอัตราใหม่ตามที่กรมบัญชีกลางได้ตรวจสอบยืนยัน ถูกต้องแล้ว รวมทั้งการทำตกเบิกเงินเดือน โดยได้ปฏิบัติงานในหน้าที่นั้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๙ จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา ๑๗ ปีเศษ นับว่าเป็นระยะเวลานานพอสมควร ตลอดระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงานด้านนี้มา เป็นที่น่าสังเกตว่าระบบงานว่าด้วยวิธีการจัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือน รวมทั้งบัญชีถือจ่ายค่าจ้างประจำที่ถือปฏิบัติอยู่ปัจจุบันนี้ รู้สึกว่าออกจะโบราณไปหน่อย และดูจะไม่เหมาะสมกับภาวะการณ์ของบ้านเมืองในปัจจุบัน ซึ่งควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิรูปใหม่เสียที เพราะได้ใช้ถือปฏิบัติมานานแล้ว ระเบียบ ที่ใช้อยู่ขณะนี้ อาจจะเหมาะสมกับสมัยเมื่อสิบปีที่แล้ว แต่เมื่อมาเปรียบเทียบกับสมัยปัจจุบันแล้ว โลกได้วิวัฒนาการไปมาก เรียกได้ว่าเป็นยุคจรวดไปโลกพระจันทร์ การงานต่างๆ จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้รวดเร็ว เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ เมื่อพูดถึงเรื่องนี้ผู้เขียนชอบคิดบทหนึ่ง ซึ่งอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายบุญมา วงศ์สวรรค์) ได้กล่าวคำปราศรัยเมื่อคราววันเปิดอบรม คลังจังหวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ในสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมบัญชีกลาง คิดว่านั่นก็คือคติพัฒนาการกล่าวคือ วิถีปฏิบัติสิ่งใดก็ตาม ถ้าใช้มาแล้วถึง ๓ ปี ให้พิจารณา ถ้าถึง ๕ ปีให้พิจารณา

แต่ถ้าถึง ๑๐ ปี ท่านว่าให้เปลี่ยนได้แล้ว ผู้เขียนรู้สึกว่าการในช่วงระยะเวลาที่อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายบุญมา วงศ์สวรรค์) ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมบัญชีกลางอยู่นั้น นับว่าระบบงาน ด้านบัญชีกลางได้เจริญก้าวหน้าไปมากกว่าแต่ก่อน โดยได้มีการปรับปรุงระบบงานและนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ และในสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงการคลัง ก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินหมวดรายจ่ายต่างๆ ให้เป็นไปโดยรวดเร็วกล่าวคือ ภายหลังจากที่กรมบัญชีกลางได้รับฎีกาของส่วนราชการต่างๆ แล้ว ส่วนราชการนั้นๆ สามารถได้รับเงินภายใน ๓ วันทำการ ซึ่งแต่เดิมวิธีขอเบิกเงินจากคลังนับว่ายุ่งยากในทางในทางปฏิบัติมาก แต่เมื่อกลับมาพิจารณาและศึกษาเกี่ยวกับ วิถีปฏิบัติในการจัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือน และการเบิกจ่ายที่ใช้อยู่ขณะนี้แล้วกรมบัญชีกลาง (กองเงินเคียน) น่าจะได้มีการแก้ไขหรือปฏิรูปเสียใหม่ เพื่อให้การจัดทำบัญชีถือจ่าย รวมทั้งการเบิกจ่ายเป็นไปโดยรวดเร็วเพื่อประหยัดเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และเงินงบประมาณ (ค่าอยู่ล่วงหน้า)

ในหมู่ข้าราชการทั่วๆ ไปที่ไม่ทราบวิธีการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน มักจะพูดกันเสมอว่า เมื่อผู้มีอำนาจได้มีคำสั่งเลื่อนเงินเดือนข้าราชการประจำปีแล้ว ซึ่งตามปกติคำสั่งเลื่อนเงินเดือนผู้มีอำนาจในการสั่งเลื่อนในเดือนตุลาคม หรือก่อนหน้านั้น คือ ก่อนสิ้นปีงบประมาณ ซึ่งตามหลักการข้าราชการผู้ได้รับ

เลื่อนเงินเดือนตามคำสั่งนั้น ควรจะได้รับเงินเดือน ในอัตราเงินเดือนที่ได้รับเลื่อนใหม่นั้นในเดือนตุลาคม โดยไม่ต้องมีการตกเบิก ว่ากันโดยหลักการแล้ว ควรจะเป็นเช่นนั้น แต่ตราบไต ถ้ายังไม่มี การปรับปรุงแก้ไขระเบียบว่าด้วยการ จัดทำบัญชีถือจ่าย เงินเดือนใหม่ บัญชีหักคงจะเป็นอยู่เช่นนั้นตลอดไป จะเห็นได้ว่าบางกรมข้าราชการกว่าจะได้รับตก เบิกเงินเดือน จะต้องรอคอยกันเป็นเวลาแรม เดือน บางทีเกือบจะชนปี โดยข้าราชการบาง ท่านอาจจะลืมเรื่องตกเบิกเลยก็ได้ เพราะชิน ชามานานแล้ว และเมื่อจะสิ้นปีงบประมาณ ก็มี การเสนอความดีความชอบกันใหม่อีก เงินเดือน ตกเบิกที่ได้รับเลื่อนเมื่อปีงบประมาณ ที่แล้วก็ ยังไม่ได้รับ เรื่องนี้ผู้เขียนเห็นว่าอย่าไปโทษ เจ้าหน้าที่กองคลัง หรือแผนกคลัง หรือกรม บัญชีกลาง (กองเงินเดือน) เลย เพราะผู้เขียน ได้คลุกคลีอยู่กับงาน ด้านนี้มานาน เป็นเวลา ๑๗ ปีเศษแล้ว ระเบียบวิธีการต่าง ๆ มันทำให้ ล่าช้าเอง จะไปโทษใครไม่ได้ เราจะปล่อยให้ สิทธิอันพึงมี พึงได้ของข้าราชการซึ่งเขาควร จะได้รับประโยชน์จากผลของการเลื่อนบำเหน็จ ความชอบประจำปีต้องเป็นไปตามระเบียบ เก่าๆ ที่ใช้มานานแล้วอย่างนั้นผู้เขียนเห็นว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ คือกรมบัญชีกลางควรจะได้ หาทางปรับปรุงแก้ไข ระเบียบว่าด้วยการนี้เสียใหม่ เพื่อให้ทันสมัย กับ เหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อทางราชการเป็นอย่างยิ่ง

เป็นผล ให้ข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม ได้รับ เงินเดือนในอัตราที่ได้รับเลื่อนใหม่นั้นในเดือนตุลาคม เสมอภาคกันทุกคน ผู้เขียนมีความเชื่อมั่นว่า นักวิชาการกรมบัญชีกลางผู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านนี้ สามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงระเบียบ ว่าด้วยการจัดทำบัญชีถือจ่ายนี้ได้ ว่าแต่ว่า ผู้บังคับบัญชาจะยอมรับข้อเสนอ หรือความคิดเห็นของ เขาหรือไม่เท่านั้น และถ้ามีการแก้ไขปรับปรุง วิธีการจัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือน ผู้เขียนใคร่ ขอให้แก้ไขปรับปรุงบัญชี ถือจ่ายค่าจ้างประจำ ไปพร้อมกันในคราวเดียวกันด้วย และถ้าจะ ดำเนินการในเรื่องนี้ให้แล้วเสร็จ โดยใช้ถือ ปฏิบัติกันในปีงบประมาณ ๒๕๑๘ นี้แล้ว จะ ทำให้การปฏิบัติงาน ทั้งทางด้านเจ้าหน้าที่ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการ จัดทำบัญชีถือจ่ายและการเบิกจ่าย ตลอดจน เจ้าหน้าที่กองเงินเดือนกรมบัญชีกลาง จะลด งานด้านนี้ลงไปเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเป็นการ ประหยัดเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และ ประหยัดเงิน งบประมาณ ค่าอยู่ลวงเวลา ของ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างมาก โดยได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพสูง ผู้เขียนใคร่ ขอฝากเรื่องนี้ไว้ ให้ แก่เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการ จัดทำบัญชีถือจ่าย และเจ้าหน้าที่กองเงินเดือน กรม บัญชีกลาง ได้คิดเพื่อจะได้หาวิธีการใหม่ๆ มาใช้ ต่อไป.

พรรคสังคมนิยมชาติไทย : **การปฏิรูประบบราชการ**

นโยบายของพรรคสังคมนิยมชาติไทย

ด้านการบริหาร จะปรับปรุงแก้ระบบการบริหารราชการให้เหมาะสม สามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ประหยัด สอดคล้องกับสภาพสังคมเศรษฐกิจและการเมืองอยู่เสมอ ใช้มาตรการเด็ดขาดในการปราบปรามการฉ้อราษฎร์บังหลวง และดำเนินการเพื่อกระจายอำนาจในการบริหารออกไปสู่ท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยให้มีการจัดรูปการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เลือกผู้นำในท้องถิ่นเอง เช่นมีการ เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน

ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการนั้น จะทำใน ๓ กรณีใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ

(๑) การปฏิรูประบบใหญ่ต่างๆ (ระบบแม่บท) เพราะเป็นปัจจัยภายนอกของราชการที่มีอิทธิพลครอบงำระบบราชการอย่างสำคัญ เนื่องจากระบบราชการเป็นผลิตผลของระบบใหญ่ๆ เหล่านั้นเอง การปฏิรูประบบราชการอาจทำได้โดยการปฏิรูปปัจจัยภายนอกของราชการ คือ ระบบการเมือง ระบบเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา และระบบสังคมให้เป็นไปในแนวทางที่จะช่วยแก้ หรือลดปัญหาเหล่านั้น ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

ก. ระบบการเมือง ทั้งได้กล่าวแล้วว่าระบบการเมืองของไทยเป็นระบบที่มีฉนวนของการควบคุมจากประชาชน ซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหาต่างๆ ในระบบราชการได้มากมาย การปรับปรุงระบบการเมืองให้เป็นระบบที่ควบคุมโดยประชาชน จะเป็นทางหนึ่งที่จะมีผลเป็นการปรับปรุงระบบราชการได้นั่นก็คือ การปรับปรุงระบบการเมืองให้เป็นการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เรื่องนี้ทำได้ไม่ยากนักหากผู้มีอำนาจในบ้านเมืองจะมีความสุจริตใจใน

การที่จะมอบอำนาจในการปกครองประเทศให้แก่ประชาชนด้วยใจจริง ทั้งนี้อาจทำได้ตั้งแต่การส่งเสริมการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น กล่าวคือไม่ว่าเป็นเทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ดี อาจทำได้โดยจัดให้ประชาชนมีสิทธิมีเสียงในการเลือกตั้งผู้บริหารในองค์การส่วนท้องถิ่นเหล่านี้ หรือในระดับผู้ปกครองหมู่บ้าน ตำบล โดยให้ประชาชนมีสิทธิมีเสียงในการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน โดยกำหนดเป็นวาระ อาจะกำหนดวาระละ ๔-๕ ปี ตามที่เห็นสมควร แต่ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ผู้ใหญ่บ้านก็ดี กำนันก็ดี เลือกตั้งครั้งเดียว ถึงแม้จะดีเลวอย่างไรก็อยู่ในตำแหน่งนั้นจนกระทั่งเกษียณอายุซึ่งไม่ถูกต้องนัก หรือในระดับสูงขึ้นมาก็คือในระดับอำเภอ และจังหวัด โดยการให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับกองตำรวจ โดยกำหนดวาระเช่นเดียวกัน และในระดับสูงสุด ก็ระดับประเทศ โดยให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกผู้แทนของตนไปทำหน้าที่ในรัฐสภา และเป็นผู้บริหารประเทศ ในเรื่องรัฐสภานี้มีปัญหาสำคัญที่เราถกเถียงกันอยู่ คือ การมีสภาเดียวหรือสองสภา พรรคฯ นี้เห็นว่าควรมีสองสภา โดยสภาหนึ่งเป็นสภาผู้แทนราษฎร อีกสภาหนึ่งเป็นวุฒิสภา สำหรับวุฒิสภานี้ควรมีหลักการใหญ่ ๓ ประการ คือ ประการแรกต้องมาจากการเลือกตั้ง มิใช่แต่งตั้ง ประการที่สองต้องเป็นสภาที่ทำหน้าที่กลั่นกรองกฎหมายที่ผ่านสภาล่าง คือสภาผู้แทนราษฎรได้อย่างแท้จริง โดยกำหนดความรู้และประสบการณ์ของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้สูงให้แตกต่างจากสภาล่างในสาระสำคัญ และประการสุดท้ายต้องกำหนดจำนวนสมาชิกของแต่ละจังหวัดไว้เท่าเทียมกัน หรืออาจกำหนดจำนวนโดยถือภาคเป็นเกณฑ์ก็ได้

ถ้าทำได้เช่นที่กล่าวมานี้พรรคฯ เชื่อว่าประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารประเทศมากขึ้น และประชาชนจะช่วยสอดส่องดูแลและมีส่วนช่วยควบคุมการปฏิบัติงานของข้าราชการอยู่ด้วย ซึ่งจะเป็นการควบคุมถึง ๒ ทาง คือเป็นการควบคุมจากเบื้องบน คือการควบคุมตามสายการบังคับบัญชาทางหนึ่ง และการควบคุมจากเบื้องล่าง คือการควบคุมโดยประชาชน

อาจมีปัญหารื่องประชาชนยังขาดหรือค่อยการศึกษา จะไม่สามารถเลือกผู้บริหารหรือผู้ปกครองที่ดีนั้น พรรคฯ เห็นว่าเรื่องนี้ไม่น่าจะเป็นห่วง เพราะการให้โอกาสประชาชนมีสิทธิในการเลือกตั้งผู้ปกครองและผู้บริหารทั้งกล่าวในท้องถิ่นเล็ก ๆ คือ ในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ

และจังหวัดเป็นลำดับมาจะเป็นการฝึกหรือให้บทเรียนประชาธิปไตยแก่ประชาชนที่ดีที่สุด เพราะการที่ประชาชนได้ทำจริง ๆ ย่อมดีกว่าการที่จะให้ ประชาชนเรียนประชาธิปไตยทางลัด ด้วยการอ่านตำรา หรือฟังผู้ทรงคุณวุฒิอธิบายเป็นไหน ๆ อันนี้ถ้าจะพูดในแง่ของการศึกษาก็กกล่าวได้ว่าเป็นการตรงกับหลักปรัชญาการศึกษาแผนใหม่ที่ว่า “เรียนด้วยการกระทำ” และถ้าหากมีปรากฏการณ์ที่ว่าประชาชนเลือก ได้ผู้บริหารที่ไม่ดีก็คงเป็นเฉพาะการเลือกตั้งครั้งแรก ๆ หรือแม้จะยังเลือกผู้บริหารที่ไม่ดีอยู่อีก ก็บาปเคราะห์ก็จะตกอยู่แก่ประชาชนเองที่ไม่พยายามใช้สิทธิใช้เสียงด้วยความรอบคอบ และระมัดระวัง ซึ่งก็เป็นธรรมดา เว้นเสียแต่จะอ้างว่าประชาชนยังโง่เขลาขาดความรู้ความเข้าใจซึ่งถือว่าเป็นการดูถูกเหยียดหยามประชาชนอย่างน่าเกลียดที่สุด

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับจุดอ่อนของระบบการเมืองของเราที่ไม่ค่อยมีเสถียรภาพโดยมีกลุ่มน้อยได้แก่คณะทหาร และผู้มีกำลังทางเศรษฐกิจคอยยึดอำนาจนั้น พรรคฯ เห็นว่าเรื่องนี้ อาจแก้ไขได้โดยการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มการเมือง และกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ เพื่อดำรงคุลย์อำนาจดังกล่าว พรรคการเมือง กลุ่มนักเรียน นักศึกษากีติ กลุ่มกรรมกรกีกิ กลุ่มชาวนาต่าง ๆ กีกิ หรือแม้แต่สมาคม หรือสหพันธ์ ต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างสรรค์ ความถูกต้อง และความเป็นธรรมของกลุ่มและสังคม ซึ่งกลุ่มเหล่านั้นนอกจากจะเป็นกำลังหรือเป็นฐานของอำนาจที่จะดำรงคุลย์กับกลุ่มดั้งเดิมแล้วยังเป็นกลุ่มที่จะทำหน้าที่ดำรงคุลย์กลุ่มอื่น ๆ และตรวจเช็คการบริหารประเทศของรัฐบาลและการปฏิบัติราชการของข้าราชการประจำไปในตัวด้วย ซึ่งจะช่วยแก้หรือลดปัญหาต่าง ๆ นั้นได้ด้วย

ข. ระบบเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจของเราเป็นระบบเรียกว่า “มือใครยาวสาวได้สาวเอา” ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้น ผลในทางเศรษฐกิจก็ตกอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อยซึ่งร่ำรวยมาก ส่วนคนกลุ่มใหญ่ยังยากจน รัฐบาลอาจทำได้โดยใช้กระบวนการในการพัฒนาประเทศ แต่การพัฒนาประเทศก็ต้องการเงินจำนวนมากมหาศาล ซึ่งก็มีทางรวัไหลดังกล่าวมาแล้ว ทำให้โครงการพัฒนาทั้งหลายตกถึงมือประชาชนน้อย ไม่ช่วยให้คนส่วนใหญ่ที่ยากจนมีฐานะดีขึ้นแต่อย่างใด และประเทศชาติโดยส่วนรวมก็ยังคงอยู่ในสภาพยากจนอยู่เช่นเดิม เมื่อประเทศยากจนรายได้จากภาษีก็มีจำนวนน้อย ก็ไม่มีเงินที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ ข้าราชการชั้นผู้น้อยก็ยังคงมีเงินเดือนต่ำไม่พอกำค่าครองชีพอยู่ต่อไป และ

ถือเป็นเหตุคอร์รัปชันต่อไปอีก เป็นวัฏจักรเช่นนี้เรื่อยไป การแก้ปัญหาค่าง ๆ จึงต้องแก้หลาย ๆ ทางไปพร้อม ๆ กัน ทั้งในด้านการเมืองและระบบเศรษฐกิจ การแก้ปัญหานี้ก็ต้องแก้ตรงจุดสำคัญของระบบเศรษฐกิจ กล่าวคือ ต้องเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากระบบที่ว่า “มือใครยาวสาวได้สาวเอา” เป็นระบบที่มีการควบคุมโดยรัฐบาลเพื่อป้องกันการผูกขาดคัดค้านของผู้มีกำลังทางเศรษฐกิจที่เห็นว่าด้วยการเข้าดำเนินกิจการสาธารณูปโภค และบริการสาธารณะบางประเภทที่มีความสำคัญต่อความมั่นคง และเศรษฐกิจของประเทศเป็นส่วนรวมเสียเอง เช่น พลังงานไฟฟ้า น้ำมัน ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น หรือรัฐเข้าควบคุมกิจการบางอย่าง ซึ่งมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนได้เสียของประชาชนส่วนใหญ่ เช่น การคมนาคมขนส่ง การธนาคาร และสถาบันทางการเงินอื่น ๆ เป็นต้น เพื่อให้การพัฒนาด้านเศรษฐกิจถึงมือประชาชนส่วนใหญ่ได้มากขึ้น และในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจนั้นรัฐควรจะได้มีการวางแผนในการพัฒนาในระยะยาวอย่างรัดกุม และมีเหตุผล กล่าวคือ จะต้องมีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจให้สอดคล้องกันกับความจำเป็นและความต้องการของประเทศอย่างแท้จริง

เศรษฐกิจของประเทศส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผลิตผลทางเกษตรกรรมเพราะฉะนั้นรัฐจึงจำเป็นต้องยิ่งที่จะต้องยื่นมือเข้าไปช่วยสนับสนุนส่งเสริมในด้านการผลิตการขนส่ง และการจำหน่ายโดยนำวิธีการและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังมุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรได้ช่วยตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยสนับสนุนให้มีการรวมตัวกันในรูปของกลุ่มเกษตรกรสหกรณ์ในรูปต่าง ๆ หรือแม้แต่บริษัทมหาชนของเกษตรกร เพื่อตัดพ้อคัดค้านกลางไม่ให้เอารัดเอาเปรียบทั้งในด้านการผลิตการขนส่ง และการจำหน่ายผลิตผลทางเกษตรกรรมนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้รัฐจะต้องส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรมเพื่อสามารถรองรับผลผลิตทางเกษตรกรรมเหล่านั้นอีกด้วย

นอกจากการดำเนินการดังกล่าวแล้ว รัฐควรหามาตรการในการควบคุม การแบ่งสรรทรัพยากร ควบคุมการผลิต การจำหน่ายสินค้าและบริการที่สำคัญ ๆ ที่มีส่วนกระทบกระเทือนถึงผลประโยชน์ของชนส่วนใหญ่ รวมทั้งควบคุมการกระจายรายได้และค่าตอบแทนปัจจัยการผลิตให้เป็นธรรม ตลอดจนหาทางป้องกันการรั่วไหลเงินตราของรัฐด้วยการหาทางป้องกันและกำจัดข้าราชการที่คอร์รัปชัน ควบคุมการสั่งซื้อและจำหน่ายสินค้าฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นจากต่างประเทศไปพร้อมกันด้วย เป็นต้น

ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจเป็นผลให้การพัฒนาไปถึงมือประชาชนได้มากขึ้นและจะช่วยสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้น เช่นกัน

ง. ระบบการศึกษา ปัญหาใหญ่ของระบบการศึกษาของเราก็คือการขาดการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนให้รับรองความต้องการกำลังคน (MANPOWER) ในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ โดยส่วนรวม ทำให้เกิดปัญหาการสูญเสีย ปัญหาคนว่างงาน และปัญหาเมืองแออัดขาดคนกำลังแล้ว

การปฏิรูประบบราชการโดยการปฏิรูประบบการศึกษานั้น นอกจากจะทำในรูปของการเปลี่ยนปรัชญาหรือทัศนคติในการศึกษาจากเดิมที่ว่า “เรียนเพื่อออกไปรับราชการ เพื่อเป็นเจ้าคนนายคน” เป็นศึกษาเล่าเรียนเพื่อประกอบอาชีพที่มีรายได้ดีและสุจริต หรือทัศนคติที่ว่า “การศึกษาเพื่อตัวเอง” เป็น “การศึกษาเพื่อสังคมส่วนรวม” ด้วยแล้ว จุดใหญ่อีกจุดหนึ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขโดยรีบด่วนก็คือจะต้องมีการวางแผนการจัดการศึกษาให้สามารถรองรับความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เช่น ด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ อาจทำได้โดยวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศดังกล่าวแล้ว และหาทางขจัดปัญหาการสูญเสียทางการศึกษาโดยการกำหนดแผนและเป้าหมายในการจัดการศึกษาแต่ละระดับโดยแน่ชัด ดังนั้นโครงการจัดการศึกษาในแต่ละระดับจะต้องสอดคล้องต้องกัน โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการในการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุนี้ การจัดการศึกษาจึงต้องเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้คนที่มีความสามารถสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ศึกษาหาความรู้จนสุดขีดความสามารถของเขาโดยรัฐหาทางช่วยเหลือต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นยากดีมีจนอย่างไรก็ตาม และพร้อมกันนั้นก็ต้องหาทางอบรมสั่งสอนและปลูกฝังทัศนคติในการศึกษาเราเรียนเพื่อสังคม มิใช่เพื่อตัวคนเดียว เรื่องนี้ถ้าได้มีการศึกษาอย่างดีแล้วจะช่วยได้มาก เช่น การศึกษาทางแพทยมิใช่เป็นการศึกษาเพื่อจะออกมาประกอบอาชีพโดยหวังความร่ำรวยของตนเองอย่างเดียว หากแต่เป็นการศึกษาเพื่อสังคมส่วนรวมด้วย เพราะฉะนั้นระบบการศึกษาในด้านแพทยจึงไม่จำเป็นที่จะจำกัดระดับเดียวคือ ๖ ปี จึงจะจบออกมาเป็นแพทย์ได้ หากแต่อาจทำได้หลายระดับ ๓ ปี บ้าง ๔ ปี บ้าง เพื่อจบออกไปเป็นแพทย์ในระดับต่าง ๆ ตามความต้องการของสังคมโดยเฉพาะในชนบทซึ่งมีประชาชนจำนวนมากต้องการแพทย์แต่ยังไม่มีโอกาสที่จะรับบริการ

จากแพทย์เท่าที่ควร นอกจากนั้น เพื่อให้ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย
 ควรจะได้จัดสอนให้รู้จักคุณค่าของประชาธิปไตยทั้งแต่อยู่ในโรงเรียนและสอนให้เห็นคุณค่าของ
 สังคมส่วนรวมด้วย ในด้านเนื้อหาสาระของการศึกษานั้นจะต้องเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและเป็นชีวิตจริง
 มากกว่าเรื่องไกลตัวหรือเป็นเรื่องสมมติดังนี้ เป็นต้น

นอกจากที่กล่าวแล้วรัฐจะต้องพยายามขยายการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึงโดยเร็วที่สุด
 เท่าที่จะเร็วได้ รัฐจะต้องสนับสนุนให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามสภาพความเป็น
 อยู่และความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น โดยการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา
 ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้แต่มิใช่การกระจายอำนาจเท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ทั้งนี้เพราะเป็นการเป็น
 การกระจายอำนาจเพียงแต่ในนามเท่านั้น

ก. ระบบสังคม ดังที่เราเข้าใจกันโดยทั่วไปแล้วว่าระบบสังคมของไทยมีลักษณะเป็น
 สังคมศักดินา และมีค่านิยมแบบบุชาและยกย่องนับถือคนมีอำนาจและมีฐานะทางเศรษฐกิจ และ
 ครอบงำเหยียดหยามผู้ยากไร้ว่าเป็นคนชั้นต่ำ เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเข้าไปปรับ
 ประเปลี่ยนแปลงหรือผ่าตัดโครงสร้างของสังคมที่เลวร้ายดังกล่าวนี้เสียโดยการส่งสอนอบรมคนให้
 ยกย่องนับถือรู้จักค่าของคนดีให้รู้จักรังเกียจเกลียดคนชั่วผู้ไม่สุจริตโดยไม่คำนึงชาติกำเนิด และยศ
 ฐานบรรดาศักดิ์ หรือความร่ำรวยใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้ อาจทำได้ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน
 หมู่บ้าน ชุมชน สังคม และแม้กระทั่งระดับประเทศโดยส่วนรวม นอกจากนี้รัฐจะต้องส่งสอน
 อบรมให้คนในสังคมได้เรียนรู้คุณค่าและความสำคัญของสังคมที่มีต่อคนทุกคนดังนี้ เป็นต้น

(๒) การปฏิรูปตำรวจระบบราชการ ระบบราชการย่อมประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ตัว
 ระบบกับตัวคน การปฏิรูปจึงต้องปฏิรูปทั้ง ๒ ส่วน นี้ไปพร้อม ๆ กัน ดังนี้

ก. ในด้านตำรวจระบบราชการ พรรคฯ เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปดังต่อไปนี้

๑. ปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เสียใหม่โดยกำจัดหรือแก้
 ปัญหาขนานซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้โดยอาจแบ่งส่วนราชการเสียใหม่ หน่วยงานใดที่มีงานซ้ำซ้อนก็รวม
 ไว้ในที่เดียวกัน เช่น กรมพัฒนาชุมชนกับสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ซึ่งมีหน้าที่คล้ายคลึงกัน
 หรือเหมือนกันน่าจะรวมกันเป็นหน่วยงานเดียวกันเสียดังนี้ เป็นต้น หน่วยงานใดไม่มีงานทำ

ต่อไปแล้วก็ให้ยุบเลิก เพื่อเอาคนไปใช้ในงานอย่างอื่นที่มีความจำเป็นและความต้องการของคน และในการปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงทบวงกรมนี้ จะต้องจัดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการอนุมัติโครงการ หรือแผนงานต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) เงิน (สำนักงานงบประมาณ) และคน (สำนักงาน ก.พ.) ได้ทำหน้าที่โดยให้ประสานและสอดคล้องกัน นั่นก็คือจะต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างของสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ และสำนักงาน ก.พ. เสียใหม่ เพื่อให้สามารถเป็นมันสมองที่แท้จริงของฝ่ายบริหาร ตัวอย่าง เช่น สำนักงาน ก.พ. ควรจะได้มีการปรับปรุงโครงสร้างตลอดจนหน้าที่และความรับผิดชอบเสียใหม่ เพื่อให้สามารถรับผิดชอบในฐานะองค์การกลางบริหารงานบุคคลอย่างแท้จริง สำนักงาน ก.พ. ควรจะมีหน้าที่ในเรื่องการกำหนดนโยบาย และการวางแผนกำลังคนของประเทศโดยส่วน รวมทั้งที่เป็นลูกจ้างและข้าราชการพลเรือนโดยทั่วไปทั้งจะต้องทำหน้าที่แบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังของราชการในฝ่ายพลเรือนทั้งมวล จะต้องเป็นแหล่งกลางในการสร้างมาตรฐานของตำแหน่งราชการในฝ่ายพลเรือน และจะต้องเป็นแหล่งกลางในการสร้างมาตรฐานการประเมินหรือการวัดผลงานตลอดจนการนำวิธีการและเทคโนโลยี การบริหารงานบุคคลสมัยใหม่และการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพมาใช้เพื่อเป็นแบบอย่างแก่กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ในฝ่ายพลเรือนด้วย เป็นต้น

และในการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมนี้ จะต้องกระทำในลักษณะที่จะเอื้ออำนวยให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานในกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นอีกด้วย เพื่อให้โครงการหรือบริการต่าง ๆ ของราชการ ได้อยู่ในแนวเดียวกัน และประสานและสอดคล้องกัน

๒. จัดให้มีหน่วยตรวจสอบภายใน (Internal Audit) เมื่อปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมแล้ว ควรจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามโครงการหรือแผนงานต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดจะเรียก ก.ท.ป. หรืออย่างอื่นตามแต่จะเหมาะสม และให้หน่วยตรวจสอบภายในขึ้นตรงต่อฝ่ายบริหารเพื่อเป็นหูเป็นตาให้แก่ฝ่ายบริหารนั่นเอง

๓. จัดให้มีหน่วยตรวจสอบภายนอก (External Audit) มีหน้าที่ตรวจสอบ และติดตามการรับ-จ่ายเงินของรัฐบาลจะเรียกว่า ก.ค.ง. หรืออย่างอื่นตามความเหมาะสม ให้อยู่ใต้

การบังคับบัญชาและความรับผิดชอบของรัฐสภา หน่วยงานนี้จะประกอบด้วยคณะกรรมการซึ่งรัฐสภาแต่งตั้ง และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำตามสมควร และตามความจำเป็นของงานนั้นๆ

๔. จัดให้มีหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ขึ้น โดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมบังคับบัญชาและในความรับผิดชอบของรัฐสภา มีลักษณะเหมือน OMBUDSMAN ของต่างประเทศ และให้มีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนกรณีที่มีการร้องทุกข์และเสนอความเห็นต่อรัฐสภา และเพื่อให้ได้ผลในการแก้ปัญหาต่างๆ รัฐควรจัดตั้งศาลปกครองขึ้น เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างราษฎรกับข้าราชการในปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ทางราชการโดยมิชอบ

๕. ปรับปรุงหน่วยงาน กฎหมายและกฎ ระเบียบและวิธีการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐเสียใหม่โดยพยายามออกช่องว่างกฎหมายภาษีอากร และระบบการจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นธรรม ตลอดจนควบคุมตรวจสอบการจัดเก็บภาษีให้ครบถ้วน และถูกต้องยิ่งขึ้น

๖. จัดให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าหน่วยงานในระดับบริหาร หรือนักปกครอง ได้แก่ นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับกองตำรวจ หรืออาจให้มีการสับเปลี่ยนอธิบดี และรองอธิบดี ภายในเวลาอันจำกัด ซึ่งอาจเป็น ๓ หรือ ๕ หรือ ๘ ปี แล้วแต่จะเห็นสมควร เป็นต้น ทั้งนี้จะช่วยลดปัญหาการคอร์รัปชัน และการเล่นพรรคเล่นพวกได้บ้าง

๗. ให้ใช้มาตรการในการลงโทษอย่างเฉียบขาดและรวดเร็วด้วยความเป็นธรรม ทั้งนี้เพื่อให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการที่กระทำผิดมีความหมายอย่างแท้จริง

๘. ยกเลิกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่ล้าสมัย หรือแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและจำเป็นของสังคม เพื่อเอื้ออำนวยการบริหารงานให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๙. นำระบบการบริหารงานบุคคลสมัยใหม่ เช่น ระบบจำแนกตำแหน่งมาใช้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเล่นพรรคเล่นพวกในการสอบเพื่อบรรจุคนเข้ารับราชการ เพราะสำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคล

จะเป็นผู้จัดสอบบรรจุเสียเอง เพื่อเป็นหลักประกันว่าการสอบจะบริสุทธิ์ยุติธรรมจริง ๆ แทนที่จะปล่อยให้อำนาจการสอบเพื่อบรรจุตกอยู่กับกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ อันเป็นแนวทางให้เกิดการเล่นพรรคเล่นพวกและก่อปัญหาอุปสรรคได้ตลอดมา

๑๐. แยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมือง โดยกำหนดให้มีกฎหมายห้ามมิให้ข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งทางการเมือง หากประสงค์จะไปดำรงตำแหน่งทางการเมืองก็ต้องให้ลาออกเพื่อบังคับการแทรกแซงของฝ่ายการเมืองต่อข้าราชการประจำ

๑๑. ปรับปรุงระบบการบริหารงาน การปกครองบังคับบัญชา และการให้ทุนให้โทษแก่ข้าราชการทุกระดับใหม่ เพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

๑๒. นำระบบการบริหารงานบุคคล วิธีการและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ โดยคำนึงถึงหน้าที่ความรับผิดชอบความจำเป็น และความต้องการในการพัฒนาประเทศและการให้บริการประชาชนในด้านต่างๆ เป็นสำคัญ เลิกล้มระบบหรือวิธีการแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งที่ยึดถือระบบอาวุโสมากกว่าระบบที่ยึดความรู้ความสามารถของบุคคลเป็นสำคัญเสีย เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่ง และจะเป็นผู้ที่จะสามารถสร้างสรรค์ผลงานแก่ราชการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้นั่นเอง

๑๓. สนับสนุนให้มีการยกเลิกระบบข้าราชการที่ถือชั้นยศเป็นแกนกลางในการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะ ระบบราชการพลเรือน มาใช้ระบบที่ถือตำแหน่งเป็นแกนกลางในการบริหารงานบุคคลแทน และให้มีการยกเลิกการใช้ ชั้น ยศ นั้นเสีย เพื่อแก้ปัญหาในทางความรู้สึกนึกคิดว่า ข้าราชการเป็นนายประชาชน และเข้ากับประชาชนไม่ได้สนิทด้วย

ข. ในด้านของตัวคน เมื่อปรับปรุงระบบแล้วก็ต้องปรับปรุงตัวคนให้สอดคล้องกับระบบที่คืบหน้าด้วย อาจทำให้ในกรณีดังต่อไปนี้

เหนือสิ่งอื่นใดก็ตามพรรค ฯ ยังยึดมั่นอยู่เสมอว่า ในการดำเนินการใดๆ ของพรรค ฯ ก็ตามจะเป็นไปเพื่อสร้างความเป็นธรรม และเพื่อสนองตอบความต้องการและความจำเป็น ของสังคมส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งเสมอ และยังมีเชื่อมั่นว่าการแก้ปัญหาใดๆ นั้นจะต้องแก้ทั้ง “ระบบ” และ “ตัวบุคคล” ควบคู่กันไปด้วยเสมอ

ในท้ายที่สุดนี้พรรค ฯ จึงอยากจะปฏิญาณว่า “พรรค ฯ จะทุ่มเททั้งกำลังกายกำลังใจ และสติปัญญาทั้งหมดที่พวกเราจะมีอยู่โดยปฏิบัติการใดๆ ในทุก ๆ ทางเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิเสรีภาพเพื่อความสมบูรณ์พลสุข และเพื่อความเป็นธรรมของประชาชนในสังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้” ถ้าพรรคของเราจะมีโอกาสได้อำนาจรัฐในการบริหารประเทศในโอกาสต่อไป

การปฏิบัติงานของข้าราชการใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้อง
กับความต้องการของประชาชนเป็น
ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ยังไม่
ค่อยมีใครเข้าใจเหตุผลและความ
สลับซับซ้อนของเรื่องมากนัก

ข้อเสนอในการแก้ปัญหาโดย
เฉพาะในเรื่องสำคัญ ๆ เช่น การ
ปกครอง การศึกษา และเศรษฐกิจ
จึงมีเนื้อหาที่ข้าราชการทุกคน พึง
ให้ความสนใจและร่วมรับรู้ด้วย

โดยฐานะของผู้เสนอ "ชมรม
ไทยมุสลิมภาคใต้" ซึ่งส่วนใหญ่
เป็นข้าราชการที่ปฏิบัติงานในกระ-
หวงทบวงกรมต่างๆ ย่อมเป็นคว
แทน ของชาวไทยมุสลิม ในภาคใต้
ที่สะท้อนให้เห็นถึง ความ ต้องการ
ของ ประชาชน ใน จังหวัดภาค ใต้
โดยเฉพาะ ชาวไทยมุสลิม ได้ เป็น
อย่างดี

ข้อเสนอในการแก้ปัญหาจังหวัด

ชายแดนภาคใต้

ของ

ชมรมไทยมุสลิมภาคใต้

ก. การปกครอง

๑. ให้ทางราชการพิจารณาคัดเลือกข้าราชการที่ดี
และมีความรู้ความเข้าใจในชนบประเพณีและวัฒนธรรมของ
ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดภาคใต้เป็นอย่างดี เข้าไปปฏิบัติ
งานในจังหวัดชายแดนภาคใต้แทนข้าราชการที่ได้รับการ
ร้องเรียนจากประชาชนว่า กตขี้ ช่มเหง เหยียดหยาม และ
ไม่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และหากสามารถ
คัดเลือกข้าราชการที่เป็นชาวไทยมุสลิม ซึ่งรับราชการ
กระจัดกระจายอยู่ในส่วนราชการต่าง ๆ เข้าไปปฏิบัติงานใน
ตำแหน่งต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์
ของข้าราชการนั้น ๆ ก็จะเป็นดี

เหตุผล เนื่องจากเหตุแห่งความวุ่นวายในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ประการหนึ่งนั้น สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติ
ของข้าราชการที่ไม่ดีบางคน เช่น

(๑) ไม่ปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมาโดยถือความ
สุจริตและความเที่ยงธรรมเป็นหลักและอาศัยตำแหน่งหน้าที่
หาประโยชน์ใส่ตนโดยวิธีการพลิกแพลงต่าง ๆ นานา

(๒) มีความลำเอียงในการปฏิบัติงาน โดยปฏิบัติต่อชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธอย่างเห็นอกเห็นใจ แต่ปฏิบัติต่อชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม หรือชาวไทยมุสลิมอย่างเข้มงวดกวดขัน ไม่มีการอะลุ่มอล่วยผ่อนผันผ่อนยวกันเลย

(๓) ข้าราชการบางคนไม่เข้าใจในศาสนา ขนบประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดภาคใต้ แทนที่จะพยายามศึกษาหาความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและเข้าถึงประชาชน กลับดูหมิ่นเหยียดหยามว่า ชาวไทยมุสลิมเป็นพวกโง่งมง่าย หัวเก่า เป็นต้น

(๔) ข้าราชการบางกลุ่มพยายามให้ร้ายและกล่าวหาประชาชนอย่างไม่เป็นธรรม แล้วดำเนินการจับกุมในข้อหาอันธพาล หรือแบ่งแยกดินแดน

การปฏิบัติของข้าราชการดังกล่าวข้างต้น เป็นการสนับสนุนคำกล่าวหาของขบวนการก่อการร้ายต่าง ๆ ที่ว่า เหตุที่ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกความเป็นธรรมจาก ข้าราชการก็เพราะข้าราชการเป็นคนละพวกกับประชาชน จึงมีการเคลื่อนไหวที่จะทำให้ข้าราชการ และประชาชนเป็นพวกเดียวกัน ซึ่งเป็นข้ออ้างข้อหนึ่ง ของ ขบวนการ ก่อการร้าย แยกดินแดน

ทุกยุคทุกสมัยตลอดมา

เพื่อที่จะแก้ปัญหาในเรื่องนี้ ทางราชการจึงควรจะมีระเบียบดำเนินการโยกย้ายข้าราชการที่มีพฤติกรรม กดขี่ ช่มเหง เหยียดหยาม และไม้อ่านนายความสะดวกแก่ประชาชน ออกไปจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ แล้วคัดเลือกข้าราชการที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริตและเที่ยงธรรม ตลอดจน มีความรู้ ความเข้าใจในศาสนา ขนบประเพณีและวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมใน จังหวัดชายแดน ภาคใต้เป็นอย่างดี เข้าไปปฏิบัติงานแทนและหากสามารถคัดเลือกข้าราชการที่เป็นมุสลิม โดยเฉพาะมุสลิมจากจังหวัดภาคใต้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ในแต่ละด้านเข้าไปปฏิบัติงานในด้านนั้น ๆ แทน ก็ยังดี ทั้งนี้ก็เพราะว่าถ้าข้าราชการเป็นมุสลิม จะเกิดผลดี ในหลายด้านด้วยกัน เช่น

(๑) จะเป็นการขจัดคำกล่าวที่ว่า ชาวไทยมุสลิม ไม่มีส่วนในการบริหารบ้านเมือง ไม่มีส่วนในการรับราชการให้หมดไป

(๒) จะเป็นการขจัดปัญหาที่ชาวมุสลิมในต่างประเทศเห็นว่า ชาวไทยมุสลิมถูกกีดกันไม่ให้มีส่วน ในการ ปกครอง บ้านเมืองของเขาเองเลย

อันจะมีผลทำให้ประชาชน ให้ความร่วมมือร่วมใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางราชการ

เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาท้องถิ่น และด้านการปราบปรามโจรผู้ร้าย

นอกจากจะได้รับผลดีในด้านการปกครองดังกล่าวแล้ว ยังจะได้รับผลดีในด้านการศึกษา กล่าวคือ เมื่อประชาชนเห็นว่า บุตรหลานของตนที่ได้รับการศึกษาจาก โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย สามารถเข้ามามีส่วนในการบริหารบ้านเมือง โดยการเข้ารับราชการก็จะทำให้ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้สนับสนุน และ ส่งเสริม บุตรหลานให้เข้าศึกษาในระดับสูง ๆ มากขึ้น

๒. ให้ทางราชการดำเนินการลบล้างภาพพจน์ (Image) อันเกิดจากการปฏิบัติบางอย่างของทางราชการต่อชาวไทยมุสลิมที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่า ชาวไทยมุสลิมเป็นประชากรชั้นสอง (Second class citizen) ของประเทศ และทำให้เกิดความรู้สึกแบ่งแยกกันขึ้น

เหตุผล เนื่องจากการปฏิบัติของทางราชการต่อชาวไทยมุสลิม ในบางกรณีจะทำให้รู้สึกว่าเป็นการแบ่งแยก เช่น การขอหนังสือเดินทาง การขอจดทะเบียนสมรส เป็นต้น ทางราชการจะดำเนินการสอบสวนและสืบสวนอย่างเข้มงวดกวัดขันเป็นพิเศษ โดยให้แยกไปสอบสวนในอีกกองหนึ่งต่างหาก ทำให้คนทั่วไป โดยเฉพาะชาวไทยมุสลิมมีความรู้สึก

ทางราชการได้ปฏิบัติต่อพวกตน เหมือนพวกตนมิใช่เป็นคนไทย

การเรียกชาวไทยมุสลิมว่า “แขก” ก็เช่นกัน ไม่เป็นการสมควรอย่างยิ่ง เพราะขัดต่อความรู้สึกของผู้ที่ถูกเรียก และทำให้เกิดความรู้สึกแบ่งแยกกันขึ้นได้ ทั้งนี้ เพราะคำว่า “แขก” จะมีความหมายเป็นทำนองว่า ผู้นั้นมิใช่คนไทย ซึ่งเป็นเจ้าของประเทศ หากแต่เป็นผู้อาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างแขกเท่านั้น แม้แต่ข้าราชการผู้ใหญ่ที่ไปตรวจราชการ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อกลับมา ก็มักจะให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า จังหวัดชายแดนภาคใต้เหมือนกับมิใช่เมืองไทย เพราะประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายู และมีขนบประเพณี และวัฒนธรรมแตกต่างไปจากภาคอื่น ๆ ของประเทศ เช่น การแต่งกาย เป็นต้น นอกจากนั้น ข้าราชการระดับบริหารทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่ควรจะกล่าวเป็นทำนองที่จะทำให้กระทบกระเทือนต่อชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ เช่น การกล่าวว่า ใครไม่พอใจก็ให้ไปได้แต่ตัว แต่ต้องไม่เอาแผ่นดินไปด้วย ทำให้มีความรู้สึกเหมือนหนึ่งเป็นคนต่างด้าว

การปฏิบัติ การเรียกชื่อ และการให้สัมภาษณ์ ดังกล่าว ทำให้เกิดภาพพจน์ว่า ชาวไทยมุสลิมเป็นประชากรชั้นสองของประ-

เทศ ซึ่งทางราชการควรที่จะหาทางแก้ไขให้
ความรู้สึกเหล่านั้นหมดไป

๓. ให้ทางราชการพิจารณาดังคณะที่
ปรึกษาของรัฐบาลเกี่ยวกับกิจการในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ และคณะที่ปรึกษานี้ควรจะ
ประกอบด้วยมุสลิมจากจังหวัดภาคใต้เป็นส่วน
ใหญ่ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและประสาน
งานเกี่ยวกับกิจการในจังหวัดชายแดนภาคใต้
ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับชาวไทย
มุสลิม

เหตุผล เนื่องจากประชาชนในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม
มีภาษาพูดตลอดจนขนบประเพณีและวัฒน-
ธรรมแตกต่างไปจากภาคอื่น ๆ ของประเทศ
ฉะนั้นในการออกกฎหมาย การจัดรูปการ
ปกครอง การทำสนธิสัญญาต่าง ๆ ของรัฐบาล
จะต้องไม่ไปกระทบกระเทือนถึงศาสนา ภาษา
ขนบประเพณีและวัฒนธรรมของประชาชนใน
จังหวัดเหล่านี้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การ
ปกครองที่ตื้นนั้น จะต้องเป็นการปกครองที่
สอดคล้องกับขนบประเพณี และวัฒนธรรม
ตลอดจนลัทธิของศาสนาของแต่ละชุมชน แต่
เนื่องจากเรื่องของศาสนา ขนบประเพณีและ
วัฒนธรรมที่มีรากฐานมาจากศาสนานั้น เป็น
เรื่องที่จะเอื้อต่ออันและลึกซึ้งมาก ดังนั้น เพื่อ
เป็นหลักประกันว่า รัฐบาลจะได้ไม่กระทำการ

ใด ๆ ที่จะเป็นการกระทบกระทั่งขึ้นได้โดยไม่
มีเจตนา และเพื่อให้การติดต่อประสานงาน
ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนในจังหวัดชายแดน
ภาคใต้เป็นไปด้วยดี จึงเห็นควรให้รัฐบาล
พิจารณาดังคณะที่ปรึกษา เกี่ยวกับกิจการใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบ
ด้วยมุสลิมจากจังหวัดภาคใต้เป็นส่วนใหญ่ เพื่อ
ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและประสานงานเกี่ยวกับ
กิจการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะ
ที่เกี่ยวกับชาวไทยมุสลิม

ข. การศึกษา

๑. ให้ทางราชการ พิจารณาบรรจุวิชา
ศาสนาอิสลามในหลักสูตรชั้นประถมศึกษาใน
โรงเรียนรัฐบาล และปรับปรุงหลักสูตรวิชา
ศีลธรรม ให้ เป็น ศีลธรรม ของ ศาสนาอิสลาม
แทนที่จะเป็นศีลธรรมของศาสนาพุทธสำหรับ
โรงเรียนที่มีนักเรียน เป็นมุสลิม เป็นส่วนใหญ่
ตลอดจนให้มีการสอนวิชา ศาสนาอิสลาม ใน
วิทยาลัยครูให้กว้างยิ่งขึ้น เพื่อเตรียมครูที่จะ
ไปสอนวิชานี้ให้มีจำนวนมากขึ้นต่อไปด้วย

เหตุผล เนื่องจากศาสนาอิสลามได้มีบท
บัญญัติว่า มุสลิมทุกคนจะต้องทำการศึกษา
ในเรื่องศาสนาจนสามารถที่ปฏิบัติศาสนกิจได้
อย่างถูกต้อง การศึกษาวิชาศาสนาอิสลามจึง
เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน ดังจะเห็น

ได้จากการ ที่ชาวไทยมุสลิมนิยม ส่งบุตรหลาน เข้าไปศึกษาวิชาศาสนาอิสลามในปอเนาะหรือ ที่เรียกว่า โรงเรียน ราชบุรีสอน ศาสนาอิสลาม ในปัจจุบันมากกว่าที่ส่งเข้าไปศึกษาวิชาสามัญ ในโรงเรียนของรัฐบาล การบรรจุวิชาศาสนา อิสลามในหลักสูตรชั้นประถมศึกษา และการ ปรับปรุง หลักสูตร วิชาศีล ธรรม ของ ศาสนา อิสลามแทนที่จะเป็นศีลธรรมของ ศาสนาพุทธ สำหรับ โรงเรียน ที่มีนักเรียน เป็น มุสลิมเป็น ส่วนใหญ่นั้น นอกจากจะเป็นการจัดการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของชุมชนแล้ว ยังจะ เป็นการดึงดูด ให้ชาวไทยมุสลิม นิยม ส่ง บุตร หลานไปเข้าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลมากขึ้นด้วย

๒. ให้ทางราชการ พิจารณาละเว้นพิธี การทางศาสนาพุทธ ใน โรงเรียน ที่มีนักเรียน เป็นมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ เช่น การสวดมนต์ ก่อนเข้าเรียน การสวดมนต์ประจำสัปดาห์ เป็นต้น

เหตุผล ตามหลักการของศาสนาอิสลาม นั้น ได้ห้ามมิให้มุสลิมสวดวิงวอนและขอพร ต่อสิ่งใดนอกจากอัลเลาะห์ การจัดให้มีพิธี การทางศาสนาพุทธดังกล่าวข้างต้น เป็นการ ขัดกับหลักการศาสนาอย่างเห็นได้ชัด จึงทำ ให้ประชาชนมีความ รู้สึกต่อต้าน และจะแสดง ออกโดยการ ไม่ยอมส่ง บุตรหลาน ไปเข้า เรียน ในโรงเรียนของรัฐบาลต่อไป

๓. ให้ทางราชการดำเนินการช่วยเหลือ โรงเรียนราชบุรี สอนศาสนาอิสลามอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการเงิน ครุสามัญ และวัสดุ อุปกรณ์ ทั้งนี้เพื่อเร่งรัดให้นักเรียนที่สำเร็จ จากโรงเรียนราชบุรี สอนศาสนาอิสลามมี ความรู้ในวิชาสามัญ ในระดับ และมาตรฐานที่ สามารถจะเข้าไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

เหตุผล เนื่องจากขณะนี้ปรากฏว่า มี นักเรียนในโรงเรียนราชบุรีสอนศาสนาอิสลาม เป็นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อสำเร็จออกมาแล้วไม่สามารถจะศึกษาต่อในประเทศได้ ทั้งนี้ก็ เพราะโรงเรียนราชบุรี สอนศาสนาอิสลาม ส่วน ใหญ่ยัง ไม่ได้ปรับปรุง หลักสูตร ให้เป็น หลักสูตรมาตรฐาน นักเรียนที่สำเร็จออกมา จึงมีความรู้ไม่ถึงมาตรฐาน ที่จะศึกษาต่อใน ระดับที่สูงขึ้นไปได้ ก็จะเป็นการลงทุนที่สูญ เปล่า การช่วยเหลือเพื่อให้มีการปรับปรุง โรงเรียนราชบุรี สอนศาสนาอิสลามให้มีความ รู้วิชาสามัญในระดับมาตรฐานที่จะสามารถเข้า ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปได้โดยรีบด่วนนั้น นอกจากจะเป็นการแก้ปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นเป็นการล่วงหน้าแล้ว ยังจะเป็นการเข้าถึง ประชาชนและเป็นการัดหนทางที่ขบวนการ แบ่งแยกดินแดนจะเข้าไปยุ่ง ส่งเสริมได้อีก ทางหนึ่งด้วย

๔. ให้ทางราชการพิจารณาจัดตั้งอิสลาม

วิทยาลัยขึ้นในจังหวัดใด ในจังหวัดชายแดนภาคใดอีกแห่งหนึ่ง โดยเปิดสอนในระดับชั้น ม.ศ. ๑- ม.ศ. ๕ และใช้หลักสูตรเดียวกับ อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ที่ตั้งอยู่ใน กรุงเทพมหานคร

เหตุผล เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้น ทางราชการไม่สามารถจะบรรจุวิชาศาสนาอิสลาม เข้าไว้ในหลักสูตรได้ เพราะโรงเรียนในระดับนี้มีจำนวนจำกัด และนักเรียนที่เข้าไปเรียน ก็มี ไซ้จะมีแต่มุสลิมเท่านั้น ดังนั้น เพื่อสนองความต้องการของชาวไทยมุสลิมที่จะศึกษาวิชาศาสนาอิสลาม ในระดับที่สูงกว่าระดับประถมศึกษา ทางราชการจึง ควร พิจารณาจัด ตั้งอิสลามวิทยาลัย ในจังหวัดชายแดนภาคใดอีกแห่งหนึ่ง โดยมีหลักสูตรต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับอิสลามวิทยาลัย แห่งประเทศ ไทยที่ตั้งอยู่ใน กรุงเทพมหานคร สำหรับคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเรียนนั้น นอกจากจะรับจากผู้สำเร็จจากโรงเรียนรัฐบาลแล้ว ยังจะรับจากผู้สำเร็จจากโรงเรียนราษฎร์ สอนศาสนาอิสลามที่มีมาตรฐานการศึกษา ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการรับรองแล้วว่า อยู่ใน มาตรฐานที่จะเข้าศึกษาต่อได้

๕. ให้ทางราชการพิจารณาจัดตั้งคณะ ศาสนศาสตร์หรือ แผนกวิชา ศาสนาอิสลามใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เหตุผล เนื่องจากยังมีชาวไทยมุสลิมเป็น จำนวนมากที่ต้องการศึกษาวิชาศาสนาอิสลาม ในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับปริญญา ดังจะ เห็นได้จากการที่มีผู้ไปศึกษาวิชานี้ในต่างประเทศ เช่น ประเทศอียิปต์ ซาอุดีอาระเบีย อินโดเนเซีย เป็นต้น ดังนั้นหากทางราชการ จะเปิดทำการสอนวิชานี้ในประเทศก็จะเกิดผล ดีในหลายด้านด้วยกัน กล่าวคือ นอกจากจะสามารถประหยัดเงินตราต่างประเทศแล้ว ยัง จะได้ผลทางด้านจิตใจที่จะทำให้ประชาชนเห็นว่าทางราชการสนับสนุน และส่งเสริมศาสนาอิสลามอีกด้วย ยิ่งกว่านั้น ยังจะเป็นการแสดงให้เห็นต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศมุสลิมเห็นว่า ประเทศไทยนอกจากจะให้สิทธิเสรีภาพในการ นับถืออิสลามแล้ว ยังส่งเสริมให้มีการศึกษา วิชาศาสนาอิสลามในระดับสูง ๆ ด้วย

ค. เศรษฐกิจ

๑. ให้ทางราชการพิจารณาแก้ปัญหาการว่างงาน โดยการเร่งรัดโครงการส่งเสริมอาชีพ ของราษฎรทั้งในด้านการเกษตร การประมง และการอุตสาหกรรม

เหตุผล เนื่องจากประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เพิ่มจากเดิมมาก แต่การขยายทางเศรษฐกิจไม่ได้ส่วนสัมพันธ์กับจำนวน ประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้โอกาสการทำงาน

น้อยลง ๆ เช่น อาชีพการทำสวนยางก็ไม่ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเท่าใดนัก จึงทำให้คนต้องว่างงานกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะกลายเป็นปัญหาทางสังคมที่ทางราชการจะต้องหาทางแก้ไขการเร่งรัดส่งเสริมอาชีพของราษฎรก็เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ตรงจุดอีกทางหนึ่ง

๕. ให้ทางราชการเร่งรัดการดำเนินการตามโครงการสร้างเขื่อนชลประทานต่างๆ เช่น โครงการเขื่อนชลประทานปัตตานี โครงการเขื่อนเอนกประสงค์ที่บางรวง อำเภอบันนังสตา เป็นต้น

เหตุผล เช่นเดียวกับข้อเสนอข้อที่ ๑ เพื่อที่จะขยายโอกาสการทำงานของประชาชนให้มากขึ้น ประชาชนจะได้มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ที่แน่นอน ใจผู้ร้ายก็จะได้ลดลงไป

๓. ให้ทางราชการพิจารณาจัดสร้างถนนชนบทให้สามารถติดต่อกันได้โดยสะดวกในทุกฤดูกาล ถ้าเป็นไปได้ควรจะทำเป็นโครงการพิเศษ

เหตุผล ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น มีลักษณะดินฟ้าอากาศที่สามารถเพิ่มผลิตผลทางการเกษตรได้อีกมาก และมีทรัพยากรธรรมชาติที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อีกมากเช่นกัน แต่ติดขัดอยู่ที่การขนส่ง เพราะยังมีท้องที่ที่ห่างไกลทางคมนาคมอีกมาก การสร้างถนนชนบทให้สามารถติดต่อกันได้โดย

สะดวกในทุกฤดูกาล จึงเท่ากับเป็นการเพิ่มผลผลิตของจังหวัดชายแดนภาคใต้ และของประเทศชาติโดยตรง

๔. ให้ทางราชการพิจารณาจัดสรรงบประมาณพิเศษเพิ่มขึ้น เพื่อเร่งรัดโครงการเปลี่ยนยางพันธุ์เลวเป็นยางพันธุ์ดีให้เร็วขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และควรพิจารณาประกันราคาด้วย

เหตุผล เนื่องจากสวนยางในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นยางพันธุ์เก่า ซึ่งให้น้ำยางน้อย ทางราชการจึงมีโครงการที่จะเปลี่ยนยางพันธุ์เดิมเป็นยางพันธุ์ใหม่ ซึ่งให้น้ำยางมากกว่าหลายเท่า แต่เนื่องจากโครงการนี้ได้รับงบประมาณจำกัด จึงไม่สามารถจะดำเนินการเปลี่ยนพันธุ์เลวเป็นยางพันธุ์ดีได้รวดเร็วเท่าที่ควร ทางราชการจึงควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้เพิ่มขึ้นเป็นกรณีพิเศษ เพื่อเร่งรัดให้โครงการนี้สามารถดำเนินการได้โดยรวดเร็วต่อไป และเนื่องจากการทำสวนยางเป็นอาชีพหลักของประชาชนในจังหวัดภาคใต้ ดังนั้นการขึ้นลงของราคายางจึงกระทบกระเทือนต่อฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนส่วนใหญ่ กล่าวคือ เมื่อราคายางตก จะทำให้ประชาชนยากจนลงอย่างเห็นได้ชัด เพื่อที่จะประกันรายได้ของประชาชนในจังหวัดภาคใต้ มิให้กระทบกระเทือน

มากนัก ทางราชการควรพิจารณาประกันราคายาท่านองเดียวกับการประกันราคาข้าวต่อไปด้วย

๕. ให้ทางราชการพิจารณาจัดสร้างท่าเรือในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอาจจะเป็นที่จังหวัดปัตตานี หรือจังหวัดนราธิวาสก็ได้

เหตุผล การสร้างท่าเรือที่จังหวัดปัตตานี หรือจังหวัดนราธิวาสนี้ จะมีผลดังนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายในการขนส่งจะถูกลง กล่าวคือ แต่เดิมนั้นสินค้าจากจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จะถูกนำขึ้นไปท่าเรือจังหวัดสงขลา ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งไปยังท่าเรือสูงกว่า เพราะอยู่ไกลกว่า

(๒) จะทำให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เจริญขึ้น กล่าวคือ เมื่อมีการสร้างท่าเรือขึ้นกิจการต่างๆ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีท่าเรือก็จะเกิดขึ้น และจะทำให้คนมีงานทำมากขึ้น

(๓) จะมีผลทางด้านจิตใจ เช่น ผู้ที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองมักกะฮ์ จะสามารถไปขึ้นเรือที่ท่าเรือนี้ได้ โดยไม่ต้องมาขึ้นที่ท่าเรือกรุงเทพฯ หรือต้องนั่งเรือเล็กไปขึ้นเรือใหญ่ในทะเลหลวง ซึ่งเป็นการไม่ปลอดภัยอย่างยิ่ง เป็นต้น

๖. ในการรับสมาชิกนิคมสร้างตนเองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ทางราชการพิจารณารับบุคคลในท้องที่ก่อน ที่จะพิจารณารับบุคคลจากท้องที่อื่น

เหตุผล เท่าที่เป็นมาแล้วปรากฏว่าสมาชิกนิคมสร้างตนเองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลจากท้องที่อื่น ทำให้บุคคลในท้องที่มองเห็นไปว่า พวกตนไม่ได้รับความเป็นธรรม และทางราชการก็ติดกันคนในท้องที่ เป็นต้น จึงเห็นสมควรให้สิทธิแก่คนในท้องที่ก่อน

๖. การประชาสัมพันธ์

ให้ทางราชการพิจารณาปรับปรุงการจัดรายการทางวิทยุและโทรทัศน์ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สอดคล้องกับความต้องการและชนบ ประเพณีและวัฒนธรรม ของ ประชาชนในจังหวัดภาคใต้ กล่าวคือ ควรจะมีรายการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม รายการภาษาท้องถิ่น และรายการด้านวิชาการให้มากขึ้น

เหตุผล เนื่องจากวิทยุและโทรทัศน์เป็นอุปกรณ์ในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ปัจจุบันประเทศไทยเสียเปรียบประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย อยู่มาก ในแง่ที่สามารถจัดรายการ ได้สอดคล้องกับ ความต้องการของชาวไทยมุสลิม การปรับปรุงในด้านการ จัดรายการวิทยุ และ โทรทัศน์ จึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ทางราชการควรจะทำโดยรีบด่วน เพราะเป็นการจูงใจให้บังเกิดความยึดมั่นและเข้าใจถูกต้อง โดยเฉพาะการจัดให้มีรายการศาสนาอิสลามให้ประชาชนในท้องที่สนใจได้เข้าจิตใจ ย่อมไม่เป็นพิษและไม่เป็นภัยต่อสังคม และประเทศชาติอย่างแน่นอน

โหม่ๆ ในรายการ

พระบรมราโชวาท

ในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชวาท ความตอนหนึ่งว่า “.....การศึกษาขั้นอุดมกล่าวโดยย่อ คือการฝึกฝนสร้างเสริมความสามารถ และความเจริญงอกงามในวิทยาการส่วนหนึ่ง ในวิธีใช้ความคิดส่วนหนึ่ง ซึ่งเมื่อรวมกันเข้าแล้วจะยังผลให้บุคคลมีความสามารถเต็มที่ อาจนำเอาวิทยาการทั้งปวงไปใช้ได้อย่างถูกต้อง และบังเกิดประโยชน์อันสมบูรณ์ วิทยาการกับความคิดจึงเป็นปัจจัยสำคัญคู่กัน จำเป็นต้องใช้ประกอบกัน และหากจะพิจารณาให้ลึกลงไป ก็จะได้เห็นว่า ความคิดเป็นตัวนำวิชาการ เพราะต้องมีความคิดก่อนจึงจะใช้วิชาการได้ ดังนั้น จะต้องใช้ความคิดโดยอิสระอย่างกว้างขวาง จึงจะทำงานได้สุดฝีมือ

อันการคิดโดยเป็นอิสระนั้น ทุกวันนี้คนบางส่วนมักเข้าใจว่า คือ การคิดให้ผิดแปลก แตกต่างจากคนอื่น ๆ ความเข้าใจเช่นนั้นยังไม่ถูกแท้ จุดประสงค์สำคัญโดยตรงของการคิด ให้เห็นชัดแจ้งว่าอะไรเป็นอะไร สมมติว่าจะคิดหาทางปฏิบัติสำหรับการหนึ่งการใด ก็ต้องคิดให้แยบคายอย่างละเอียดรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลจนเห็นแจ้งถึงจุดมุ่งหมายอันถูกต้อง เทียบตรงของการที่จะทำนั้น รวมทั้งวิถีทางปฏิบัติครบทุกขั้นทุกตอนด้วย เป็นความจริงที่การคิดดังนี้อาจเป็นการซ้ำกับของผู้อื่นบ้าง แต่เชื่อว่าจะช่วยให้บรรลุประโยชน์อันพึงหวังได้แน่นอน ส่วนวิธีคิดที่มีจุดมุ่งหมายจะให้แปลกแตกต่างจากผู้อื่นเป็นที่ตั้งแต่อย่างเดียวนั้น ก็ทำได้เหมือนกัน แต่เกรงว่าจะไม่ทำให้เกิดประโยชน์อื่นใดขึ้นมา นอกจากความแปลกประหลาดที่มุ่งหมาย

ไว้แต่ต้นนั้นประการเดียว ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอให้บัณฑิตได้พิจารณาดูจึงดี ว่าจะควรใช้วิธีคิดอย่างไร ในการที่จะออกไปทำหน้าที่เพื่อประเทศชาติต่อไป.....”

การจัดซื้อยานพาหนะ

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณามิมีมติเห็นชอบด้วย และให้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานงบประมาณเกี่ยวกับเรื่องการจัดซื้อยานพาหนะ ดังนี้

๑. การจัดซื้อรถต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในประเภทรถสงคราม ซึ่งเป็นยุทธภัณฑ์ที่กระทรวงกลาโหม ได้รับการผ่อนผันยกเว้นอากรทางศุลกากรแล้ว ก็ให้จัดซื้อรถซึ่งผลิตจากต่างประเทศได้
๒. รถบางประเภทที่มีได้มีการผลิตหรือประกอบภายในประเทศ หรือมี แต่ไม่ถูกต้องตามความประสงค์ของการใช้งานทางการทหาร หรือมีไม่เพียงพอกับความต้องการในการใช้ราชการแล้ว กระทรวงกลาโหมควรจัดซื้อตามราคามาตรฐานที่สำนักงานงบประมาณกำหนด เพื่อจะได้อยู่ในระดับเดียวกับส่วนราชการอื่น ๆ ถ้าหากรถบางประเภทดังกล่าวไม่มีการผลิตหรือจำหน่ายในประเทศ หากประสงค์จะซื้อก็ขอให้ทำความตกลงกับสำนักงานงบประมาณเป็นราย ๆ ไป ทั้งนี้ให้รวมถึงส่วนราชการอื่น ๆ ด้วย

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๖๓ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๑๑)

การซื้อเครื่องพิมพ์ดีด

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เกี่ยวกับเรื่องการซื้อเครื่องพิมพ์ดีดว่า ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ซื้อเครื่องพิมพ์ดีดได้ทั้งสองแบบ คือทั้งแบบใหม่และแบบเก่า สุดแต่ความจำเป็นของแต่ละส่วนราชการ (เนื่องจากพนักงานพิมพ์ดีดที่มีอยู่ส่วนใหญ่อายุเครื่องแบบเก่า หรือพิมพ์เครื่องแบบใหม่ไม่ได้เลย) สำหรับส่วนราชการใดที่มีเครื่องพิมพ์ดีดปรับปรุงใหม่อยู่แล้ว ถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนเป็นอักษรแบบใหม่เป็นอักษรแบบเก่า ก็ให้ทำได้

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๑/ว. ๖๔ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๑)

การสั่งซื้อเครื่องโทรศัพท์และอุปกรณ์โทรศัพท์

เดิมคณะรัฐมนตรีได้มีมติว่า บรรดาหน่วยราชการ องค์กร และบริษัทของรัฐบาล ที่ประสงค์จะทำการติดตั้งหรือสั่งซื้อเครื่องโทรศัพท์และอุปกรณ์โทรศัพท์ ให้ส่งจ้างทำหรือสั่งซื้อ

จากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเพียงแห่งเดียว เว้นแต่องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ไม่มีจำหน่ายให้ จึงให้ซื้อจากร้านเอกชนได้

ต่อมากระทรวงคมนาคม เห็นว่าวิวัฒนาการกิจการสื่อสารในปัจจุบันได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จึงเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนมติเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่กล่าวข้างต้นเสียใหม่ ให้มีผลใช้บังคับแคบลงเหลือเพียงเครื่องโทรศัพท์และตู้สาขาโทรศัพท์ เฉพาะที่จะต้องเชื่อมโยงกับข่ายสายขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ที่ควรมอบให้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดทำดำเนินการให้ นอกนั้นควรให้หน่วยราชการ องค์การ และบริษัทของรัฐบาลดำเนินการได้เอง โดยขออนุญาตองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เพื่อเป็นหลักฐานว่าอุปกรณ์โทรศัพท์ที่จัดทำมานั้นจะนำมาติดตั้งเพื่อใช้เอง ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบด้วยและอนุมัติให้ดำเนินการตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๖๖ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๑)

การซื้อแอสฟัลต์จากองค์การเชื้อเพลิง

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณามีมติเห็นชอบด้วย และอนุมัติตามที่ประธานคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงระบบการก่อสร้างสถานที่ราชการและถาวรวัตถุของประเทศ เสนอว่าให้ยกเลิกพันธะที่บังคับให้ซื้อแอสฟัลต์จากองค์การเชื้อเพลิงเพียงแห่งเดียวนั้นเสีย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับเหมาได้แสวงหาแอสฟัลต์จากแหล่งผลิตอื่น ๆ ตามความสามารถของตน ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้ราคาก่อสร้างทางต่ำลง และถ้าเกิดความล่าช้าในการก่อสร้าง เพราะซื้อแอสฟัลต์ไม่ได้แล้ว ทางราชการย่อมพ้นจากความรับผิดชอบ และสามารถดำเนินการเร่งรัดเอาผิดกับผู้รับเหมาได้เต็มที่

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ สร.๐๒๐๓/ว. ๖๕ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๑)

การขลดเงินค่าจ้างเหมาก่อสร้างให้ผู้รับเหมา

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณามีมติเกี่ยวกับเรื่องการขอเพิ่มราคาก่อสร้าง ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงระบบการก่อสร้างสถานที่ราชการ และถาวรวัตถุของประเทศเสนอมาให้พิจารณา ดังนี้คือ

๑. สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างที่ยังมีงานก่อสร้างค้างอยู่ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๗ เป็นต้นไป ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องเรียกผู้รับเหมามาเจรจาทำความตกลงกัน ถ้าผู้รับเหมา มีความประสงค์จะทำงานก่อสร้างที่ค้างอยู่ต่อไป โดยปรับปรุงราคาค่าก่อสร้างเฉพาะงานส่วนที่ยังค้างอยู่ (โดยไม่หักเงินกำไร ๑๐%) เพิ่มขึ้นตามประเภทของงานก่อสร้างในราคารวมเฉลี่ยตามประเภทการก่อสร้างที่กำหนด ก็ให้ทำการก่อสร้างต่อไป แต่ถ้าผู้รับเหมาไม่ประสงค์จะทำงานต่อก่อนุมัติให้เลิกสัญญาโดยงดเว้นการปรับได้ และไม่ตัดสิทธิในการเข้าประมูลกับทางราชการ ทั้งสองกรณีดังกล่าวนี้ ผู้รับเหมาต้องให้คำรับรองด้วยว่า จะไม่เรียกร้องค่าเสียหายใดๆ จากทางราชการ

๒. สำหรับการประมูลจ้างเหมาก่อสร้างภายหลังวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ แต่ผู้ประมูล ยังไม่ได้มาทำสัญญากับทางราชการนั้น อนุมัติให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องเรียกผู้ประมูลได้มาเจรจาทำความตกลงและดำเนินการตามข้อ ๑ ได้ ถ้าผู้ประมูลได้ไม่ประสงค์จะทำสัญญาจ้างเหมา กับทางราชการตามที่ประมูลได้ ก้อนุมัติให้คืนเงินประกันซองไป และไม่ตัดสิทธิในการเข้าประมูลกับทางราชการ และให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องดำเนินการประมูลใหม่ได้

๓. ถ้ามีข้อสงสัยในทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องปรึกษาหารือ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงระบบการก่อสร้างสถานที่ราชการและถาวรวัตถุของประเทศโดยตรง และให้คณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจวินิจฉัยข้อหารือนั้นๆ ได้ตามที่เห็นสมควร

(หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๓/๖๖ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๑๗)

คังคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับเยาวชน

คณะกรรมการบริหารงานและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ได้พิจารณามีมติเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น ๒ คณะคือ

๑. คณะอนุกรรมการบริหารและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ประจำจังหวัดต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ผู้แทนหน่วยราชการ องค์การเอกชนและบุคคล ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเยาวชนในจังหวัดนั้น ๆ เป็นกรรมการ ทั้งนี้ โดยมีเจ้าหน้าที่เยาวชน จังหวัดของสำนักงานเยาวชนแห่งชาติเป็นอนุกรรมการผู้ประสานงาน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ คือ

ก. เสนอแนะนโยบายและโครงการส่งเสริมเยาวชนในจังหวัด ตลอดจนวางแผนพัฒนาเยาวชนของจังหวัดต่อคณะกรรมการบริหาร และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

ข. รับผิดชอบในการกำกับดูแลและประสานงานในการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนตามแผนงานและโครงการที่ได้รับอนุมัติ เพื่อให้บรรลุตามแนวนโยบายเยาวชนแห่งชาติ

ค. ศึกษาข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับเยาวชน

ง. ดำเนินการตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหาร และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

๒. คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนาเยาวชนแห่งชาติ โดยมีเลขาธิการเยาวชนแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรป. กลาง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานประมาณ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สภายวพุทธิกสมาคมแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ ยุวสมาคมแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขาธิการทำเนียบนายกรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่สำนักงานเยาวชนแห่งชาติ เป็นอนุกรรมการและเลขาธิการ

(ข่าวทำเนียบรัฐบาล วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๖)

สำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร

สำนักงานสถิติแห่งชาติ จะดำเนินการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากรทั่วประเทศ ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล โดยสำรวจด้วยวิธีตัวอย่าง เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของประชากรในด้านการเกิด การตาย การย้ายเข้าหรือย้ายออก ตลอดจนการคำนวณหา อัตราการเกิด อัตราการตาย การเพิ่มและประมาณจำนวนประชากรในอนาคตด้วย

การสำรวจในครั้งนี้จะแบ่งเป็น ๔ รอบ มีระยะเวลาห่างกันรอบละ ๓ เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๑๗ จนถึงเดือนกันยายน ๒๕๑๙ สำหรับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งจะออกสำรวจดังกล่าว ทุกคนมีบัตรประจำตัว อาจขอได้ ส่วนข้อความต่าง ๆ เฉพาะรายที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น ถือเป็นความลับโดยเคร่งครัด และจะประมวลขึ้นเป็นยอดรวมเพื่อใช้ประโยชน์ทางสถิติเท่านั้น

(วิทยาสารประจำวัน วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๑๗)

การรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างราชพัสดุ

เนื่องจากมีส่วนราชการต่าง ๆ เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างราชพัสดุมากราย และเพื่อที่จะให้คณะรัฐมนตรี ได้มีเวลาพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นและรีบด่วนมากขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงได้พิจารณามิมีมติมอบให้กระทรวงการคลัง เป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้ส่วนราชการต่าง ๆ รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างราชพัสดุได้ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๓/ ว. ๑๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗)

การขออนุมัติแต่งตั้งคณะผู้แทนหรือจัดส่งข้าราชการไปต่างประเทศ

เดิมคณะรัฐมนตรี ได้มอบอำนาจให้ท่านนายกรัฐมนตรี เป็นผู้พิจารณาอนุมัติเกี่ยวกับเรื่องการแต่งตั้งคณะผู้แทน หรือจัดส่งข้าราชการไปร่วมการประชุม ศึกษา ดูงาน และไปราชการ ณ ต่างประเทศ

ต่อมาคณะรัฐมนตรี ได้พิจารณาเรื่องนี้ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๑๗ แล้วมีมติมอบหมายให้รัฐมนตรีกระทรวงเจ้าของเรื่อง เป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้ข้าราชการไปร่วมการประชุม ศึกษา ดูงาน และไปราชการต่างประเทศ รวมทั้งประเทศในกลุ่มคอมมิวนิสต์' การรับเป็นเจ้าภาพ หรือร่วมจัดการประชุมที่มีใช้ระดับผู้แทนต่างประเทศ การจัดการประชุมย่อย และการจัดสัมมนา เฉพาะในกรณีที่ได้มีการทำความตกลงเรื่องตัวบุคคลกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และทำความตกลงการเงินกับสำนักงบประมาณเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยให้รวมถึงรัฐวิสาหกิจด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการลดภาระของท่านนายกรัฐมนตรี ให้ ได้มีเวลาพิจารณาการแผ่นดินด้านอื่น ๆ

ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๑/ว. ๑๓ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๑๑)

แผนรัฐสวัสดิการ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบในโครงการช่วยเหลือให้สวัสดิการแก่ประชาชนที่ยากจน มีรายได้น้อยทั่วประเทศตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรีเสนอ ตามโครงการนี้จะให้มีการสำรวจประชาชนผู้ยากจนหรือมีรายได้น้อยทั่วประเทศ แล้วทำทะเบียนไว้เพื่อให้ความช่วยเหลือในคราวเกิดจำเป็นหรือให้ความช่วยเหลือตามที่ต้องการ โดยในเบื้องต้นทางกระทรวงพาณิชย์จะให้ความช่วยเหลือด้วยการให้ซื้อข้าวสารใน ราคาถูกกว่าท้องตลาด

นอกจากเรื่องข้าวดังกล่าวแล้ว รัฐบาลก็จะให้สวัสดิการแก่ประชาชนผู้ยากจนในด้านอื่น ๆ อีก เช่น ให้ซื้อของถูก เป็นต้น

ส่วนการที่จะกำหนดว่า ประชาชนผู้มีรายได้เท่าใดจึงจะถือว่าเป็นผู้ยากจนหรือมีรายได้น้อยนั้น จะได้มีการประชุมนักวิชาการ นักสังคมสงเคราะห์เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์กันไป(น.ส.พ. สยามรัฐฉบับวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๑๑)

เกี่ยวกับเรื่องนี้ บทบรรณาธิการสยามรัฐฉบับที่ ๕๑ กรกฎาคม ๒๕๑๑ ได้แสดงความเห็นสนับสนุนโครงการช่วยเหลือด้านสวัสดิการดังกล่าวข้างต้นโดยมีข้อที่น่าเป็นห่วงคือ หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้จะได้รับมอบหมาย ให้เป็นผู้จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่ประชาชนผู้ยากจนทั่วประเทศในราคาถูกและกฎเกณฑ์วิธีการควบคุมในการจัดสรรจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคเหล่านั้นจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนเพราะถ้าหากมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นแล้ว งานดังกล่าวนี้ก็ล้มเหลว เกิดความเสียหายได้

ครับ นับว่าเป็นข่าวที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่ง สำหรับประชาชนผู้ยากไร้และก็น่าเป็นห่วงอย่างที่สยามรัฐ" ว่าไว้จริง ๆ

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้

ธงชัย วาณิชชกะ

สุพจน์ สาทรกิจ

สุธี สุทธิสมบูรณ์

ปรีชา สุวรรณทัต

สนอง เทียนมณี

ไปสอบเลื่อนชั้นเป็นการเดินทางไปราชการหรือไม่

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๕๓๐๑

ขอเรียนถามว่า ข้าราชการไปสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนตำแหน่งเป็น
ซี ๔, ๕, ๖ หรือเพื่อเลื่อนชั้นตรี โท เอก จะถือว่า

๑. เป็นการไปราชการและเบิกค่าใช้จ่ายในการไปสอบตาม พ.ร.ฎ. ค่า
ใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้

๒. เป็นการไปราชการแต่เบิกค่าใช้จ่ายในการไปสอบตาม พ.ร.ฎ. ค่า
ใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการไม่ได้

๓. ไม่เป็นการไปราชการต้องลากิจไปสอบตามระเบียบการลา ฯ ขอได้
กรุณาแจ้งให้ทราบและขอทราบหลักฐานอ้างอิงด้วย

ตอบ : การเดินทางไปสอบเลื่อนชั้น จะเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ
ได้หรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ถ้าเป็นการเดินทางไปสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้น เช่น เป็นข้าราชการ
ชั้นตรี ตำแหน่งประจำแผนกการใดแผนกหนึ่งในส่วนภูมิภาค และกรมเจ้าสังกัด
เปิดสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นเป็นข้าราชการชั้นโท เช่นนี้ การเดินทางไปสอบ
ของข้าราชการ ถือได้ว่าเป็นการเดินทางไปราชการจึงมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการ
เดินทางไปราชการตามนัยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ
ได้ (เทียบตามนัยหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ มท.๕๒๓๘๘(ปรบ.)/๒๕๐๔ ลงวันที่
๑๕ กันยายน ๒๕๐๔) ซึ่งได้พิมพ์หนังสือที่อ้างอิงไว้ให้แล้ว

๒. แต่ถ้าเป็นการ สอบแข่งขันตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ฯ กรณีนี้ จะเห็นได้ว่า เป็นการสอบโดยทั่วไป บุคคลภายนอกซึ่งมีคุณสมบัติเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ หรือแม้แต่ข้าราชการไม่ว่าในสังกัดเดียวกันหรือสังกัดอื่น ก็มีสิทธิมาสมัครสอบแข่งขันได้ กรณีเช่นนี้ แม้ข้าราชการจะได้เดินทางไปมาสอบ ก็ไม่ถือว่าเป็นการเดินทางไปราชการ จึงไม่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการได้ ทั้งนี้ ก็โดยเทียบตามนัยกลับกันตามหนังสือกระทรวงการคลังฉบับดังกล่าว ที่ให้เบิกได้เฉพาะสอบคัดเลือกเท่านั้น การไปสอบแข่งขันจึงเบิกไม่ได้

๓. ตามปัญหาข้อ ๒ ของคุณ ถ้าไม่ถือเป็นการเดินทางไปราชการตาม นัย ๒ แม้จะเป็นการเดินทางไปสอบ ก็ต้องลาตามระเบียบว่าด้วยการลา

(สำเนา)

ที่ มท. ๕๒๓๘๙ (ปรบ.)/๒๕๐๔

กระทรวงการคลัง

๑๕ กันยายน ๒๕๐๔

เรื่อง เงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะของข้าราชการอัยการ

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ กค. ๑๓๙๙๖ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๐๔

ตามที่แจ้งว่า คลังจังหวัดปทุมธานีขัดข้องการจ่ายเงินค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะของ นายอมร มลิณทานุช อัยการผู้ช่วยประจำศาลจังหวัดธัญบุรี ซึ่งเดินทางไปมาสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ที่กรมอัยการ จึงขอให้ส่งคลังจังหวัดจ่ายให้ด้วย นั้น

กระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้จ่ายได้ จึงเรียนมาเพื่อทราบ และได้แจ้งให้จังหวัดปทุมธานีทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงนาม) วิศิษฐ์บรรณสาร

(ขุนวิศิษฐ์บรรณสาร)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองระบบการบัญชีและการคลัง

กรมบัญชีกลาง

สงสัยระเบียบคลังในเรื่องการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักกับสำนักงาน

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๕๒๙

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่าย ในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๖ วรรคสาม ที่ว่า “ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ชั้นโทขึ้นไปหรือข้าราชการอื่นที่เทียบเท่า เดินทางไปราชการภายในเขตจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีให้ใช้รถนั่งรับจ้างได้ ทั้งนี้ ยกเว้นการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักกับสำนักงาน” นั้น

สมมุติว่า ข้าพเจ้าเป็นข้าราชการชั้นโท ได้รับอนุญาตให้ไปราชการที่ กรมเพื่อนำของกลางไปส่งในกรุงเทพมหานคร ข้าพเจ้าเดินทางโดยรถไฟถึง กรุงเทพฯ เวลา ๑๗.๐๐ น. ซึ่งเป็นเวลาที่เลิกทำงานแล้ว จึงได้เข้าโรงแรมพัก นอนที่อยู่ใกล้กับสถานีรถไฟ รุ่งขึ้นว่าจ้างแท็กซี่นำของกลางไปส่งที่กรมฯ เป็นเงิน ๑๕ บาท เมื่อส่งของกลางแล้วกลับที่พักอีก ๑๕ บาท รวม ๓๐ บาท รุ่งขึ้นจึง โดยสารรถไฟกลับภูมิลำเนา อยากทราบว่าค่าแท็กซี่ไปกลับรวม ๓๐ บาทนี้จะเบิก ได้หรือไม่ เพราะดูตามพระราชกฤษฎีกา มาตรา ๒๐ ที่ยกมานี้ ตอนท้ายที่ว่า “ทั้งนี้ยกเว้นการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักกับสำนักงาน” แล้วก็จะเบิกไม่ได้ ซึ่งถ้าเบิกไม่ได้ก็จะเป็นการผิดข้อเท็จจริงและสุจริตที่จะเป็นไป ขอได้โปรดตอบ และอธิบายเหตุผลให้ทราบในวารสารข้าราชการต่อไปด้วย

ตอบ : คำว่า “ที่พัก” กับคำว่า “สำนักงาน” ตามนัยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ มีความหมายกว้างกว่าคำที่เข้าใจกันโดยทั่วไป กล่าวคือ คำว่าที่พัก หมายถึงสถานที่พักซึ่งข้าราชการได้ไปพักอยู่จริง อาจจะได้ แก่โรงแรม หรือที่เช่าพักแรม หรือเคหะสถานอื่นใดก็ได้ ส่วนคำว่าสำนักงาน หมายถึงสถานที่ราชการ ซึ่งข้าราชการผู้เดินทางจะไปติดต่อราชการด้วย ไม่จำเป็นต้องเป็นสถานที่ราชการที่ทำงานอยู่ตามปกติ

กรณีของคุณจึงไม่อาจที่จะเบิกรถนั่งรับจ้างได้ เพราะถือว่าเป็นการเดินทางไปกลับระหว่างที่พักกับสำนักงาน

การปันบำเหน็จบำนาญความชอบเมื่อเกษียณอายุราชการ

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๖๔๑๓

ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๑๖ สรุปว่า เพื่อให้ข้าราชการซึ่งจะต้องออกจากราชการเพราะเกษียณอายุ ได้รับการพิจารณาบำเหน็จความชอบประจำปีที่ยังค้างอยู่ และนำเงินบำเหน็จความชอบที่ได้รับนั้นมาคำนวณบำเหน็จบำนาญ ดังนั้น จึงขอทราบว่าจะปันบำเหน็จบำนาญความชอบต่อจากเงินเดือนสุดท้ายเพราะเกษียณอายุออกจากราชการ ให้เป็นจำนวนเงินเพิ่มอีกเท่าใด ขอท่านได้โปรดอธิบายขยายความโดยละเอียดตอบในวารสารข้าราชการด้วย เพื่อความกระจ่างและเป็นวิทยาทานแก่สมาชิกวารสารข้าราชการทั่ว ๆ ไป

ตอบ : การเลื่อนเงินเดือนในกรณีที่ถามมานี้ เป็นการเลื่อนเงินเดือนในวันที่ ๓๐ กันยายน ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของปีงบประมาณ ให้แก่ข้าราชการที่จะพ้นจากราชการการเพราะเกษียณอายุตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม เพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญ หลักเกณฑ์ดังกล่าวใช้กับข้าราชการวิสามัญและลูกจ้างประจำได้ด้วย เพราะคณะรัฐมนตรีมีมติให้เลื่อนได้ทำนองเดียวกัน

ผู้ที่จะได้เลื่อนเงินเดือนหรือค่าจ้างในกรณีดังกล่าว มีหลักเกณฑ์อยู่ว่า ถ้ายังไม่ครบเกษียณอายุก็จะเลื่อนตามปกติได้และเลื่อนได้เพียงอีก ๑ ขั้น เช่น ผู้ที่จะครบเกษียณอายุได้รับเงินเดือนในอัตรา ๖,๕๐๕ บาท เป็นข้าราชการชั้นเอก ในวันที่ ๓๐ กันยายนก็จะเลื่อนเป็น ๖,๘๗๕ บาท ได้หากอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเลื่อนเงินเดือนตามปกติถ้ายังไม่ครบเกษียณอายุได้ ส่วนผู้ที่ได้รับเงินเดือน ๖,๘๗๕ อยู่แล้วในขณะนี้ ก็จะเลื่อนไม่ได้เพราะเป็นข้าราชการชั้นเอกเต็มขั้นเสียแล้ว ถ้ายังไม่ครบเกษียณอายุก็เลื่อนไม่ได้อยู่แล้ว เป็นต้น

เรื่องทูลเกล้าฯ ถวาย ก.พ. แก้วไข

ผู้ถาม : สมาชิกจากจังหวัดสงขลา

๑. ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ของกรมการแพทย์และอนามัย ใช้สิทธิ

เบิกเงินค่ารักษาพยาบาล ของตนเองและครอบครัว ประเภทคนไข้นอก และใน ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ผิดระเบียบหรือไม่

๒. ข้าราชการที่ลาศึกษาต่อต่างประเทศ ด้วยทุนประเภท ๒ เมื่อจบ การศึกษาชั้นปริญญาตรี ต่อมาได้รับอนุมัติให้ลาศึกษาต่อปริญญาโทติดต่อกัน ขอ ทราบว่าผู้นั้นมีสิทธิได้ปรับวุฒิชั้นปริญญาตรีในระหว่างการศึกษาปริญญาโทได้หรือไม่ ประการใด

๓. ขณะนี้ แผนกการต่าง ๆ เช่น ดำรวจ ทหาร กำลังแก้ไขเปลี่ยนแปลง ระเบียบการต่าง ๆ เพื่อยกฐานะ ข้าราชการที่ตั้งใจปฏิบัติงานมาด้วยดี รับราชการ มานาน ให้ได้เลื่อนยศเป็นชั้นสัญญาบัตร สำหรับข้าราชการพลเรือน ตามมาตรา ๕๗ วางหลักเกณฑ์การเลื่อนข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวาเป็นชั้นตรีโดยไม่ต้องสอบ นั้น ไม่ได้แก้ไขหลักเกณฑ์ใด ๆ จึงขอกราบเรียน ก.พ. ได้โปรดพิจารณาข้อความที่ กล่าวว่า ได้รับเงินเดือนอันดับสี่ขั้นสูงสุดมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า สี่ปี ขอให้ เป็น เวลาหนึ่งปี เพราะอันดับสี่ขั้นสูงสุดของจัตวา หากไม่ได้ปรับเป็นชั้นตรีแล้ว ก็ จะ ต้องติดขั้นเงินเดือนอยู่สี่ปี ซึ่งเป็นการบั่นทอนกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง กระผมจึงใคร่กราบขอวิงวอน เพื่อข้าราชการจัตวาที่แก่ ๆ แต่เป็นผู้มีความรู้ความ สามารถตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการมาด้วยดีเป็นเวลานาน จะได้ไม่ติดขั้นเงินเดือน และ “จัตวาแก่” มีโอกาสปรับชั้นสัญญาบัตรกับเขาบ้าง

ตอบ : ๑. ตามปัญหาข้อนี้ของคุณ ไม่ทราบว่าขัดข้องในเรื่องการเบิกค่ารักษา พยาบาลอะไร เพราะตามคำถามของคุณก็บอกว่า ใช้สิทธิเบิกตามระเบียบแล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้น ก็ย่อมมีสิทธิเบิกได้ตามระเบียบอยู่แล้ว จึงไม่ผิดอะไร แต่ผมคิดว่า คุณคงมีอะไรที่ข้องใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่คุณให้รายละเอียดมายังไม่เพียงพอ กรุณา ให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมมาใหม่ด้วยครับ

๒. การปรับวุฒินั้นโดยปกติจะต้องพิจารณาหน้าที่ความรับผิดชอบของ ตำแหน่งที่ซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานอยู่ว่าควรใช้คุณวุฒิตามที่ขอปรับหรือไม่ ดังนั้นใน ระหว่างลาไปศึกษาซึ่งยังไม่มีผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น จึงไม่อาจพิจารณาปรับ วุฒิได้

๓. ขณะนี้ ได้มีการเสนอเพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนขึ้นใหม่ทั้งหมดและคาดว่าจะได้เสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในเร็ววันนี้ ตามร่างพระราชบัญญัติใหม่นี้ได้กำหนดหลักการที่ให้ความเป็นธรรมแก่ข้าราชการทุกระดับยิ่งขึ้น และสำหรับปัญหาที่คุณเสนอมานี้ เข้าใจว่าคงจะได้นำมาพิจารณาและหาทางแก้ไขไว้ในพระราชบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่นี้ด้วยแล้ว

การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนผู้ลาไปเรียนภาษาอังกฤษ ๒ เดือนที่สถาบันบัณฑิต ฯ

ผู้ถาม : สมาชิกไนน์เบอร์

ผมมีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย คือ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎ ก.พ. ฉบับ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) และ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๗๓๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือนและการเลื่อนขึ้นเงินเดือน

กล่าวคือผมสงสัยว่า ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ พ.ศ. ๒๕๐๔ ข้อ ๔ อนุ ๑๑ ซึ่งเพิ่มเติมโดย กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) กล่าวว่า ข้าราชการผู้ซึ่งจะได้เลื่อนขึ้นเงินเดือนต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ คือในรอบปีที่แล้วมา ต้องไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ไปศึกษาในประเทศหรือต่างประเทศ เจตนารมณ์ของกฎหมายนี้มุ่งบังคับเฉพาะผู้ที่ลาไปศึกษาภายในประเทศหรือต่างประเทศ ในกรณีที่ลาไปศึกษาเป็นระยะเวลานาน ๑-๒ ปี หรืออย่างไรกันแน่

ที่ผมสงสัยเพราะอนุ ๑๑ นี้มิได้กำหนดระยะเวลาไว้ ผมจึงเข้าใจว่าหมายถึงลาไปศึกษาเป็นเวลานาน ๆ กล่าวคือเป็นนักศึกษาของสถาบันใดสถาบันหนึ่งเลย เช่นนักศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือว่า เมื่อราวเดือนมิถุนายน ๒๕๑๖ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้เปิดหลักสูตรพิเศษ คือการศึกษาภาษาอังกฤษแบบ Intensive Course ระยะเวลา ๑๕ สัปดาห์ และมติคณะรัฐมนตรีอนุญาตให้

ร.ม.ต. เจ้าสังกัดเป็นผู้อนุญาตให้ลาไปศึกษาได้ โดยให้ถือเป็นลา จะเข้าข้อ ๔ (๑๑) หรือไม่ ผมเข้าใจว่าน่าจะไม่ใช่ข้อ ๔ (๑๑) เพราะอนุ ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ขณะนั้นยังไม่มีกรณีลาไปเรียน Intensive Course ของสถาบันบัณฑิตฯ มีแต่การเข้าเป็นนักศึกษาสามัญของสถาบันเลย เพราะการเรียน Intensive Course นั้น ถ้าทดสอบไม่ผ่านจะต้องกลับมาทำงานตามปกติ แต่ถ้าผ่านการทดสอบแบบภาษาอังกฤษแล้ว จะต้องลาศึกษาเป็นนักศึกษาสามัญอีกครั้งหนึ่งและต้องใช้เวลาศึกษาอีก ๒ ปี ผมเห็นว่าการลาอีก ๒ ปีนี้จึงเข้าข้อ ๔ (๑๑) ส่วนการลาเรียน Intensive Course ๑๕ สัปดาห์นั้นไม่ใช่ข้อ ๔ (๑๑) ที่ผมเข้าใจ เช่นนี้เพราะว่าข้อ ๔ (๑๑) นั้นแก้ไขเมื่อปี ๒๕๑๕ แต่ Course พิเศษของสถาบันบัณฑิตฯ นั้น เพิ่งเริ่มเมื่อปี ๒๕๑๖ จึงใช้บังคับไม่ได้ ผู้ลาไปเรียนจะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนหรือไม่

ผมจึงขอถามปัญหา คือ

ผู้ที่ลาไปเรียน Intensive Course (ภาษาอังกฤษแบบเข้ม) ของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เวลาเพียง ๑๕ สัปดาห์แล้วกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อ โดยมีได้ลาศึกษา (เป็นนักศึกษาสามัญของสถาบันบัณฑิตฯ) ต่ออีก ๒ ปี จะได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือไม่ และเหตุผลประกอบด้วย

ตอบ : ก่อนอื่นขอทำความเข้าใจเรื่องการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาภาษาอังกฤษ ๒ เดือนของสถาบันบัณฑิตฯ เสียก่อน อันที่จริงหลักสูตรนี้ได้เปิดมาอย่างน้อยก็ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๒ เป็นต้นมา เพราะในปี ๒๕๑๒ นี้เอง สำนักงาน ก.พ. ได้ส่งข้าราชการไปศึกษาหลักสูตรนี้ด้วยแล้ว

ดังนั้น เมื่อมีกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๗๗ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ประกาศใช้ การลาไปศึกษาภาษาอังกฤษ ๒ เดือนก็ต้องถือว่าเป็นการลาไปศึกษา เพราะเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา ซึ่งไม่อาจพิจารณาเป็นการลาอย่างอื่นได้ อย่างไรก็ตามหาก

เป็นการลาไปศึกษาไม่เกินสองเดือนอาจได้รับการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๗/๓๓ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ซึ่งมีหลักการให้ับระยะเวลาการปฏิบัติงานในรอบปีเพียง ๙ เดือนเป็นเกณฑ์การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนในกรณีปกติได้

ยังข้องใจปัญหาการเลื่อนขั้นตามระบบจำแนกตำแหน่ง

คำถาม : สมาชิกเลขที่ ๔๔๓๔

การเลื่อนขั้นตามระบบจำแนกตำแหน่ง ซึ่งตอบปัญหาไว้ในวารสารข้าราชการ ฉบับที่ ๖ ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๗ (หน้า ๗๙) มีความพอสรุปได้ว่า ข้าราชการชั้นโทระดับมาตรฐานกลางที่ ๔ สอดคล้องในตำแหน่งระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ (ขั้นเอก) ไปได้ จะบรรจุเลื่อนขั้นไปดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ ในอัตราว่างได้ต้องได้รับเงินเดือนที่กำหนดไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีด้วยนั้น แต่ได้รับทราบจากเจ้าหน้าที่กองการเจ้าหน้าที่ กรมสรรพากร ว่าตามระบบจำแนกตำแหน่งในกรณีดังกล่าว จะต้องได้เงินเดือนถึงขั้นแรกของตำแหน่งระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ เสียก่อน จึงจะบรรจุเลื่อนให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ ในอัตราว่างได้ เช่น ข้าราชการชั้นโทเงินเดือน ๓,๐๓๐ (อัตราเก่าเดิม ๒,๔๕๐) จะบรรจุเลื่อนให้ดำรงตำแหน่งระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ ในอัตราว่างยังไม่ได้ ต้องได้รับเงินเดือน ๓,๔๒๐ (อัตราเก่าเดิม ๒,๗๕๐) เสียก่อน จึงจะบรรจุเลื่อนขั้นได้ อันผิดแผกแตกต่างไปกว่าระบบเดิม (ระบบขั้นยศ) ซึ่งบรรจุเลื่อนขั้นได้แบบอัตราเงินเดือนกระโดดข้ามไปรับเงินเดือน ในขั้นแรกของขั้นที่ได้เลื่อนสูงขึ้นเลย แต่ระบบการจำแนกตำแหน่งบรรจุเลื่อนขั้นในอัตราว่างแบบเงินเดือนกระโดดข้ามไม่ได้ ถ้าตามข้อเท็จจริงเป็นเช่นนั้นแล้ว ระบบการจำแนกตำแหน่งก็ยังมีข้อเสียอยู่ในกรณีเช่นนี้ อันสมควรจะได้มีการแก้ไขให้ดีกว่าของเดิมหรืออย่างน้อยก็เสมอเหมือนของเดิม แต่ความเป็นจริงจะเป็นประการใดขอได้ตอบแจ้งให้ทราบให้เป็นที่ชัดเจนด้วย

ตอบ : ผมคิดว่าคงจะมีการเข้าใจสับสนไปบ้างเกี่ยวกับการเลื่อนชั้นตามระบบ
 จำแนกตำแหน่งตามปัญหาที่ถามมานั้น หากจะตอบเป็นคำบรรยายก็คงจะยาวหลาย
 หน้า เลยขอตอบแบบยกตัวอย่างจะดีกว่า เช่น นาย ก. ข้าราชการพลเรือนสามัญ
 ชั้นโท อัตราเงินเดือน ๓,๐๓๐ บาท ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๔
 สอดคล้องเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๕ (โท-เอก)
 และที่ ๖ (เอก) ไว้ได้

- ดังนั้นเมื่อมีตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๕ ว่างก็แต่งตั้งให้
 นาย ก. ดำรงตำแหน่งชั้นโท ในระดับมาตรฐานกลางนี้ได้ โดยให้ได้รับเงินเดือน
 ในอัตราเท่าเดิม และเมื่ออัตราเงินเดือนของนาย ก. เลื่อนต่อไปจนถึง ๓,๔๒๐ บาท
 ก็เลื่อนเป็นชั้นเอกได้ เพราะหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการรับเงินเดือนของ
 ข้าราชการในระบบจำแนกตำแหน่งนั้น ให้แต่งตั้งดำรงตำแหน่งที่สอบได้และให้
 รับเงินเดือนในอัตราขั้นต่ำของตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่ผู้นั้นรับเงินเดือน
 เกินกว่าขั้นต่ำแล้ว ก็รับเท่าที่ได้รับอยู่ ฉะนั้น เมื่อจะแต่งตั้ง นาย ก. ให้ดำรง
 ตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๕ (โท-เอก) จึงต้องแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งชั้น
 โทและรับเงินเดือนเท่าเดิมไปก่อน จะเลื่อนเป็นชั้นเอกทีเดียวไม่ได้ (ถ้าจะให้ชด
 เจนยิ่งขึ้น กรุณาเปิด พ.ร.ฎ. กำหนดตำแหน่งฯ สำหรับส่วนราชการที่คุณสังกัดอยู่
 มาตรา ๒๑ จะระบุไว้ว่า ข้าราชการผู้ที่ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางใด
 หากได้รับเงินเดือนเท่า หรือ สูงกว่า ขั้นต่ำของชั้นที่สูงขึ้น ก็ให้ผู้บังคับบัญชา
 พิจารณาส่งเลื่อนชั้นได้เลย)

อนึ่ง ข้อที่คุณได้ทราบว่าจะต้องได้รับเงินเดือนถึงขั้นแรกของระดับ
 มาตรฐานกลางที่ ๖ เสียก่อนนั้น เรื่องนี้จะเป็นระเบียบปฏิบัติภายใน ซึ่งส่วน
 ราชการที่ยังไม่ใช้ระบบจำแนกตำแหน่ง ก็อาจวางหลักเกณฑ์ทำนองนี้ขึ้นได้เช่น
 เดียวกัน

- และสำหรับเมื่อมีตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ ว่าง กรณีนี้
 เป็นกรณีที่ต้องเลื่อนชั้นข้าราชการด้วย เพราะในระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ เป็น

ตำแหน่งที่มีชั้นเอก เพียงชั้นเดียว เมื่อจะแต่งตั้งนาย ก. จึงต้องเลื่อนชั้น นาย ก. ด้วย กรณีจึงเข้าตามมติคณะรัฐมนตรี ที่อ้างถึง ฉะนั้นตามปัญหาที่คุณสงสัย ถ้าหากนาย ก. เงินเดือน ๓,๐๓๐ บาท ก็แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและเลื่อนเป็นชั้นเอก โดยไปรับเงินเดือน ๓,๔๒๐ บาทได้ ซึ่งก็เหมือนกับระบบเดิม ที่ให้ไปรับอัตรา ๓,๔๒๐ บาทได้เลย เพราะเป็นอัตราขั้นต่ำของตำแหน่ง ในระดับมาตรฐานกลางที่ ๖

อัตราเงินเดือนของข้าราชการในส่วนราชการที่ใช้ระบบจำแนกตำแหน่ง

ผู้ถาม : สมาชิกเก่า

นาย ก. ข้าราชการชั้นโท อยู่กรมที่ใช้ระบบจำแนกตำแหน่ง (พี.ซี.) แล้ว และอยู่ในระดับมาตรฐานกลาง ที่ ๔ เงินเดือนเดิม ๓,๓๐๐ บาท ปรับตามอัตราใหม่ เป็น ๓,๘๕๐ บาท ระดับมาตรฐานกลางที่ ๔ เดิมกำหนดเงินเดือนขั้นสูงสุดไว้ ๓,๘๕๐ บาท แล้ว จะถือเป็นอัตราสูงสุดของมาตรฐานกลางที่ ๔ ที่จะแก้ไขต่อไปหรือไม่ และต่อไปจะมีโอกาสได้เลื่อนเงินเดือนประจำปีไปจนถึงชั้นโทสูงสุด ๔,๓๓๕ บาท หรือไม่ โดยไม่ต้องเลื่อนเป็นมาตรฐานกลางสูงขึ้น ถ้าเลื่อนขึ้นต่อไปได้ก็จะมีปัญหาอย่างไร ถ้าเลื่อนไม่ได้จะเกิดปัญหาไม่ยุติธรรมอย่างร้ายแรงเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะปรากฏว่าในขณะนี้ยังมีบางกรมยังไม่ได้ใช้ระบบจำแนกตำแหน่ง (พี.ซี.) เมื่อยังไม่ได้ใช้ระบบ พี.ซี. ข้าราชการที่อยู่ในหลักเกณฑ์เดียวกันกับ นาย ก. ก็มี โอกาสเลื่อนเงินเดือนต่อไปได้ ถ้าเป็นเช่นนี้ก็ไม่ใช่ยุติธรรมอย่างแน่นอน ทำไม ข้าราชการซึ่งอยู่ในองค์การของรัฐเดียวกันจึงไม่อยู่ในระเบียบกฎข้อบังคับเดียวกัน ก.พ. ควรจะได้ให้ทุก ๆ กรมจัดระบบ พี.ซี. ไว้ให้เสร็จแล้วประกาศใช้พร้อม ๆ กัน ความยุติธรรมก็จะเกิดขึ้น ฉะนั้น ก.พ. จะมีวิธีแก้ไขความเหลื่อมล้ำในเรื่องนี้อย่างไร และ ก.พ. ได้คิดถึงกรณีอย่าง นาย ก. บ้างหรือไม่ ขอให้ตอบทางวารสารข้าราชการด้วย

ตอบ : เลื่อนเงินเดือนต่อไปได้จนถึงขั้นสุดท้ายของชั้นโท อันดับ ๓ และขณะนี้ ได้เสนอแก้ไขบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดตำแหน่ง ฯ ให้ สอดคล้องกับบัญชีอัตราเงินเดือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๑๗ อยู่แล้ว จึงไม่เกิดปัญหาเหลื่อมล้ำอย่างที่ท่านกังวลใจเลย

การเลื่อนเงินเดือนตามระบบจำแนกตำแหน่ง

ผู้ถาม : ข้าราชการในส่วนราชการที่ใช้ระบบจำแนกตำแหน่ง

ผมเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นโท อันดับ ๓ ชั้น ๓,๑๕๐ บาท ปรับใหม่เป็น ๓,๖๓๐ บาท เมื่อ ก.พ. นำระบบจำแนกตำแหน่งไปใช้ปรากฏว่า ก.พ. จัดให้ผมไปดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ ซึ่งอัตราเงินเดือนขั้นสูงสุดของตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ มีเพียง ๒,๕๕๐ บาท ปรับใหม่เป็น ๓,๐๓๐ บาท จึงมีปัญหว่าผมจะเลื่อนเงินเดือนต่อไปอย่างไร และการที่ ก.พ. จัดข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ นั้น ก.พ. ทราบได้อย่างไรว่า ข้าราชการผู้ใดทำงานอะไร มีมือแค่ไหน

ตอบ : โดยหลักการแล้วข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางใดก็ตาม จะเลื่อนเงินเดือนได้ไม่เกินอัตราขั้นสูงของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางนั้น ตามหลักดังกล่าวกรณีของคุณจึงเลื่อนเงินเดือนต่อไปอีกไม่ได้ เพราะคุณรับเงินเดือนเกินกว่าขั้นสูงของตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ แต่มีข้อยกเว้นไว้ สำหรับผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นครั้งแรกเมื่อปรับใช้ระบบจำแนกตำแหน่ง หากผู้นั้นรับเงินเดือนเกินกว่าขั้นสูงของตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางนั้นอยู่ก่อนแล้ว ก็ให้เลื่อนเงินเดือนต่อไปอีกได้ไม่เกินขั้นสูงของอันดับเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับอยู่ ฉะนั้นกรณีของคุณเข้าข้อยกเว้นจึงเลื่อนเงินเดือนต่อไปได้จนถึงอันดับ ๓

การจัดคนลงในตำแหน่งต่าง ๆ นั้น ยังมีกรณีเข้าใจผิดว่า ก.พ. เป็นผู้จัดให้ จึงขอเรียนว่า เมื่อจะปรับใช้ระบบจำแนกตำแหน่งในส่วนราชการใดก็ตามทาง ก.พ. จะเป็นผู้กำหนดตำแหน่ง ระดับตำแหน่ง ฯลฯ เท่านั้น ส่วนการพิจารณาจัดสรรเจ้าหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการให้ดำรงตำแหน่ง เป็นเรื่องของแต่ละส่วนราชการที่พิจารณาจัดตามความเหมาะสมของตนเอง

พระราชบัญญัติ
บำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๐)
พ.ศ. ๒๕๑๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗
เป็นปีที่ ๒๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๑๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เงินเดือนเดิม” ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เงินเดือนเดิม” หมายความว่า เงินเดือนเดือนสุดท้ายที่เคยได้รับสูงสุดในครั้งใดก่อนออกจากราชการ แต่ในกรณีที่มีการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการ เงินเดือนเดิมให้หมายความถึงเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่เคยได้รับสูงสุดในครั้งใดก่อนออกจากราชการ และได้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการนั้นแล้ว”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๑๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้าราชการผู้ใดเคยดำรงตำแหน่งในขณะเดียวกันหลายตำแหน่งแล้วพ้นจากตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงก่อนพ้นจากราชการ ให้ถือเงินเดือนเดือนสุดท้ายของตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนที่เคยได้รับอยู่นั้น เป็นเงินเดือนเดือนสุดท้ายสำหรับตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณ ในกรณีที่มิมีกฎหมายหรือข้อบังคับปรับอัตราเงินเดือนของตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงก่อนข้าราชการผู้นั้นพ้นจากราชการ ให้ถือเงินเดือนของตำแหน่งที่มีเงินเดือนสูงที่ปรับตามกฎหมายหรือข้อบังคับนั้นแล้ว เป็นเงินเดือนเดือนสุดท้ายสำหรับตั้งเป็นเกณฑ์คำนวณ”

มาตรา ๕ ให้ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับเบี้ยหวัดตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด หรือบำนาญปกติตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

ผู้ซึ่งกลับเข้ารับราชการใหม่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับโดยมิได้นับเวลาราชการติดต่อกันและถูกงดบำนาญตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๔๙๙ เมื่อออกจากราชการในหรือหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สำหรับบำนาญเดิมที่จะได้รับ ให้ได้รับตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้ผู้ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยนิรโทษกรรมในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ หรือกฎหมายว่าด้วยล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๗ ความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๐๒ มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญปกติตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ ให้ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ได้รับบำนาญพิเศษตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๓ ท้ายพระราชบัญญัติ

มาตรา ๙ ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษในฐานะทายาท ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะ อยู่ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ให้รวมบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มที่ได้รับอยู่ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราวสำหรับผู้ที่ได้รับเงินในงบประมาณเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. ๒๕๐๐ เข้าด้วยกันแล้วปรับให้ได้รับเป็นบำนาญพิเศษอย่างเดียวตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๔ ท้ายพระราชบัญญัติ

ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษในฐานะทายาท ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นต้นมา และได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับอยู่จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ได้รับบำนาญพิเศษตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๕ ท้ายพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๐ ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญตกทอดอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้รวมบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มที่ได้รับอยู่ตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราวสำหรับผู้ที่ได้รับเงินในงบประมาณเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. ๒๕๐๐ เข้าด้วยกันแล้วปรับให้ได้รับเป็นบำนาญตกทอดอย่างเดียวตามอัตราในบัญชีหมายเลข ๖ ท้ายพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัติ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ธรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

บัญชีอัตราเบชหวัดบ้านาญ
ท้ายพระราชบัญญัติบำเหน็จบ้านาญข้าราชการ
(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๑๗

บัญชีหมายเลข ๑

บัญชีปรับอัตราเบชหวัด หรือบ้านาญปกติ

เบชหวัด บ้านาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบชหวัด บ้านาญ บาท	เบชหวัด บ้านาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบชหวัด บ้านาญ บาท	เบชหวัด บ้านาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบชหวัด บ้านาญ บาท	เบชหวัด บ้านาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบชหวัด บ้านาญ บาท
		325	475	1,500	1,748	3,700	4,204
		350	500	1,600	1,860	3,800	4,315
		375	525	1,700	1,972	3,900	4,427
20	70	400	550	1,800	2,083	4,000	4,539
30	80	425	576	1,900	2,195	4,190	4,650
40	90	450	603	2,000	2,306	4,200	4,762
50	100	475	631	2,100	2,418	4,300	4,873
60	110	500	658	2,200	2,530	4,400	4,985
70	120	550	712	2,300	2,641	4,500	5,097
80	130	600	766	2,400	2,753	4,600	5,208
90	140	650	821	2,500	2,864	4,700	5,320
100	150	700	875	2,600	2,976	4,800	5,431
120	180	750	929	2,700	3,088	4,900	5,543
140	210	800	984	2,800	3,199	5,000	5,655
160	240	850	1,038	2,900	3,311	5,250	5,938
180	270	900	1,093	3,000	3,422	5,500	6,225

200	300	950	1,147	3,100	3,534	5,750	6,511
220	330	1,000	1,201	3,200	3,646	6,000	6,798
240	360	1,100	1,310	3,300	3,765	6,250	7,085
260	390	1,200	1,419	3,400	3,869	6,500	7,371
280	420	1,300	1,527	3,500	3,980	6,750	7,658
300	450	1,400	1,637	3,600	4,092	7,000	7,945
เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท
7,250	8,232	8,743	10,000	10,500	12,021	14,000	16,523
7,500	8,520	8,750	10,000	11,000	12,646	14,500	17,189
7,750	8,817	9,000	10,155	11,500	13,271	15,000	17,856
8,000	8,115	9,250	10,459	12,000	13,896	15,500	18,523
8,250	9,412	9,500	10,771	12,500	14,521	16,000	19,227
8,500	9,710	9,750	11,084	13,000	15,189		
8,725	9,968	10,000	11,396	13,500	15,856		

หมายเหตุ ผู้ใดได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญเดิมอยู่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้ แต่ได้รับอยู่ระหว่างสองอัตราใดก็ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญ โดยคำนวณเพิ่มให้ตามส่วนในระหว่างสองอัตรานั้น เศษของบาทให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

ตัวอย่าง บำนาญเดิมอัตรา ๗๒๒ บาท เป็นอัตราที่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้ แต่เป็นอัตราที่อยู่ในระหว่างอัตรา ๗๐๐ บาท กับ ๗๕๐

บำนาญเดิม ๗๐๐ บาท ได้บำนาญใหม่ ๘๗๕ บาท

บำนาญเดิม ๗๕๐ บาท ได้บำนาญใหม่ ๙๒๕ บาท

ฉะนั้น บำนาญเดิม ๗๒๒ บาท ได้บำนาญตามส่วนโดยคำนวณดังต่อไปนี้

บำนาญเดิมต่างกัน ๕๐ บาท บำนาญใหม่ต่างกัน ๕๐ บาท

ฉะนั้น บำนาญเดิมต่างกัน ๑ บาท บำนาญใหม่จึงต่างกัน ๑ บาท ๐๘ สตางค์
 บำนาญต่างกัน ๒๒ บาท บำนาญใหม่จึงต่างกัน ๒๓ บาท ๗๖ สตางค์
 ดังนั้น บำนาญเดิม ๗๐๐+๒๒ บาท (คือ ๗๒๒ บาท) บำนาญที่จะได้รับจึงเท่ากัน
 ๘๗๕+๒๓ บาท ๗๖ สตางค์ เป็น ๘๙๘ บาท ๗๖ สตางค์ บัดขึ้นเป็น ๘๙๙ บาท

บัญชีหมายเลข ๒

บัญชีปรับอัตราเบี้ยหวัดหรือบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยนิรโทษกรรมในโอกาสครบ

๒๕ พุทธศักราช หรือกฎหมายว่าด้วยล้างมลทินในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศักราช

เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท	เบี้ยหวัด บำนาญเดิม บาท	ให้ได้รับ เบี้ยหวัด บำนาญ บาท
1	75	80	826	240	1,944	450	3,266
5	135	90	897	260	2,078	475	3,420
10	218	100	968	280	2,212	500	3,573
20	353	120	1,109	300	2,345	550	3,853
30	465	140	1,250	325	2,499	600	4,132
40	540	160	1,391	350	2,652	650	4,410
50	614	180	1,533	375	2,806	700	4,690
60	685	200	1,676	400	2,959	750	4,913
70	756	220	1,810	425	3,113	800	5,136

หมายเหตุ ผู้ใดได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญเดิมอยู่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้ แต่ได้รับอยู่ระหว่าง
 สองอัตราใดก็ให้ได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญโดยคำนวณเพิ่มให้ตามส่วนในระหว่างสอง
 อัตรานั้น เศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

ตัวอย่าง บำนาญเดิมอัตรา ๓๔ บาท ๓๐ สตางค์ เป็นอัตราที่ไม่ตรงกับอัตราในบัญชีนี้ แต่
 เป็นอัตราที่อยู่ในระหว่างอัตรา ๓๐ บาท กับ ๔๐ บาท

	บ้านาญเดิม ๓๐ บาท	ได้บ้านาญใหม่ ๔๖๕ บาท
	บ้านาญเดิม ๔๐ บาท	ได้บ้านาญใหม่ ๕๔๐ บาท
ฉะนั้น	บ้านาญเดิม ๓๔ บาท ๓๐ สตางค์	จะได้บ้านาญตามส่วนโดยคำนวณดังต่อไปนี้
	บ้านาญเดิมต่างกัน ๑๐ บาท	บ้านาญใหม่ต่างกัน ๗๕ บาท
ฉะนั้น	บ้านาญเดิมต่างกัน ๑ บาท	บ้านาญใหม่ต่างกัน ๗ บาท ๕๐ สตางค์
	บ้านาญเดิมต่างกัน ๔ บาท ๓๐ สตางค์	บ้านาญใหม่ต่างกัน ๓๒ บาท ๒๕ สตางค์
ดังนั้น	บ้านาญเดิม ๓๐ + ๔.๓๐ บาท (คือ ๓๔ บาท ๓๐ สตางค์)	
	บ้านาญที่จะได้รับจึงเท่ากับ ๔๖๕ + ๓๒.๒๕ บาท เป็น ๔๙๗ บาท ๒๕ สตางค์	
	ปัดขึ้นเป็น ๔๙๘ บาท	

บัญชีหมายเลข ๑

บัญชีปรับอัตราบ้านาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ

๑. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบ้านาญพิเศษไม่เกิน ๑๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๕๐ บาท
๒. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบ้านาญพิเศษเกิน ๑๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของบ้านาญพิเศษเดิม
๓. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบ้านาญพิเศษเกิน ๓๐๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๑๕๐ บาท แต่เมื่อเพิ่มตามนี้แล้วถ้ามีจำนวนเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพียง ๑๐,๐๐๐ บาท
๔. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบ้านาญพิเศษตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้คงได้รับเท่าเดิม
๕. บ้านาญพิเศษที่ปรับแล้วตาม ๑, ๒ และ ๓ ถ้ามีเศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

บัญชีหมายเลข ๔

บัญชีปรับอัตราบำนาญพิเศษสำหรับทายาท ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่
ในอุปการะ ซึ่งมีสิทธิได้รับอยู่ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน

พ.ศ. ๒๕๐๒

๑. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกันไม่เกิน ๕๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๒๕ บาท
๒. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกันเกิน ๕๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกัน
๓. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกันเกิน ๑๐๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอื่น ๕๐ บาท แต่เมื่อเพิ่มตามนี้แล้วถ้ามีจำนวนเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพียง ๑๐,๐๐๐ บาท
๔. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษและเงินเพิ่มรวมกันตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไปให้คงได้รับเท่าเดิม
๕. บำนาญพิเศษและเงินเพิ่มที่ปรับแล้วตาม ๑. ๒. และ ๓ ถ้ามีเศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

บัญชีหมายเลข ๕

บัญชีปรับอัตราบำนาญพิเศษสำหรับทายาท ผู้อุปการะ
หรือผู้อยู่ในอุปการะซึ่งมีสิทธิได้รับตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๕๐๒ จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๑. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษไม่เกิน ๕๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๒๕ บาท
๒. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษเกิน ๕๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของบำนาญพิเศษเดิม

๓. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษเกิน ๑๐๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๕๐ บาท แต่เมื่อเพิ่มตามนี้แล้วถ้ามีจำนวนเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ให้ได้รับเพียง ๑๐,๐๐๐ บาท
๔. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้คงได้รับเท่าเดิม
๕. บำนาญพิเศษที่ปรับตาม ๑. ๒. และ ๓. ถ้ามีเศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

บัญชีหมายเลข ๖

บัญชีปรับอัตราบำนาญตกทอด

๑. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มรวมกันไม่เกิน ๒๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีก ๑๐ บาท
๒. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มรวมกันเกิน ๒๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ให้ได้รับเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่งของบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มรวมกัน
๓. ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญตกทอดและเงินเพิ่มรวมกันเกิน ๑๐๐ บาทขึ้นไป ให้ได้รับเพิ่มอีก ๕๐ บาท
๔. บำนาญตกทอดที่ปรับแล้วตาม ๑. ๒. และ ๓. ถ้ามีเศษของบาท ให้ปัดเป็นหนึ่งบาท

หมายเหตุ.— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงอัตราเบี้ยหวัดและบำนาญ เพื่อให้เหมาะสมแก่ค่าครองชีพในปัจจุบัน และเพื่อให้ผู้รับเบี้ยหวัด บำนาญ เสียภาษีเงินได้เอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติขึ้น

พระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๑๑๒ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๑๗

ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๗๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

เรื่อง การกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นสูงของตำแหน่งที่แต่งตั้งจากราชการชั้นพิเศษ
เรียน เวียนกระทรวงทบวงกรม

ด้วยสำนักงาน ก.พ. รายงานว่า ก.พ. ได้พิจารณาเห็นสมควรกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นสูงของตำแหน่งต่าง ๆ ที่แต่งตั้งจากราชการพลเรือนชั้นพิเศษใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๑๗ จึงขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ลงมติให้กำหนดอัตราเงินเดือนขั้นสูงของตำแหน่งที่แต่งตั้งจากราชการพลเรือนชั้นพิเศษเสียใหม่ ดังนี้

๑. ปลัดกระทรวงหรือตำแหน่งที่เทียบเท่า	๑๐,๙๐๐ บาท
๒. ปลัดทบวง รองปลัดกระทรวง อธิบดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า	๑๐,๓๔๐ บาท
๓. รองปลัดทบวง รองอธิบดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า	๙,๔๔๕ บาท
๔. ผู้อำนวยการกองหรือตำแหน่งที่เทียบเท่า	๘,๙๕๐ บาท
- จึงเรียนยืนยันมา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ลงชื่อ ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๘๐๒๒๒๘

ที่ สร. ๐๒๐๑/ว. ๗๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๑๗

เรื่อง ยกเลิกวันหยุดชดเชยของทางราชการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด และกระทรวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือที่ น.ว. ๗๕/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๐๔

ตามที่ได้ยืนยันมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องวันหยุดราชการว่า ถ้าวันหยุดราชการ
ประจำปีวันใดไปตรงกับวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ ก็ให้เลื่อนวันหยุดราชการประจำปีไปหยุด
ราชการในวันจันทร์ได้ ๑ วัน นั้น

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๑๗ คณะรัฐมนตรีได้
พิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งแล้ว ลงมติให้ยกเลิกการหยุดชดเชยวันหยุดราชการประจำปีซึ่งตรงกับ
วันเสาร์หรือวันอาทิตย์

จึงเรียนยืนยันมา

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง/ยิ่ง

(ลงชื่อ) ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

โทร. ๘๒๔๕๖๒

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

สมาคมข้าราชการพลเรือน

ยักษ์ใหญ่ใจแคบ

“อัทโน”

เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗ ผู้ประกอบอาชีพข้าราชการได้ร่วมใจกันจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทยขึ้น โดยตั้งใจจะให้ป็นศูนย์รวมหรือเป็นแหล่งกลาง เพื่อทำประโยชน์แก่สมาชิก และมวลชน รวมทั้งเพื่อช่วยพิทักษ์ประโยชน์และความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบอาชีพนี้

สมาคมข้าราชการ เป็นความคิดความฝันของข้าราชการมานานแล้ว คนที่คิดเอาไว้บางท่านคิดตั้งแต่อยู่ในอาชีพราชการจนเกษียณและล้มหายตายจากไปแล้วก็มากสมาคมก็ยังไม่สำเร็จสักที การที่ไม่สามารถจัดตั้ง

สมาคมได้สำเร็จเป็นเพราะ คนที่คิดเอาไว้คิดไว้คนเดียว หรือคิดไว้เฉยๆ แล้วปล่อยให้ความคิดตายตามตัวไป หรือบางคนเที่ยวขยายความคิดเห็นของตนกับคนอื่น แต่ไม่มีผู้สนับสนุน หรือสนับสนุนว่าเป็นความคิดดี แต่จะให้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมละก็ ไม่เอาด้วยเด็ดขาดที่ไม่เอาด้วยเพราะกลัว บางคนกลัวนายจะเขม่น บางคนว่ากฎหมายไม่เปิดช่องให้ตั้งยูเนียนแบบนี้ บางคนคิดว่าจะตั้งขึ้นมาเพื่อการเมืองต้องกลัวเอาไว้ก่อน บางคนคิดว่าเมื่อตั้งแล้วเดี่ยวเพื่อนชวนให้พากันสะไตรค จะพากันด่าตะหริดเสียก่อน เรียกว่ามีเหตุผลร้อยสี่พันอย่างที่ทำให้ไม่อาจจะรวมพลังกันได้สักที ถ้าไม่มีเหตุการณ์วันที่ ๑๔ ต.ค. สมาคมนี้ก็คงเป็นเพียงความฝันของข้าราชการที่ไม่อยากให้ใครเขาว่าทำงานแบบ “เข้าขามเห็นขาม” เท่านั้น

การตั้งสมาคมข้าราชการขึ้นมาได้ ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จขั้นแรก แต่ขออย่าได้ดีใจมากเกินไป ยิ่งก่อน เท่าที่ผ่านมาเป็นเพียงการเปิดฉากหลังการโหมโรงมานานแสนนานเท่านั้น ยังไม่มีการแสดงอะไรเลย คนดูทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิก ก็เฝ้าดูกันตาไม่กระพริบ ที่เป็นสมาชิกก็จับตาดูด้วยความเป็นห่วงและเอาใจช่วย ผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกก็ดูอย่างเอาใจช่วยบ้าง ดูอยู่เพราะความอยากรู้ว่าเขาทำอะไรกันบ้าง ที่จับตาดูด้วยความเขม่นเข่น

เขี้ยวก็พอหาทำยาได้อยู่หรอก ถือเสียว่าเป็นเรื่องธรรมดาอยู่แล้วกัน

เมื่ออ่านวัตถุประสงค์ของสมาคมแล้ว ก็พอสรุปได้ว่าสมาคมมีวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์คน และประโยชน์ท่าน เพื่อประโยชน์ตน หรือเพื่อประโยชน์ของสมาชิกทั้งหลายของสมาคม ซึ่งมีอาชีพรับราชการ จะได้มีการประสานงานกันดียิ่งขึ้น แลกเปลี่ยนความรู้กัน ให้เพิ่มพูนมากขึ้น ช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการ และเผยแพร่ความรู้ ซึ่งรวมความได้ว่า จะรักษาผลประโยชน์ของเพื่อนสมาชิกเอาไว้จนถึงที่สุด วังนั้นเถอะ ส่วนประโยชน์ท่าน หรือทำประโยชน์ให้ผู้อื่นที่อยู่นอกวงของสมาคม หรือผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกรวมทั้งประชาชนเป็นส่วนรวม ก็โดยดำเนินการทุกด้านเพื่อส่งเสริมและร่วมมือกับส่วนราชการให้มีการปรับปรุงแก้ไขระบบราชการ และการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การปฏิบัติราชการได้เป็นไปอย่างถูกต้องและบังเกิดผลดีกับส่วนรวม ทั้งนี้สมาคม ย้ำหนักหนาว่า ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการในทางการเมืองแต่อย่างใดทั้งสิ้น

ขณะนั้นนอกจากสมาชิกผู้ก่อตั้งแล้ว คงจะมีผู้สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่เป็นไปในลักษณะที่เพิ่มพูนอย่างเชื่องช้า สอดกับเป็นสมาคมข้าราชการ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะวิธีบริหารงานของสมาคม เป็นราชการมากเกินไป ซึ่งก็น่าเห็นใจเพราะผู้บริหารงานของ

สมาคมเป็นข้าราชการประจำด้วยกันทุกคน ลักษณะการบริหารงานของทางราชการ (ซึ่งไม่ดีเท่าไร) ย่อมจะมีอิทธิพลต่อการบริหารงานของสมาคมอย่างเต็มที่ แล้วหลีกเลี่ยงไม่ได้เสียด้วย

เมื่อสมาคมมีสมาชิกไม่มากพอที่จะทำให้เกิดพลังที่จะใช้ต่อรอง เพื่อพิทักษ์รักษาประโยชน์และความเป็นธรรมที่พึงมีแก่ข้าราชการ ก็เห็นที่จะต้องคอยไปก่อน ส่วนจะนานเกินรอหรือไม่ ขอให้ดูกันต่อไป แต่หวังเอาไว้ว่า คงจะไม่เหมือนกับสมาคมอื่นๆ ซึ่งตั้งขึ้นมาโดยการสนับสนุนของทางราชการ ซึ่งเมื่อตั้งขึ้นมาแล้ว มีการเคลื่อนไหวเพื่อทำประโยชน์น้อยมาก มีแต่จะจัดงานเพื่อสังสรรค์ ซึ่งไม่ให้ประโยชน์กับส่วนรวม และดูเหมือนจะออกนอกกรอบของวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้โดยไม่รู้ตัวอีกด้วย

สมาคมข้าราชการ น่าจะศึกษาข้อบกพร่องของสมาคมประเภทนี้เอาไว้บ้าง ถ้าไม่มีเวลาศึกษาเอง แต่อย่ากรูว์ว่ามีการบกพร่องอย่างไร ก็พอจะบอกได้ว่า เป็นเพราะสมาคมเหล่านั้น มีวิธีบริหารที่เป็นแบบฉบับของทางราชการอย่างไหนอย่างนั้น สอดกับที่ตั้งขึ้นมา เป็นสมาคมของข้าราชการ (บางกลุ่ม) โดยข้าราชการ (บางกลุ่ม) และ เพื่อข้าราชการ (บางกลุ่ม) ผลก็เป็นอย่างที่เห็นกัน คือไม่มีการทำประโยชน์ให้เป็นขั้นเป็นอันเพื่อสมาชิก และส่วนรวมเท่าที่ควร สมาคมข้าราชการคงจะไม่เอาอย่าง แต่

พิจารณาอีกทีก็น่าสงสัย เพราะสมาคมนี้ก็มีอะไรหลาย ๆ อย่าง เหมือนกันเสียเหลือเกิน

การจัดตั้งสมาคมขึ้นมาในช่วงเวลานี้ ถ้าจะว่ากันตามความเหมาะสมแล้ว น่าจะพูดได้ว่าเหมาะสมดีทุกอย่าง คือเหมาะกับภาวะแวดล้อมของสังคมปัจจุบัน ซึ่งคลี่คลายไปในทางที่เปิดโอกาสให้สมาชิกของสังคม ทั้งที่เป็นเอกบุคคล หรือ เป็นกลุ่ม ได้ใช้พลังปัญญาแก้ไขสิ่งบกพร่องและไม่เป็นธรรมในสังคม ให้เกิดความยุติธรรมแก่สังคมเป็นส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การผูกและเชิดขู่ระบบคุณธรรมในราชการ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้การบริหารราชการ ซึ่งมีผลโดยตรงกับบริการที่รัฐพึงให้กับประชาชนตามหน้าที่ จะได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอหน้า และทั่วถึง ประการที่สอง เป็นการเหมาะสมด้วยเวลา เพราะในขณะนี้ เป็นระยะเวลาที่มีการกล่าวขวัญกันอย่างกว้างขวางในเรื่องค่าตอบแทนหรือรายได้ของบุคคลในหลายอาชีพ ว่าไม่เป็นธรรม และไม่เพียงพอต่อการยังชีพซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการด้อยคุณภาพจากบริการที่บุคคลเหล่านั้น เป็นผู้มีหน้าที่และรับผิดชอบให้บริการอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริการของข้าราชการที่ให้กับประชาชน ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่า เป็นไปอย่างลำช้า ขาดประสิทธิภาพ ไม่เสมอหน้า และทั่วถึง ประการสุดท้าย เหมาะสมสำหรับความเสมอภาค ที่เป็นลักษณะสำคัญอันหนึ่งของสมาคม กล่าวคือ สมาชิกที่เป็นข้าราชการ

ตำแหน่งเสมียนพนักงาน หรือสมาชิกที่เป็นข้าราชการตำแหน่งปลัดกระทรวงมีสิทธิและได้รับประโยชน์เท่าเทียมกัน ซึ่งผิดกับสมาคมอื่นที่จัดขึ้นมาเพื่อบุคคลที่รับราชการบางระดับ เช่น เป็นระดับนักบริหารเป็นต้น ซึ่งพิจารณาดี ๆ แล้ว เป็นการแบ่งแยก และ ขาดความเสมอภาคสำหรับข้าราชการที่อยู่ต่ำกว่าระดับบริหาร ซึ่งก็ต้องรับผิดชอบในงานราชการเช่นเดียวกับข้าราชการในระดับบริหาร แล้วทำไมไปแบ่งแยกให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันเปล่า ๆ

ส่วนความไม่เหมาะสมก็พอมืออยู่บ้าง เท่าที่เห็นชัดเจนขณะนี้คือชื่อของสมาคม การใช้ชื่อสมาคมว่า สมาคมนักราชการพลเรือน แห่งประเทศไทย คำว่า พลเรือน ทำไมต้องเน้น จะคัดออกไปเสียไม่ได้หรือ ก็ในเมื่อเราจะตั้งสมาคมของคนที่เป็นข้าราชการ หรือคนที่ประกอบอาชีพรับราชการ โดยไม่ถือ ฝ่าย ประเภท ชั้น ตำแหน่ง เงินเดือน ยศ ฐานะศักดิ์อะไรกัน ก็แล้วทำไมจะต้องไปเน้นคำว่า พลเรือน ให้เกิดความกังขาว่านี่จะแบ่งแยกกันอีกหรือ ข้าราชการฝ่ายทหารเขาจะคิดอย่างไร การปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติ ข้าราชการทั้งฝ่ายพลเรือน และฝ่ายทหาร ไม่ได้มีส่วนร่วมกันหรือ ถ้ายอมรับความจริงว่า ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกันทั้ง ข้าราชการและประชาชนแล้วจะไปแบ่งแยกออกไปทำไม หรือผู้ก่อตั้งสมาคม คิดว่าการรวมพลังกันจะทำให้เฉพาะข้าราชการฝ่ายพลเรือนเท่านั้น

สมาคมต้องยอมรับสภาพความเป็นจริงอย่างหนึ่งว่า ในขณะนี้ สมาคมต้องการความสามัคคี เป็น

อย่างอื่น การที่จะทำให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีจนทำให้สมาคมมีพลังมากพอที่จะครอง เพื่อรักษารักษาประโยชน์ของมวลสมาชิก ตามที่คงปณิธานเอาไว้ได้ ก็โดยการเปิดโอกาสให้ข้าราชการทุกฝ่ายทุกคน ทุกประเภท มีโอกาสเข้ามาเป็นเจ้าของสมาคมเท่าเทียมกัน ควรจะเลิกความคิดและการกระทำที่จะเป็นบ่อเกิดของการแบ่งแยก ว่าสมาคมนี้เป็นสมาคมของข้าราชการและฝ่ายพลเรือนเท่านั้น เพราะการกระทำดังกล่าวนอกจากจะทำให้เกิดการแบ่งแยก และเสียประโยชน์แล้ว ยังเป็นการเห็นแก่ตัว การมีสายคาที่แคบและความอคติกับกษัตริย์ อนุญา อย่างชัดแจ้งอีกด้วย

สมาคมควรถือเอาความผิดพลาดของก.พ. ในอดีตมาเป็นบทเรียน การที่มองอะไรไม่ไกลพอของ ก.พ. ในอดีตทำให้เกิดหน่วยงานลักษณะเดียวกับก.พ. ซ้อนกันขึ้นมาหลายหลายแห่ง และเมื่อแยกออกไปจาก ก.พ. แล้ว แทนที่จะกลับอ่อนกำลัง รวมกันไม่ติด เป็นที่พึ่งที่อาศัยของข้าราชการไม่ได้ ถ้าจะคิดในมุมกลับ แทนที่จะแยกออกไปก็แบ่งงานกันออกไปเป็น อ.ก.พ. ของข้าราชการประเภทต่างๆ เป็นประเภทๆ ไป แต่จะต้องอยู่ใน ก.พ. เดียวกัน ซึ่งจะทำให้ประหยัดเงินของรัฐไปได้บ้าง ไม่น้อย แล้วขั้วผูกขาดเหลือมูลค่าทางค่านิสิตและประโยชน์อันพึงมี พึงได้ของข้าราชการ คงจะไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน

การเปิดโอกาสให้ข้าราชการฝ่ายทหารเข้าร่วมในสมาคมด้วย นอกจากจะเป็นผลดีทางด้านความพร้อมเพรียงสมานฉันท์กันแล้ว สมาคมจะต้องไม่ลืมว่า ในปัจจุบันข้าราชการ

ฝ่ายทหารและข้าราชการฝ่ายพลเรือน มีความเกี่ยวพันอยู่ มิใช่จะแยกตัดขาดไปอยู่คนละโลกเมื่อไร ทุกวันข้าราชการฝ่ายพลเรือนก็มีโอกาสไปรับราชการเป็นข้าราชการฝ่ายทหาร เช่นเดียวกับข้าราชการฝ่ายทหาร ซึ่งโอนมารับราชการฝ่ายพลเรือน ความโน้มเอียงที่จะใช้บัญชีอัตราเงินเดือนเดียวกันกับข้าราชการพลเรือนก็เริ่มมีขึ้นมาบ้างแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้จะมิเป็นการใจแคบไปหน่อยหรือ ที่ตั้งสมาคมของข้าราชการขึ้นมาทางที่ ไม่เปิดโอกาสเอาไว้ให้ข้าราชการมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขอเสียที่อย่าให้เหมือนฝนตกไม่ทั่วฟ้า

วัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ข้อ ของสมาคมสรุปได้ว่าจะคงและเชิดชูระบบคุณธรรม ซึ่งหน้าที่ในการผดุงและเชิดชูระบบคุณธรรมนั้น เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนหรือ ก.พ. ซึ่งมีสำนักงาน ก.พ. เป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ในการบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้น โดยให้บริการในด้านการบริหารงานบุคคลกับส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น การที่สมาคมจะผดุงและเชิดชูระบบคุณธรรมให้ได้ผล สมาคมจำเป็นจะต้องเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการบริหารงานบุคคล ทุกด้าน เช่นการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน การสรรหา การสอบ การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนาบุคคล การประเมินผลงาน เพื่อกำหนดความดีความชอบ การกำหนดชั่วโมงทำงาน การกำหนดเวลาพักผ่อนประจำปี การจูงใจข้าราชการให้ปฏิบัติงานดีขึ้น การจัดสวัสดิการ

ข้าราชการ วินัยข้าราชการ การกำหนดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานนอกสำนักงาน การให้บริการทางด้านการแพทย์ และการออกจากราชการประเภทต่าง ๆ ซึ่งงานเหล่านี้ จำเป็นจะต้องจัดให้เป็นระบบที่เหมาะสม และจะต้องกระทำต่อเนื่องกันไปไม่มีที่สิ้นสุด เช่นเดียวกันกับที่หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบทางด้านนี้โดยเฉพาะ ผิดกันแต่ที่สมาคมสามารถให้บริการได้กว้างขวางกว่า เพราะสมาคมเป็นของสมาชิกที่เป็นข้าราชการทุกฝ่าย ทุกประเภท ทุกระดับ และสมาคมได้เปรียบองค์การบริหารงานบุคคลกลางของรัฐ ที่ไม่ต้องอยู่ในกรอบของราชการจนไม่คล่องตัว เช่น ก.พ. และองค์การบริหารงานบุคคลของรัฐที่แยกออกไปจาก ก.พ. เช่น ก.ต. ครุสภา ก.จ. ฯลฯ เพื่อให้บริการทางด้านบริหารงานบุคคล ให้กับข้าราชการบางประเภท ความได้เปรียบอีกประการหนึ่งของสมาคม คือการที่สามารถจะผลิตบริการออกมาแข่งกับบริการที่ข้าราชการได้จากองค์การบริหารงานบุคคลของรัฐ ซึ่งคาดว่าจะทำให้ผู้รับบริการจากทั้งสองหน่วยงานได้รับบริการที่มีคุณภาพดี สะดวกรวดเร็วกว่าปัจจุบัน ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าสมาคมจะต้องเข้าไปทำหน้าที่ของหน่วยงานบริหารงานบุคคลของรัฐ เช่น สำนักงาน ก.พ. เสียเอง แต่จะมีบทบาทของสมาคมเองโดยเฉพาะ เช่น การดำเนินการสอบสวนทางวินัย ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและเป็นผลได้เสียหรือเป็นธรรมไม่เป็นธรรม โดยตรงต่อข้าราชการ เรื่องการสอบเลื่อนตำแหน่งของข้าราชการ เรื่องเงินเดือน ฯลฯ เรื่องเช่นนี้สมาคมจะต้องมีบทบาทเป็น

ตัวแทนของสมาชิก เพื่อพิทักษ์ความเป็นธรรมและรักษาผลประโยชน์ร่วมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารงานบุคคลของรัฐ ส่วนวิธีจะทำอย่างไร เชื่อว่าเมื่อคิดตั้งสมาคมได้ ก็คิดหาวิธีทำงานได้ ไม่น่าวิตก สิ่งที่น่าวิตกอยู่ที่ว่าสมาคมและหน่วยงานของรัฐจะเข้าใจบทบาท และขอบเขตแห่งหน้าที่ของคนเพียงไรเท่านั้น เพราะเท่าที่สังเกตมา มีหน่วยงานของรัฐเป็นจำนวนมากที่ตั้งมานาน ๆ แล้ว ยังสับสนในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบ จึงเป็นช่องทางให้มีการจัดตั้งหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ซ้อนกันขึ้นมาใหม่ จนถึงกับต้องตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาเรื่องนี้ แล้วก็ให้บังเอิญเป็นที่สุดที่คณะกรรมการดังกล่าว ก็เกิดทำหน้าที่ซ้อนกับคณะกรรมการอื่นเข้าอีกเลยในที่สุดต่างก็ไม่สามารถทำอะไรคืบหน้าจนเป็นที่กล่าวขวัญกันว่า ถ้าอยากจะทำอะไรให้เข้าและไม่สำเร็จ ก็มอบให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ รับรองได้ผล

ก่อนจบขอให้ข้อสังเกตแก่สมาคมเล็กน้อย การที่สมาคมจะพิทักษ์สิทธิประโยชน์และความเป็นธรรมให้แก่มวลสมาชิกด้วยวิธีใดก็ตาม ขอบที่จะคิดถึง ประโยชน์สุขของประชาชน ผู้อยู่นอกวงการของสมาคมเอาไว้ส่วนหนึ่งด้วย การครองของสมาคมที่ทำให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์ แต่ในขณะที่เดียวกันทำให้เสียประโยชน์กับมวลชนเป็นส่วนรวม ควรที่จะจกเว้นการที่สมาคมจะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย จะต้องมีคน สถานที่ทำงาน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบ

ขนาดที่มาของสมาคม สิ่งเหล่านี้ยังเป็นที่
สงสัยในความสามารถของสมาคมว่า จะจัดหา
ได้ทันเวลาอันเหมาะสมหรือไม่ และถ้า

๑. สมาคมคิดจะบริหารงานตามแบบฉบับของทาง
ราชการ
๒. สมาคมคิดจะบริหารงาน โดยเอาสมาชิกมา
เป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด โดยไม่มีอัครา
กำลังประจำ เช่นเดียวกับสมาคมทั่วไป
๓. สมาคมไม่จำกัดขอบเขตแห่งหน้าที่และความ
รับผิดชอบ ตลอดจนบทบาทด้านต่าง ๆ
ของสมาคมอย่างชัดเจน
๔. สมาคมพยายาแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น
๕. สมาคม ไม่สามารถรวบรวม สมาชิก จากข้า-
ราชการทุกฝ่าย ทุกประเภท ทุกระดับชั้น
ทั่วประเทศ

ขอทำนายอย่างมั่นใจได้เลยว่า ไปไม่รอก
คงเป็น ได้แต่เพียงสมาคมเพื่อการสังสรรค์ของ
ข้าราชการ ส่งเสริมให้สมาชิกใช้พลังปัญญา
ไปในการพนัน ไพ่ บิลเลียด ซึ่งสถานที่
เช่นนี้ก็มียาก จนข้าราชการไม่มีเงินจะเที่ยว
อยู่แล้ว และถ้าสมาคมทำได้เพียงเท่านี้ ก็น่า
เสียดายโอกาสทองที่ไม่น่าจะปล่อยให้หลุดมือ
ไป

มอง คนละมุม คอลัมน์

เครื่องมือเชื่อม
ความสัมพันธ์

นิพนธ์

เมื่อไม่นานมานี้ หน่วยงานที่ผู้เขียนทำ
อยู่ได้รับหนังสือราชการจากกระทรวงเจ้าสังกัด
เรื่องชักชวนให้เข้าร่วมแข่งขันกอล์ฟ เพื่อ
เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการในสังกัด
กระทรวงเดียวกัน และต่อมาท่านผู้ใหญก็ได้
ทำหนังสือเชิญชวนออกเวียนให้ทุกคน ทราบ
ผู้เขียนเองก็เพิ่งทราบว่ากีฬาชนิดดังกล่าวนี้มัน
เหมาะสำหรับข้าราชการในยุคที่ได้รับการปรับ
เงินเดือน (หรือยุคข้าวสารแพง) จนถึงกับ

ต้องมีหนังสือราชการชวนเชิญ และก็ได้รับความรู้ดีกว่า ความสามัคคีนั้นต้องใช้กอล์ฟเป็นเครื่องเชื่อม (เพราะตามประสบการณ์เดิมนั้น ผู้จัดการบริษัทที่ผู้เขียนเคยรู้จักแนะนำให้หัวหน้าฝ่ายขายเล่นกอล์ฟ เพื่อกระชับแบ่งเปอร์เซ็นต์ การเสนอขายครุภัณฑ์ให้แก่ผู้มีอำนาจในการสั่งซื้อ)

หลังจากที่ได้อ่าน หนังสือเวียน ดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนก็นึกอยากเล่นกอล์ฟขึ้นมาทันที ตามคุณลักษณะที่ดี ประการ หนึ่งของผู้เขียนที่ชอบเดินตามหลังผู้ใหญ่ (ไม่ชอบเดินนำหน้าหรือตัดหน้าเพราะกลัวไปสดุด หัวรอง เท้าของท่านเข้า) เพราะจะได้ไม่โดนกัด เอ๊ย....สุนัขไม่กัด จึงได้ไต่ถามท่านผู้อำนวยการในการเล่น และได้รับความรู้ว่า ไม่กอล์ฟชนิดอย่างที่ถูกจนสุนัขเมินนั้นครึ่งเซท (คือได้เพียงครึ่งชุด) พร้อมถูราคาประมาณ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ บาท ค่าสนามหนึ่งรอบ ๖๐ บาท และค่าแคดดี้ ๓๐ บาท และค่าลูกอย่างถูกถูกละ ๒๕ บาท ฉะนั้นถ้าจะเล่นกันจริงๆ แล้ว วันๆ หนึ่งจะต้องเสียเงินอย่างถูกประมาณ ๑๒๐ บาท (ค่าน้ำมันรถ และค่าน้ำหรือค่าอาหาร) สำหรับผู้ที่ไม่มีเวลาไปเล่นทุกวัน ถ้าต้องการซ้อมมือในสนามกอล์ฟทุกวัน ค่าใช้จ่ายก็ประมาณวันละ ๓๕ บาท (ค่าลูกซ้อม ค่าเด็กวางลูก ค่าน้ำมันรถ และค่าน้ำหรือค่าอาหาร) พอ

ทราบถึงอัตราค่าใช้จ่ายเท่านั้น ความอยากก็ละลายหายไปทันที พร้อมกับเกิด สงสัยในคุณค่าของกอล์ฟว่าคืออะไรกันหนอ เพื่อน ๆ และพี่ ๆ ในที่ทำงาน เอาเงินที่ไหนมาเล่นกัน ก็ผู้เขียนและภรรยา มีรายได้รวมกัน แล้วเกือบ ๖,๐๐๐ บาท ยังไม่มีบุตร บ้านไม่ต้องเช่า แต่ข้าวต้องซื้อ คืดสระตะเลงแล้วยังไม่มีเหลือ

เพื่อให้ข้อสงสัยนี้ ถูกขจัด ให้หมดสิ้นจึงตั้งวงสนทนาประจำข้าราชการขึ้นเพื่อถกปัญหา ดังกล่าว จึงได้รับข้อสรุปว่าที่ชวนเชิญให้เล่นกันนี้ประสงค์จะให้ข้าราชการชั้นสูง อย่างเช่น ชั้นเอก หรือชั้นพิเศษไปเล่น แต่ถ้าชั้นต่ำ มีเงินพอ เงินแม่ ไว้ถูกลงได้มาก ๆ อยากเล่นก็ไม่ว่า คนที่ไม่มีเงินไม่ต้องเกี่ยว (เรียกว่า พุดจาประสาคนมีเงิน) ซึ่งว่ากันที่จริงแล้ว ข้อสรุปดังกล่าว ไม่ค่อยจะตรง ความหมายในการเชิญชวนนัก เพราะไม่ได้บอกว่าชวนเฉพาะคนรวยคนจนไม่สน

แล้ว ที่นี้ ก็มี ข้อคิด กัน อีกว่า ข้าราชการชั้นเอก และชั้นพิเศษนั้นรวยทุกคนจริงหรือ และถ้ารวยกันเป็นจำนวนมากจริง รวยเพราะอะไรเอ๋ย เพราะข้าราชการชั้นเอกและชั้นพิเศษนั้น จะไม่มีวันรวยเพราะเงินเดือนได้เลอ ดูอย่างผู้เขียนและภรรยาได้รับเงินเดือน รวมกัน มากกว่าชั้นพิเศษบางท่านอยู่แล้ว ยังไม่เหลือ (ขนาด

ใช้แบบประหยัด) แล้วท่านเหล่านั้นยังมีภรรยา บุตร ธิดา ที่จะต้องเลี้ยงดู และบางท่านถึงกับส่งไปเรียนต่างประเทศ แล้วท่านเล่นกอล์ฟกันได้อย่างไรหนอ (ไม่มีคำตอบในคำรำพึงเลยต้องเว้นไว้ให้ลองใช้วิจารณ์กันเอง)

เท่าที่ผู้เขียนจำได้ สภาวิจัยแห่งชาติ เคยวิจัยเรื่องการคอร์รัปชันของข้าราชการได้ข้อสรุปออกมาว่า การคอร์รัปชันนั้นเกิดจากศีลธรรมเสื่อมโทรม (แสดงว่าข้าราชการที่เงินเดือนมากหรือน้อยก็คอร์รัปชัน . ได้ทั้งนั้น) เมื่อผู้เขียนได้เห็นหนังสือเวียน ดังกล่าวก็เลยได้ข้อมูลเพิ่มขึ้นมา อีกอย่างหนึ่งว่าการ คอร์รัปชันนั้นเกิดจากศีลธรรมของผู้ใหญ่ใน วงราชการเสื่อมโทรม ชอบเป็นตัวอย่างที่เลวให้แก่ผู้น้อย ชักชวนให้ฟุ่มเฟือยอวดรวยกันสารพัด

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่กันเป็น หมู่เหล่า มติหรือค่านิยมในสังคมมีเช่นใดก็มัก ยอมรับ มิฉะนั้นก็จะเป็นคนขวางโลก ทั้งๆ ที่ค่านิยมนั้นๆ เป็นหนทางแห่งความหายนะ มากกว่าทำให้มีความสุข ยกเว้นอริยบุคคล เท่านั้นที่จะอยู่เหนือมติหรือค่านิยมเลว ๆ ของสังคมได้อย่างมีความสุข เมื่อเป็นเช่นนั้นทำไม ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จึงไม่เป็นผู้นำในทางศีล-

ธรรมที่ดีงาม กลับสนับสนุนหนทางที่นำไปสู่การคอร์รัปชันเช่นนั้น

ลองพิจารณาดูซิครับว่าท่านผู้ใหญ่ในวงราชการท่านประพฤติกันเช่นใด

การแต่งกายมาทำงาน ต้องสวมเสื้อนอก เสื้อผ้าราคาแพงมีเครื่องประดับตกแต่งร่างกาย อย่างหรูหรา ทั้งๆ ที่อากาศร้อน ท่านก็แก้ด้วยการติดแอร์ในรถยนต์ และห้องทำงาน นำแปลก นะครับสวมเสื้อให้มันร้อนเล่นแล้วก็ซื้อแอร์มาทำให้เย็น

ยานพาหนะที่ใช้ ต้องเป็นรถราคาเรือนแสน หรือหลายแสน ยิ่งยศสูง ยิ่งซื้อรถประจำตำแหน่งราคาแพง แต่รถส่วนกลางที่ใช้ในราชการ สำนักงานประมาณกลับกำหนดราคาให้ต่ำกว่ารถประจำตำแหน่งเป็นเท่าตัว ประเทศชาติต้องเสียเงินค่ารถและค่าน้ำมัน บีละเท่าไหนมองดูแล้วมันตลกเหมือนกับเวลาดูข่าวในโทรทัศน์ ประเทศที่เพิ่งได้รับเอกราชใหม่ๆ หลายประเทศ ประชาชนยังนอนกลางดินกินกลางทราย แต่นายกรัฐมนตรีขี่รถบุ๊ค หรือเบนซ์อย่างโก้

การใช้รถในครอบครัว ต้องอยู่กันอย่างหรู ซื้อมอเตอร์ไซด์ป่วง ย่องกง ดัดเสื้อที่ปารีส

รับประทานอาหารใน ห้อง อาหาร ที่มี นักร้อง ขับกล่อม เรียนกันที่โรงเรียนฝรั่ง หรือไม่ก็ ต่างประเทศ ถ้าจะมีการแต่งงานก็ต้องจัดกันที่ ทำเนียบ รองลงมาก็นารายณ์โฮเต็ล หรือ คฤหาสน์ เชิญแขกกันทีละสองสามพันคน

การใช้เวลาว่าง ท่องเที่ยวต่างประเทศ ชายทะเล เล่นกอล์ฟ โยนโบล์ลิ่ง เทียวคลับ ชั้นสูง โสเภณีชั้นสูง (เชื่อไหมครับว่าโสเภณี ชั้นสูงบางคนฝากแฟนตนเองเข้าทำงานได้อีก ด้วย) กินสุราต่างประเทศ เล่นไพ่ด้วยเดิมพัน สูง (บางครั้งก็เป็นการหาเงิน เพราะท่านไม่เคยต้องเสีย) มีจำนวนน้อยที่เข้าวัดศึกษาธรรม ที่เข้า ๆ กันก็ไปดูลมอผูกดวงกันเสียมาก

ค่าใช้จ่ายในกิจกรรม ๔-๕ ประเภทที่ กล่าวถึงนี้ต้องได้เงินเดือนเดือนละเท่าไรถึง จะพอ แล้วท่านทั้งหลายนี้ได้คนละเท่าไร มีหน้าข้าบางท่านยังมีเงินเดือนเก็บหลายล้าน มีบ้านมีช่องใหญ่โตไม่น่าเชื่อ สมควรถือว่าเป็นเรื่องมหัศจรรย์ของโลกเหมือนกัน

เมื่อท่านเป็นอยู่กันอย่างนี้ข้าราชการชั้น ผู้น้อยก็เห็นดี เห็นงามทำตามวิธีการของท่าน เป็นแถวๆ ปรากฏว่าได้ผลดีมีเงินมีทองกันมาก

หลายโดยไม่ต้องประหยัด ไม่เชื่อลองสังเกตดู ข้าราชการชนตรี ชั้นโทตามกรมพิเศษหลายๆ กรม มีรถขี่ ทั้ง ๆ ที่เงินเดือนเพียงพันกว่าบาท ถ้าเงินเดือนพันกว่าบาททำให้คนมีเงินแสนได้ ก็ไม่น่าจะต้องปรับอัตราเงินเดือนกันเลย จริงไหม

เรื่องไม่น่าเชื่อมีอยู่มากเป็นข้อพิสูจน์เป็นอย่างดี เช่นตำรวจร้อยโทที่ประจำโรงพัก มีรถขี่เกือบทุกคน สรรพากรอำเภอมีหลักฐาน ดีทั้งนั้น ศาลการกร่ำรวย บ้าไม่อำเภอ บ้าไม่ จังหวัดก็ไม่แล้ว วิศวกรรมกรรมการก่อสร้างยิ่งรวย ข้าราชการกรมประชาสัมพันธ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับนิคมสร้างตนเองก็ไม่เบา ปลัดอำเภอโท นายอำเภอก็หาคนยากจนได้ยาก ตัวอย่าง เหล่านี้ประชาชนพบเห็นกันทั่ว จนไม่ค่อย พอใจที่ขึ้นเงินเดือนข้าราชการ เพราะเห็นรวย กันอยู่แล้ว ก็ประชาชนนั้นแหละเป็นผู้จ่าย เงินเพิ่มให้อยู่แล้วโดยตรง

ผู้เขียน ไม่ตำหนิ ข้าราชการเหล่านี้เลย เพราะผู้เขียนเองรู้สึกของความยากจนได้ดี แต่ ต้องขอกราบเรียนท่านผู้ใหญ่ให้รู้จักคิด รู้จัก พอเสียบ้าง ใช้เวลาวางหาความรื่นเริงที่เป็นแก่น สารและถูกต้องศีลธรรมเพื่อเป็นตัวอย่าง และสร้างค่านิยมที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมของข้าราชการ แล้วคนจะ เคารพท่าน.

